

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

JÖRGEN SUNDVALL I GRÄNNA REGREDERAR MÄNNISKOR TILLBAKA TILL VAD SOM FÖREFALLER VARAMINNEN AV TIDIGARE LIV. I EN TV-PROGRAMSERIE I KANAL5, GJORD AV STRIX TELEVISION, KONTROLLERADES UPPGIFTER SOM LÄMNADES I TIO REGRESSIONSSSESSIONER. DE VISADE SIG STÄMMA ÖVERRASKANDE VÄL MED VERKLIGHETEN.

DET FÖREFALLER FULLT TÄNKBART ATT REGRESSIONER VERKLIGEN GER KUNSKAP OM TIDIGARE LIV – MEN SÄKERT ÄR DET INTE. DET ÄR SVÅRT ATT SE HUR ETT VETENSKAPLIGT HÅLLBART BEVIS FÖR REINKARNATION SKULLE SE UT.

REGRESSIONER BÖR STUDERAS MED VETENSKAPLIGA METODER. DET ÄR SYND ATT FORSKARSAMHÄLLET IDAG DOMINERAS AV IDÉER SOM PRAKTISKT TAGET UTESLUTER SÅDANT SOM ÅTERFÖDELSE. (Foto Per Claesson)

Ulrikas pilgrimsvandring

Av Viveka Lindgren. Foto Magnus Bergström

Hon var genomfrusen och fruktansvärt trött, hela kroppen värkte. Snöstormen piskade henne i ansiktet där hon stretade fram i tunna sommarkläder, vilse i de pyreneiska bergen. Snart orkade hon inte längre, hon var beredd att bara lägga sig ner och dö så som många av medeltidens pilgrimer dött före henne i det ödsliga landskapet. Men då inträffade något som hon fortfarande inte kan förklara, något som gav henne styrkan att fortsätta.

Journalisten Ulrika Kärnborg hade ingen aning om vilka prövningar som väntade när hon började sin vandring på den legendariska pilgrimsleden mot Santiago de Compostela i norra Spanien.

– Jag har nog alltid varit troende, men inte religiös i ordets egentliga mening utan mer av en andlig sökare. Jag är trots allt uppvuxen i ett intellektuellt, utpräglat ateistiskt hem. Mina föräldrar kunde inte alls förstå varför jag som barn tjatade mig till att få gå i söndagsskola och var så fascinerad av Bibelns berättelser och detaljerna kring Jesu lidande och död, säger hon.

Hennes alltmer växande intresse för religion och trosfrågor har fört Ulrika Kärnborg till flera av kristendomens mest mytomspunna platser – till Jerusalems Gravkyrka, där elden i det inre sägs tändas av Gud själv, till mirakelgrottorna i franska Lourdes, platsen för flera av jungfru Marias uppenbarelser och än i dag känt för sitt undergörande vatten, men också till Vadstena och andra medeltida vallfartsorter i Sverige. Och det inspirerade henne för några år sedan att pilgrimsvandra längs El Camino, den spanska vägen till helgedo-

men Santiago de Compostela längst ut vid Atlantkusten. Hon har skrivit om sina upplevelser i "Stjärnfältet" (Bonniers 2003) en bok om helgon och pilgrimer förr och nu.

Här berättar hon om människor hon mött på den medeltida vallfartsleden, om två franska bröder som vandrat genom hela Frankrike mot Santiago de Compostela i hopp om att den ena av dem, som var efterbliven, skulle bli botad av Sankt Jakob, om en cancersjuk man från Holland och ett ungt barnlöst par från Bayern, som pilgrimscyklade på mountainbike. Alla såg de Santiagos helgon som en räddning, en sista utväg.

– Starkast intryck gjorde nog en kraftigt överviktig 40-årig dam, Elise, som kom från ett sydtyskt kloster. Hon kämpade sig fram i den oländiga baskiska terrängen, andades tungt vid varje steg, och hennes fötter var täckta av stora vätskefyllda blåsor och hemska köttiga sår! Jag var övertygad om att hon aldrig skulle klara sig hela vägen. Men Gud hade sagt henne att hon måste. Och till min förvåning mötte jag henne långt senare på vandringen. Då gick hon obesvärat och rak i ryggen vägen fram och hennes fötter tycktes mirakulöst återställda!

– Längs den här vägen var det som om ett medeltida Europa plötsligt fått liv igen, ett Europa som hela tiden funnits kvar alldeles under det moderna EU:s yta, säger Ulrika, som gav sig av på sin vandring för åtta år sedan.

– Att det blev av just då hade flera orsaker. Vid den tiden var jag väldigt fascinerad av en amerikansk bok, "Therapy" av David Lodge. Den handlar om en fiktiv medelålders TV-såpaproducent Thubby

Fakta om pilgrimer

De allra första pilgrimerna utgjordes av en elit inom den tidiga kyrkan. De strävade efter att leva enkelt och sparsamt på samma sätt som Jesus själv. Att besöka en särskild plats var inte så viktigt, för dem fanns Gud överallt.

Så småningom blev Jerusalem och martyrernas stad, Rom, de två stora målen för kristna pilgrimer. På 600-talet växte det fram ett stort intresse för handel med heliga relikier – t ex träbitar från Jesu kors, olja från lamporna i Gravkyrkan, ben från olika helgon. Detta nådde sin kulmen på 1000-talet medan vandringarna mot slutet av medeltiden fick dåligt rykte på grund av avlatshandeln och alltför många falska relikier i omlopp. På 1500-talet efter reformationen förbjöds pilgrimsvandringar för protestanter, men de har funnits kvar som en tradition inom den katolska kyrkan.

Pilgrimsvandringen har setts som en sorts övergångsrit då man kastar av sig sitt gamla, syndiga jag och blir en pånyttfödd, andligare människa. Man beger sig till en helig plats och får syndernas förlåtelse.

Under medeltiden, då islams utbredning hindrade de kristna från att vallfärda till det heliga landet och inre stridigheter gjorde Rom till en farlig plats, växte Santiago de Compostela upp som en alternativ europeisk helgedom, där man ansåg aposteln Jakobs ben ligga begravda, och detta blev snart ett av de mest besökta pilgrimsmålen i Europa.

– Nu minns jag det mesta som hände den där sträckan som i en otydlig dimma, men jag kommer ihåg att jag sedan satte mig ner och sa att jag inte orkade längre.

Passmore som drabbas av total livsleda och dessutom en fruktansvärd värk i ett knä. Han försöker sig på den ena hälsokuren och terapin efter den andra, men utan resultat. Som en sista utväg beslutar han sig för att söka upp sin stora ungdomskärlek, men får veta att hon just gett sig av på en vandring till Santiago de Compostela. Thubby ger sig också han ut på El Camino, hinner så småningom upp sin älskade och de påbörjar en helt ny kärleksrelation, båda förvandlade och pånyttfödda genom själva pilgrimsvandringen. Och Thubby upptäcker då att hans onda knä som genom ett under blivit botat!

Att vandra för att transformeras, kasta av sig sitt gamla jag och bli en annan, bättre och mer förändligad människa var ofta målet för medeltidens pilgrimer. Det blev inte sällan en sorts botgöring, ett sätt att få förlåtelse för sina synder. Men det var också ett sätt att lämna det förflutna bakom sig, komma ifrån en livssituation man inte var tillfreds med och börja om på nytt.

– Under den här perioden kände jag det som att jag levde i en lögn, säger Ulrika. Jag skrev inte så som jag ville skriva, sa ofta saker jag inte menade och gav mig ut för att vara en annan person än den jag egentligen var. Jag var inte sann

mot mig själv helt enkelt.

Våren 1995 beslöt hon sig för att tillfälligt lämna redaktionsarbetet och tillsammans med sin man, fotografen Magnus Bergström, vandra till Santiago de Compostela i romanfiguren Thubby Passmores fotspår.

Kanske var det minnet av hans krämpor som spökade när Ulrika mot slutet av färden drabbades av en intensivt värkande knäskål och lite skämtsamt kallades "Wounded Knee" av de andra pilgrimerna.

Men långt tidigare väntade motgångar av ett annat, mer skrämmande slag.

– Pilgrimsleden startar vid den lilla gränsstaden St. Jean-Pied-du-Port vid franska Pyrenéerna, dit min man och jag först reste med flyg och därefter med tåg. Vi hade tyvärr tagit med alldeles fel kläder i rygsäckarna, eftersom vi inte kunde föreställa oss hur snabbt vädet kan slå om och hur kallt det faktiskt kan bli i det spanska inlandet.

– Man tänker inte på hur stort Spanien egentligen är, som en hel mini-kontinent i sig, säger Ulrika som alltid känt en oförklarlig dragning till just det landet.

– Det är den speciella kargheten, vilken märks överallt, som tilltalar mig – det torra, ökenliknande landskapet, den ganska enahanda maten och även det span-

ska temperamentet, sättet att prata, lite entonigt och med mörka röster. På något sätt verkar Spanien fortfarande mer ihop med Nordafrika än med resten av Europa.

Första natten bodde de på ett litet pensionat i St. Jean-Pied-du-Port tillsammans med andra turister, de flesta fransmän, tyskar och holländare, som alla hade lämnat det moderna livet för att gå den oförutsägbara vägen mot Santiago de Compostela.

– De flesta hade grova kängor, en del var klädda i slokhattar eller underliga mössor. Det var till och med några som gick med vandringsstavar och bar pilgrimsmusslan, symbolen för Santiagos eget helgon St. Jakob, i ett smycke runt halsen. En del bad extatiskt för sig själva, andra tittrade på sina kartor, men man pratade knappt med varandra, det var en underlig uppbrottsstämning över hela stället.

I gryningen nästa morgon steg de upp för att börja vandringen, pudrade och tejpade fötterna, satte på sig de nyinköpta kängorna för att slippa skavsår och handlade ost, kex, choklad och druvor i en av de många dygnet-runt-öppna butiker som vuxit upp här och var längs vandringsleden.

– Det var till och med frost den morgonen, något som kändes minst sagt

illavarslande. Vi tog oss till vägens början vid Porte d'Espagne, den spanska porten. Den såg så överklig ut, omgiven av mystiska dimmor och samtidigt strålkastarbelyst som i en Hollywoodfilm.

El Camino stod det skrivet på en skylt intill en oansenlig vägkorsning. Vägen mot Santiago började här, men delade sig genast i två delar. De flesta moderna pilgrimer väljer den lättillgängliga leden som går neråt, genom dalen och passerar flera små byar där det finns serveringar att stanna vid. Den andra är betydligt mer krävande och sträcker sig över Pyrenéerna.

– Av misstag valde vi den svåraste vägen. Snart märkte vi att inga människor var synliga någonstans uppe i det ensliga bergsmassivet. Vi såg får och getter betande på slutningarna men de baskiska byarna, där husen var som små kojor med halmtak, verkade ödsliga och nästan övergivna. Varken mat eller vatten gick att få tag på, detta är ju inte alls som svenska fjällvärlden där man kan dricka ute i naturen från rinnande smältvatten och klara, rena bäckar. Här är man på ett helt annat sätt beroende av civilisationen, betonar Ulrika.

– Vid lunchtid började vädret att slå om. Vi dukade upp vår matsäck intill en gammal lada och märkte att himlen hade mörknat ovanför oss. Det mullrade olycksbådande och så småningom dränktes maten av regndroppar.

När de sedan fortsatte den allt brantare och mödosammare vandringen upp längs bergskedjan, började det blåsa hårt samtidigt som kylan tilltog. Grönskan var snart borta och ersattes av grus och klippblock och så småningom även av drivor av snö.

– Jag märkte nu att jag förlorat känseln i fingrarna och tårna, det var som om vi befann oss i uppe i Lappland mitt i vintern. Skillnaden var bara att vi nu hade tunna, genomblöta sommarkläder! Rädslan började komma krypande. Hur skulle vi klara oss igenom det här?

Timmarna gick och stigen hade

försunnit under det allt tjockare snötäcket. Hela tiden blev det kallare och mörkare omkring dem. Regnet hade övergått till snöstorm.

– Jag minns som att jag vacklade fram medan snön piskade mig i ansiktet, jag kunde knappt se framför mig och benen var stelfrusna. Vi upptäckte dessutom att vi gått vilse, ingen av oss hade en aning om var vi befann oss! Magnus mumlade något om att vi faktiskt kunde frysa ihjäl häruppe.

– Jag började själv känna mig alltmånsäker på att vi skulle dö på den här platsen. Nu minns jag det mesta som hände den där sträckan som i en otydlig dimma, men jag kommer ihåg att jag sedan satte mig ner och sa att jag inte orkade längre. "Be till Sankt Jakob!" skrek Magnus. Jag knäppte händerna och bad en intensiv bön om hjälp.

– Då upplevde jag något som är svårt att beskriva, berättar Ulrika. Hur en osynlig hand vänligt med bestämt knuffade mig framåt! I samma ögonblick var kraftlösheten som bortblåst och jag kände en ny styrka fylla mig!

Just då vände vägen neråt, och de

rullade båda hastigt nedför en brant, in i en skog. Mellan träden skymtade en mur.

– Det var ett munkloster och bredvid det fanns ett litet pensionat, där vi tog in för natten. Vi var räddade och jag föll på knä och tackade Sankt Jakob med stelfrusna händer, uppfylld av en stark känsla av nåd. Jag var då övertygad om och är det fortfarande än i dag att en högre makt den gången kom till vår undsättning när allt såg som mest hopplöst ut. Kanhända var det Sankt Jakob som ju sägs vaka över alla pilgrimer, som gav oss en knuff i rätt riktning?

Några veckor senare hade de nått målet. Precis som miljoner andra pilgrims-vandrarare före dem stod de andäktiga inne i den magnifika katedralen i Santiago de Compostela. Som traditionen föreskriver lade de sina händer på den pelare som föreställer Jesu släktträd, med en leende Sankt Jakob sittande på toppen.

– Vi kände de djupa märkena på den hårda marmorn från alla de utmattade och djupt tacksamma pilgrimer som före oss knäböjt på denna plats. Och vi tackade Sankt Jakob av hela vårt hjärta.

Ljus-meditation

upprepa orden;
"Det skiner ett klart lysande ljus i djupet av mitt inre"

"Allt är ett, allt hör samman, allt är beroende av vartannat. Allt är ljus och liv. I vissa språkbruk är orden ljus och liv uttryck för ett och detsamma. Allt är utgången från en gemensam källa som det också strävar efter att gestalta och uttrycka och därefter återvända till."

anna & simon

www.radiantlight.se

Den enligt många upplevelse
STÖRSTA ANDLIGA SKRIFTEN I MODERN TID

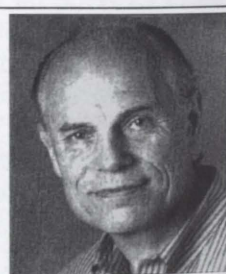
"MIRAKELKURSEN"

Har även Du funnit på att studera
A COURSE IN MIRACLES® - ACIM®?

I samband med att A COURSE IN MIRACLES till hösten KOMMER UT PÅ SVENSKA väntas en ny stor ACIM-BOOM i Sverige och du är välkommen till höstens HUVUDKURS, där vi studerar ACIM på djupet. HELA TEXTMATERIALET ALLTSÅ PÅ SVENSKA! Ring om KURSDATA.

PRIVAT RÅDGIVNING för Din aktuella livssituation. För Dig som upplever oro, rädsla, ångest, sociala eller andra fobier. HJÄLP ATT TA DIG UR en depression i KRISSITUATIONER avseende RELATIONER med avundsjuka, svartsjuka, otrohet, skilsmässa, mobbing, ensamhet, stress, utbrändhet. Det gäller din HÄLSA och FRAMTID.

Alla praktiska upplysningar genom: ESOTHERACIM-KURSER i Helsingborg och Karlstad, tel: 070-170 65 33, 054-56 21 80, 042-13 56 94

Hans-Jörgen Gerloff

SÖKAREN
Box 10
663 21 SKOGHALL
Telefon 054-51 89 00
Fax 054-51 89 02
E-post red@sokaren.se
Postgiro 70 60 47-8
Bankgiro 372-8128
Hemsida på Internet www.sokaren.se

Redaktör och ansvarig utgivare Sven Magnusson
Prenumeration Helår (6 nr) 250:-
Halvår 150:-
Annonser Ring för prislista
Tryckeri Wallin & Dalholm
Lund
ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Viveka Lindgren: Ulrikas pilgrimsvandring	2
SM: Har vi levt tidigare liv?	6
Visdomsbladet	11
Åsa Freij och SM: En ny andlighet kan skapa en bättre värld, hävdar Neale Donald Walsch	12
Gunnar Martin Aronsson: Byron Katie och The Work	14
Bo Ahrenfelt: Krönika	17
Vad är jaget? Mentalismen har ett svar. Bok av Robert Larson	18
Läsarforum	20
Bertil Falk: Den mångsidige Sture Lönnerstrand	22
Gunnar Martin Aronsson: Ensamhet och gemenskap	25
Bokfloden	26
Varia	39

Människor som inte lämnar efter sig minnet av stora bedrifter utan bara en samling små, vänliga handlingar har inte levt förgäves.

Charlotte Gray

Grundvalen

Under lång tid betraktades Bibeln som västerlänningarnas oomkullkasteliga grundval. "Den är Guds ord", förklarade de lärde. Men Bibelns auktoritet har senare kraftigt försvagats, ja reducerats till noll i vetenskapliga sammanhang. Vetenskapen har slagit ut Bibeln. Det vetenskapliga tänkandet, som innebär att bara tro på det som rent förnuft och tydlig erfarenhet kommer fram till som sant, har ersatt den religiösa tron. Idag är det alltså vetenskapen som i allmänhet betraktas som en grundval för tänkandet. "Vad säger Bibeln?" har ersatts med "Vad säger Vetenskapen?"

Vad Bibeln faktiskt lär har det alltid rått delade meningar om; tolkningarna har varit legio. Och vad vetenskapen säger är inte heller alldeles entydigt. Majoritetens uppfattning är kanske tydlig, men åsiktsminoriteter finns; dessa har dock ingen talan som representanter för den lärda världen – förän kanske i en framtid några av dem blir accepterade av majoriteten, som låtit sig övertygas. Ett stort problem med "vetenskapens uppfattning" är att den vetenskapliga världsbilden justeras från en tid till en annan. Någon garanti för framtida giltighet medföljer inte vetenskapliga utsagor, även om många i den vetenskapliga världen, och utanför, tycks tro det, åtminstone när det gäller vissa grundläggande teser.

Enligt vetenskapens nuvarande uppfattning är verkligheten i grunden materia – materia verkar mot materia enligt en mekanisk lag om orsak och verkan. Icke-materiella, andliga krafter anses inte kunna påverka den materiella världen.

Så kallade skeptiker brukar ha den vetenskapliga mekanistiska idégrunden. Det som strider mot den avvisar de, ofta utan argument. Skeptiker har en iver att tillbakavisa allt som pekar på existensen av paranormala fenomen, dvs sådant som inte stämmer med deras världsbild. Så de försöker hitta fel

och brister i forskning som visar på något icke normalt – allt i det vällovliga syftet, tycker de, att upplysa allmänheten, ge den litet "folkvett".

Men i framtiden, tror jag, kommer människorna att förstå att materialismenmekanismen är oduglig som förklaring till världen. Det finns nämligen också icke-mekaniska, intelligenta, andliga, skapande krafter i universum: *mind over matter*. Detta är uppenbart.

Skeptikernas övertygelse att världen är materiell och att allt hänger samman genom en materiell lag om orsak och verkan är så stark att den kan sätta deras intelligens ur spel. Deras tänkande blir irrationellt, de tillbakavisar mycket som uppenbart tillhör vår verklighet, eftersom detta, enligt deras tro, knappast kan finnas. Deras starka övertygelse leder dem också till att välja sådana auktoriteter som förklarar att ingenting tyder på att något paranormalt finns. Ett friare tänkande visar lätt att psi-fenomen faktiskt finns.

Skeptikerna i Sverige har sin tidskrift Folkvett, som propagerar för skepsis till vissa företeelser, såsom rapporter om paranormala fenomen, UFO-forskning och alternativ medicin. Som ett alternativ till Folkvett kan man tänka sig en tidskrift som behandlar vissa väsentliga ämnen med inlägg på 50/50-basis från olika sidor. En sådan tidskrift skulle kunna bli avsevärt intressantare än den ensidigt förkunnande Folkvett. Den amerikanske skeptikern Marcello Truzzi ville att skeptikerföreningen CSICOPs tidskrift skulle vara av det slaget; detta ogillades av de andra ledande personerna, och Truzzi lämnade föreningen. Truzzi var en intelligent skeptiker; sådana finns inte många.

När man läser Folkvett träder man in i en bestämd föreställningsvärld och har samma känsla som när man läser någon trosviss religiös tidskrift. Informationerna är ensidiga och därmed missvisande.

SM

Har vi levt tidigare liv?

Resor i människans innersta

Vad sker med själen, när kroppen dör? Dör den också, eller lever den vidare på något vis, kanske i en följd av nya fysiska kroppar? Ett sätt att försöka få reda på detta är regression till förluten tid, då en person mentalt förs tillbaka i tiden i ett försök att finna minnen som är begravna i det undermedvetna.

Regressionsidén har tagits upp av Kanal5 i en programserie mars-maj.

Programmen har presenterats som "underhållning" men också som en intressant dokumentation av några människors upplevelser.

Jörgen Sundvall i Gränna har varit terapeut i samtliga program. Den metod han använder kallas regressionsterapi och synes göra det möjligt för en människa att uppleva bilder, känslor och tankar från det undermedvetna, som kan komma upp i medvetandet vid djup avslappning.

Genom en avslappningsmetod sänks en person ned i ett tillstånd av lätt trans, där han hela tiden är medveten och efteråt minns allt.

Programserien gjordes av Strix television med Pontus Gårdinger som programledare.

I **program 1** blev Katarina Ranung, 42, regrederad. Jörgen sänkte Katarina i ett inre tillstånd, där hennes medvetande liksom färdades i en tunnel genom tid och rum. I det förändrade medvetandetillståndet upplevde Katarina att hon för cirka 200 år sedan var sällskapsdam åt en fransk baronessa, och hon mindes en hel del detaljer från det livet. Catherine hette hon då.

Katarina Ranung uppsökte sedan tillsammans med programledaren Pontus Gårdinger de platser i Frankrike där hon under hypnosen tyckt sig ha levt en gång i tiden. Mycket verkade stämma. En kännare av franska kläder från 1700-talet intygade

att den frisyren som Katarina mindes att hon haft hade varit typisk för hovkretsarna under epoken. Samma gällde för de kläder som hon berättade om och som hon hade ritat av omedelbart efter regressionen – de hade funnits för 200 år sedan och även varit typiska för folket kring hovet. Hon nämnde att hon haft skor av siden och fick veta att skorna i de kretsarna då alltid var av siden. Hon tycktes också känna igen de platser som hon besökte. Hon hade sett en bred trappa, som återfanns, och en mängd olika torn på ett slott, vilket också stämde.

För Katarina kändes det som det verkligen var ett tidigare liv som hon fick minnen av. Hon blev glad över att allt tycktes stämma.

I **program 2** var det Jesper Bood, 29, som genomgick en regression. Han upplevde att han varit en skotsk fiskare vid namn John Smith på en plats som hette Dunbar och var född 1852. Hans far var smed. Regressionen varade i över två timmar.

Jesper Bood fick sedan besöka staden Dunbar i Skottland, vilken ligger inom det område som Jesper pekade ut under regressionen.

Det visade sig att det funnits en fiskare med namnet John Smith, vilken var född just år 1852. Dennes far, som också hette John Smith, var smed. Den karta över platsen som Jesper ritade strax efter regressionen stämde väl med en karta över Dunbar från slutet av 1800-talet. Ett fönster i kyrkan stämde med hur fönstret såg ut på den tiden. Att pojkar och flickor gått i samma klasser stämde också.

Jesper tror själv att han varit fiskaren John Smith, som sedermera blev styrman och till sist omkom vid en förlisning.

I **program 3** regrederades Lena Borg, 34. Hon berättade om ett liv som Caroline el-

Jag har tidigare läst en hel del om regressioner, och även sett en sådan, och fått intrycket att det rör sig om omedvetna fantasier. I en rad fall har det också visat sig att uppgifter om tidigare liv kunnat förklaras "naturligt", exempelvis som något som den regrederade personen har läst.

Programserien i Kanal5 har för mig varit överraskande stark. De olika regressionerna pekar på verklig reinkarnation, även om fallen inte utgör bevis i vetenskaplig mening.

Kan det vara så att Jörgen Sundvall till skillnad från flera andra regressionsterapeuter använder en metod som verkligen ger förnimmelser av tidigare liv? – Han har bl a studerat för den kände hypnoanalytikern Neil French i England.

SM

ler Carol i staden Chester i England på 1800-talet. Hennes far hade en slakteributik, som var inbyggd i en mur.

Lena berättade bland annat om en kyrka med en enormt stor tavla som bestod av många små tavlor med bibliska motiv varav en i mitten visade Jesus på korset. Men ingen kyrka hittades som tydligt hade en sådan tavla. Dock fanns det i en kyrka ett fönster med målningar på; målningarna visade olika bibliska motiv, ett motiv med Jesus på korset fanns i mitten.

Lena säger efter regressionen att det känns som att hon fantiserat, och övertygad om att hon förnummit ett tidigare liv är hon inte.

Men Chester låg där staden skulle ligga, och en försvarsmur omkring den fanns, liksom bland annat en å, precis som hon hade upplevt. Man kan delvis gå på

Jörgen Sundvall guidar en resa tillbaka i tiden till minnen av ett föregående liv. Foto Per Claesson.

muren, så som hon sagt under regressionen.

Flera Caroline Smith finns i kyrkböckerna – det går inte att säga om någon av dem är hon själv i ett tidigare liv.

En charkuteributik hittades inbyggd i en mur, precis så som Lena mindes, och det hade funnits en sådan butik där i över 250 år.

De "franska balkonger" som hon upplevt under regressionen fanns i verkligheten. De är unika för Chester.

I **program 4** fördes konstnären Ernst Billgren tillbaka i tiden till 1400- och 1500-talet. Han upplevde att han varit soldat i den danske kungen Kristians armé och att han vid slutet av 1400-talet varit vid Mora stenar söder om Uppsala för att i hemlighet forsla bort den stora sten som svenska kungar och unionskungar brukat stå på när de valdes. Stenen dumpades i en å i närheten. Hans namn var Per Jönsson och han var hemmahörande i Skåne, som då tillhörde Danmark. Händelsen stämmer med verkligheten, för man vet att Kristian var den siste unionskung som valdes vid Mora

stenar.

Det fanns enligt Ernst flera stenar söder om Uppsala, med inskriptioner, och han skissade dem och omgivningen. Detta visade sig sedan stämma mycket väl med verkligheten. Han tecknade ur minnet en sten med inskriptionen tre kronor, och en sådan sten fanns också i ett hus där gamla stenar ännu förvaras, liksom en sten med inskriptioner i tre rader, som han också skissade.

Ernst berättar att han, tillsammans med andra soldater, hävde stenarna i vattnet och han kan under ett besök vid Mora stenar peka ut platsen, i närheten av en å, och där finns mycket riktigt flera huggna stenar. Finns där även den stora stenen? Det vet man inte.

Ernst Billgren upplevde också ett annat liv som dansk soldat i Skåne 100 år senare, på 1500-talet. Platsen var Bredarp eller Brentarp. Han gjorde efter regressionen detaljerade skisser av kyrkan där, och de stämmer mycket väl med kyrkan i Blentarp idag. I kyrktornet finns ett rum som stämmer exakt med hans tidigare

gjorda skiss. "Här har jag varit", säger Ernst. Hans skiss är gjord precis som om han suttit på platsen och ritat. En dopfont återfinns också, fast på ett annat ställe i kyrkan än han minns, men det sägs att den tidigare varit placerad i en äldre, nu förändrad, del av kyrkan, där Ernst minns att den stått. Ernst hade under regressionen talat om "Lejonkyrkan", som den kallades i folkmun, eftersom det fanns lejonskulpturer i dörrarna – sådana skulpturer finns fortfarande. "Allt stämmer förbluffande väl", säger Ernst Billgren.

Program 5 missades av Sökarens red.

I **program 6** genomgick Inger Ekman, 55, en regression. Hon mindes att hon i början av 1900-talet varit en ung pojke i byn Jorvala i Finland, inte långt från ryska gränsen, och sedan gått i skola i Villmanstrand. Hennes namn hade varit Jorma Vittelle, som hade arbetat åt en storbonde bl a med att mata grisar och kor och delta i höbärgning.

En litet torp, som legat där i över 100 år, kände Inger igen som sitt barndoms-

hem. Byskolan hittades precis där Inger minns att den varit. Den hade då haft en annan färg, röd, mindes Inger, och det visade sig stämma. Hon kände igen åtskilligt och kunde också peka ut hus som fanns nu men inte för nära hundra år sedan.

Skolan i Villmanstrand mindes Inger hade haft en häck runtomkring, och gamla foton visade att detta också hade varit fallet.

1918, när landet tillhörde Ryssland, tvångsrekryterades Jorma att strida med de röda i inbördeskriget och omkom i ett försök att fly från tyska trupper, sedan han och hans grupp blivit inringade.

I program 7 återfördes Anna Lena Mellblom, 33, till ett föregående liv i Italien på 1700-talet. Hon var då vad hon beskrev som en "kungason" med namnet Bernard. Pappan var en mäktig man som ingen kunde sätta sig upp emot.

Året som upplevs är 1723 och Bernard är cirka 20 år gammal. Regressionsbilderna börjar med att hon ser sandaler och ett par rena, stora fötter och snörning runt härliga ben.

Efter regressionen gör hon en teckning över staden och den stora borgen, där hon bodde.

Kanal5-programmet gjorde undersökningar och kom fram till att det kunde röra sig om den mycket gamla hamnstaden Taranto i södra Italien. När hon sedan får besöka denna stad jämförs hennes teckningar med kartor som visar hur den såg ut på 1700-talet, och det finns mycket tydliga överensstämmelser.

Det finns ingen mur omkring staden idag, vilket hon hade upplevt, men det hade varit en skyddsmur ända till 1920. Portaler i muren, som hon sett, stämde med verkligheten, liksom bågar mellan husen, vilka är karakteristiska för Taranto. Hennes teckning av båtar stämde väl med verkligheten. Anna-Lena säger att hon som ung överklasspojke hade långt hår, och en historiker, expert på den tiden, intygar att adelsmän hade långt hår.

De letar efter borgen, som Anna-Lena såg under regressionen, och de hittar den just där den skulle ligga.

Det fanns ingen kung i Italien på den tiden, men borgen ägdes av släkten Imperiali, som var mycket mäktig och hade oinskränkt makt över befolkningen. Inne i borgen fanns bostäder för tjänstefolk precis så som Anna-Lena hade beskrivit det. Där lagades mat som sedan serverades i borgen.

Anna-Lena bekrev under regressionen en känsla att borgen gått ifrån familjen, som inte kunnat behålla den. Och

detta var riktigt. Familjen Imperiali förlo-
rade borgen, som gick över till andra ägare.

Anlitade experter blev imponerade av att Anna-Lenas beskrivningar stämde så väl med verkligheten.

Anna-Lena berättar efteråt att när Jörgen under regressionen ställer vissa frågor, kommer bilderna tydligt.

Men hon är inte säker på att hon levt ett tidigare liv i Italien, Kanske, säger hon. Men hon hade mycket starka känslor vid borgen i Taranto.

I program 8 regrederades Carina Petersson, 55, samtalsterapeut från Deje i Värmland. Hon uppgav i förväg att hon tror på reinkarnation och blev sedan mycket glad när åtskilligt av vad hon upplevt i trans-
tillståndet visade sig stämma med verkligheten.

Hon hade varit en flicka i Amsterdam, Holland, med namnet Katti Schumacher. Hennes far drev ett företag som byggde båtar; han betedde sig illa mot de anställda männen. Familjen hade kommit till Holland från Tyskland. Katti flyttar till München för att studera till läkare. I trans-
tillståndet pratar hon om en trevlig och tillmötesgående lärare, Ullrich, som kom att betyda mycket för henne.

Carina förs till året 1936. Hon hade en pojkvän, Hansi, som dog genom en olyckshändelse. Själv hade hon cancer i magen och lämnade kroppen 1942.

Carina ritade bilder från universitetet i München. Dessa teckningar visade sig sedan stämma mycket väl med den universitetsbyggnad där hon skall ha studerat som Katti Schumacher.

Elevregistret från den aktella tiden hade förstörts i en brand, men i en förteckning över lärare i medicin fanns en professor Otto Ullrich, med foto. Carina sade sig känna igen sin lärare.

I München hittar hon järnvägsstationen precis där den enligt hennnes minnen från det tidigare livet skulle ligga.

I program 9 var det operasångare Bengt Krantz som genomgick en regression. Han upplevde att han levt ett tidigare liv i Dublin, Irland. Hans namn hade då varit William Friedman. Han hade bott i en arbetarstadsdel och jobbat som sättare på ett tryckeri, som tryckte tidningen Dublin Gazette. Tidningen bytte sedan namn.

Han hamnade under regressionen i året 1937, då han var i 40-årsåldern.

Det visade sig att det i Dublin verkligen hade funnit en tidning med namnet The Dublin Gazette, fram till och med 1922,

Programledaren Pontus Gårdinger

då den hade bytt namn till Iris Oifigiuil.

Bengt sa under regressionen att tidningen hade varit mycket regeringstrogen, och det stämde med verkligheten; den gavs ut på uppdrag av regeringen.

Under regressionen hade Bengt sagt att sättarna tränade på förmågan att läsa spegelvänd text. Det var också så det gick till.

Fanns nu William Friedman i en förteckning över stadens invånare? Nej. Det fanns två William Freeman, fast vid besök på deras adresser framgick det att platserna inte stämde med Bengt Krantz' minnen.

I stället begav man sig till en typisk arbetarstadsdel, Rialto. Och där kände Bengt igen sig väl och erfor ett svårmod; livet hade varit trist och sorgligt, ett strävsamt liv för att få det att fungera. Han hade under regressionen talat om mörka valv mellan husen, och dessa påträffades i Rialto. Han beskrev en kanal som fanns i närheten, och ritade en kartsbild. Man följde kartan, och mycket riktigt var det en kanal där den enligt Bengts skiss skulle ligga.

Bengt hade pratat om spårvagnar i Dublin; de hade bl a gått utefter kanalen. Idag finns inga spårvagnar där, men en undersökning visade att det hade funnits spårvagnar vid den tid då Bengt skulle ha bott där i det tidigare livet, och en linje hade gått utefter kanalen.

När Bengt på ett spårvägsmuseum fick se stadens gamla spårvagnar sa han sig känna igen dem. En del var i mörkbrun mahognyliknande färg, så som han hade sett under regressionen. Vagnar hade målats så att de skulle se ut som gjorda av trä. Bengt hade talat om ett system med betalning utan pengar – ibland brydde man sig inte om att betala, om man bara skulle åka en kort väg. Detta bekräftades av en guide på spårvägs-
museet: de passagerare som konduktören inte fick tag på, skulle betala själva med polletter.

Bengt Krantz blev mycket glad över att så mycket stämde. Det var väldigt många fullträffar.

I program 10 regrederades Gunilla Lauri, som hamnade i Holland som skatteindrivare på 1600-talet. Hon pratade bland annat om "otroligt gröna ängar" och om ett speciellt vattensystem i området samt en stenkyrka byggd av rödaktiga stenar. I den kyrkan hade jungfru Maria uppenbarat sig; för den skull hade den fått namnet Marienkirche.

Skattepengarna som samlades in levererades till en kyrka som hette Frauenkirche i en större stad i närheten vars namn började på G; en del pengar gick också till ett kloster.

Det visade sig att det fanns en Mariakerk i en by nära staden Groningen. Den är byggd av rödaktiga stenar. Det finns ett torn på denna kyrka, men det är mindre än tornet i regressionen. Det visade sig dock att kyrkan tidigare haft ett betydligt större torn, vilket rasat, när klockorna föll ned vid en häftig ringning, och ersatts med det mindre torn som kyrkan har idag.

Gunilla kände igen flera detaljer från sin regression, bl a de gröna ängarna i omgivningen, ett slags järnkors på de yttre väggarna, något som var speciellt för den här kyrkan. En rund krypta inne i kyrkan stämde också. Ett emblem för staden där örnar ingick, återfanns på kyrkan.

Munkarna i området var kända för sitt vattensystem, med vilket man kunde torrlägga havsbotten och därmed skapa nytt land att bruka.

Det tycktes märkligt att en kyrka i Holland hade ett tyskt namn, men det visade sig att tyskan och holländskan på den tiden var mer lika varandra än i dag och att det hade talats en blandning av holländska och lågtyska.

Att skattepengar skulle levereras till en kyrka tycktes inte stämma. Därför kan det vara så att Gunillas liv som skatteindrivare i Holland har varit tidigare än på 1600-talet.

Intervju med Jörgen Sundvall

Jörgen Sundvall började arbeta som regressionsterapeut i början av 90-talet. Han har alltid haft en tro på själarnas återfödelser, så det var naturligt för honom att ta med reinkarnationsterapi bland sina metoder för att hjälpa människor. Idag har han gjort mer än tusen regressioner till tidigare liv.

SM: – Hur kom du in på detta, Jörgen?

– I Raymond Moodys bok *Life after Life* (I dödens gränsland) läste jag om en metod att föra människor tillbaka till minnen av tidigare liv, och det tände ett intresse. Och sedan har jag lärt mig mer, bland annat på olika fortutbildningar.

– *Är den metod, som du använder, en form av hypnos?*

– Ja, eller djupavslappning – det är samma sak. Tröskeln mellan den nuvarande existensen och de tidigare livet är alltid väldigt liten, men i synnerhet är den det, om man får kontakt med det undermedvetna.

– De tidigare livet ligger inte så långt borta, som man skulle kunna tro. Många har spontana erinringar. Men i synnerhet i ett avslappnat tillstånd ligger minnena väldigt nära det nuvarande dagsmedvetandet.

– *Men ibland misslyckas ju en regression. Vad beror det på?*

– Det kan bero på att personen inte riktigt har förstått hur en regression går till. Det kan finnas orimliga förväntningar av ett slag som inte infrias, till exempel att det skall komma tydliga bilder ungefär som på en filmduk. Men det gör det sällan. Det kan också finnas hindrande rädslor av olika slag.

– *Har de regrederade personerna haft nytta av sina regressioner?*

– Ja, ofta. Det kan hända att fobier försvinner, sedan man i regressionen sett vad som gett upphov till en tvångstanke. En del kommer för att få hjälp mot sin dödsångest. Och i de fallen kan minnen av tidigare liv vara till hjälp.

Vad har Jörgen själv varit i tidigare liv? Han svarar att han gjort regression på sig själv ett antal gånger men att han då inte riktigt litar på resultatet. Men han har också varit hos andra tidigare liv-terapeuter och upplevt ett flertal tidigare liv. Han säger att han varit soldat flera gånger och filosof i ett par liv.

Reinkarnationsterapi är nu inte det enda som Jörgen håller på med. För det mesta sysslar han med hypnoanalys, som innebär att man med hjälp av fria associationer löser upp bortträngt känslomaterial, oftast från tidig barndom, då vi får präglingar som vi sedan spenderar resten av livet med att följa – utan att förstå varför.

– *Hur kom du i kontakt med produktionsbolaget Strix, som gjorde TV-serien om tidigare liv för Kanal5?*

– Strix ringde en dag och sa att de skulle göra en programserie. De hade gjort research och de flesta spåren ledde till mig. Sedan gjorde vi ett pilotprogram som visades för redaktionerna.

– *Var även andra regressionsterapeuter aktuella för serien?*

– Det vet jag inte.

Det är märkligt att det som sagts under tidigare liv-sessionerna i TV stämmer så väl med verkligheten. Jörgen säger att han själv är överraskad. Han har hållit på med detta i många år, men aldrig haft möj-

lighet att göra så omfattande efterforskningar för att kontrollera uppgifterna.

– *Var det många regressioner som inte lyckades?*

– Ja, det var ju många som inte fick upp speciellt mycket, och i flera fall gick det inte att hitta den tidigare inkarnationen. Det var många bra regressioner, men om man hamnar som en enkel dräng på en bondgård i Frankrike på 1600-talet utan större kunskaper om geografi, så är det ju inte lätt att hitta vare sig personen eller platsen.

– *Är det de bästa fallen som kommit med i TV-serien?*

– Inte enligt min mening, men TV har ju sina egna urvalskriterier.

När man läst om sådana här fall tidigare, har ofta förklaringen varit något som personen har läst eller hört eller varit med om i det nuvarande livet – alltså en förklaring som inte har något med återfödelse att göra.

– Ja, kryptomnesi förekommer i detta sammanhang. Det har man kunnat visa i en del fall. Personen kan ha uppsnappat någonting i ett radioprogram eller minns något från en bok, och sedan kommer detta upp under en regression som detaljer i ett tidigare liv. Men kryptomnesi duger inte som ensam förklaringsmodell i speciellt många fall.

– *Kan man även föra en människa framåt i tiden?*

– Ja, det kallas då progression. Helen Wambach har forskat på detta område med intressanta resultat. Jag håller faktiskt själv på med ett litet forskningsprojekt i ämnet. Vad man letar efter är en samstämmighet, men mer än svårtydda data lär man inte få ut av experimenten.

– *Har någon sagt sig ha varit ett djur i ett föregående liv?*

– Ja, det har faktiskt hänt ett fåtal gånger, men det verkar som om tröskeln till djurliv är betydligt högre än till mänskliga existensformer.

Jörgens livsåskådning

Jörgen har en andlig bakgrund inom hinduismen – i Krishnarörelsen, där han varit en ledare, och han är (lakto)vegetarian. Han beskriver i korthet sin livsåskådning så här:

– Jag tror att det inom oss finns något odödligt, evigt. Det är det som kallas Atman, vilket är en gnista från den eviga elden. Atman är medvetandet i dess renaste form, och detta är i kontakt med allt och alla samtidigt. Det finns en evig aspekt inom oss alla; den täcks av icke eviga delar som exempelvis den personliga intelligensen och

den grova fysiska kroppen, vilken ju egentligen inte är något annat än förtätat medvetande. Genom Atman är vi länkade till allt och alla. Den delen som ständigt återföds är inte den eviga delen.

– Det finns en stor enhet bakom allt, men också en mångfald i enheten.

– Den lilla gnistan, som är du, är framsprungen ur den eviga elden, som är Gud.

Jörgens metod

En regressionssession hos Jörgen går i stora drag till så här:

Genom en metod får han en person att gå ner i ett tillstånd av djup avslappning. Sedan talar han direkt till personens undermedvetna och ber om upplysningar om ett tidigare liv. Om det inte kommer tydliga bilder eller känslor i medvetandet, skall man säga det som man först kommer att tänka på.

Självklart kan det vara svårt, för att inte säga omöjligt, att avgöra om de tankar, bilder och känslor man får har något med tidigare liv att göra, eller om de bara är fantasier.

– Det viktigaste, säger Jörgen, är att man inte ligger och analyserar för mycket under själva regressionen, eftersom man då hindrar flödet av information. Analys kan man ägna sig åt senare. Av vikt är också att veta att eftersom alla minnen finns lagrade inom oss, så är det fullt möjligt att förflytta sig fram och tillbaka i det tidigare livet på exakt samma sätt som vi kan låta medvetandet svepa fram och tillbaka över våra nuvarande liv. Skillnaden är förstas att om terapeuten ber ditt undermedvetna att ta dig tio år framåt eller bakåt i tiden, så har du ju ingen aning om var du kommer att hamna – det är spännande. Att ställa sig till förfogande och låta en berättelse berätta sig själv i en regression är ofta en otrolig upplevelse. Regressionens kvalitet hänger mycket på klientens förmåga eller vilja till inlevelse. Ofta blir vår inlevelseförmåga bättre med varje regression. Vi vågar mer och mer släppa taget.

Min egen regression

Jörgen gjorde en regression med mig. Jag sa det som jag först kom att tänka på, såg inga tydliga bilder, hörde inga röster.

Jag pratade om en pojke, förstånds-handikappad och epileptisk. Här ett sammandrag:

Jag är i 25-årsåldern, klädd i bondska kläder. Gör just ingenting. Jag tycker att jag inte duger nånting till.

Jag ser en gravsten. Där står det Olof Jönsson, 1824–1862. Gravstenen finns i Ulfåkra, Uppland.

Vi går tillbaka i tiden, till 10-årsåldern. Jag ser en pojke som kanske är efterbliven och har epilepsi. Jag ser inga epileptiska anfall men kommer att tänka på ordet epilepsi.

Är lite rund och har svart hår.

– Hur blir du behandlad hemma?

Dom tycker synd om mig. Men jag blir inte illa behandlad.

– Beskriv din mor!

Hon är lite rund. Jag ser henne inte så tydligt. Ser henne i något förkläde. Hon är nog snäll. Min far är inte glad åt mig. Han klagar lite grand.

Jag kan inte se några syskon.

– Hur upplever du förhållandet mellan dina föräldrar?

Det är inget speciellt. Dom är vålganska enkla människor.

– Gå tillbaka till en för dig viktig händelse.

Det finns ingen viktig händelse. Jag ser en katt. Det är roligt att ha katt. Jag tror att katten kallas Kisse bara.

Jag tycker jag är 6, 7, 8 år ungefär.

– Gå nu fram i tiden till dödsögonblicket! Hur dör du?

Det är nånting åt hjärtat.

– Var dör du?

Det händer hemma omkring. Det går ganska fort.

– Gå till själva dödsögonblicket och berätta vad du upplever. Vad händer sedan?

Jag vet inte... Det verkar som om det finns något på andra sidan. Men det är långt borta.

– När dog du?

1864.

– På vilket sätt kan regressionsupplevelsen bli till hjälp för dig i ditt nuvarande liv?

Jag kan förstå ett samband.

– Jag skall nu förflytta dig genom tid och rum till den tidpunkt när du är på väg att ta kropp som Sven. Hur upplever du att födas igen?

– Det känns inte så bra. Jag vill inte födas igen men dom säger att det ska jag.

– Vet du vad du har att bearbeta i ditt kommande liv?

Nej.

– Vad kommer din uppgift att vara?

Det är väl att utvecklas vidare.

– Vad skulle det innebära att födas som Sven?

– Jag tycker att det finns en uppgift, där jag behöver en bra hjärna. Hon som skall bli min mor sägs vara en mycket trevlig människa som jag kommer att trivas med. Min far är lite oordentlig, men har en bra

hjärna.

– Har du någon känsla av hur du vill använda din hjärna?

Nej, jag vet ingenting om det. Jag vill inte återfödas, men man säger att jag ska.

– Hur känner du då?

Det är bara att foga sig i det. Det finns andra som bestämmer, man kan inte välja själv. Det är andra som förklarar vad som gäller.

Så avslutades regressionen som varade i en timme.

Ulfåkra finns, eller har funnits – i Södermanland, inte i Uppland som jag sa. Olof Jönsson måste finnas i gamla kyrkböcker, om han har existerat.

Men jag är skeptisk till att Olof Jönsson har varit jag. Jag tror att jag fantiserade, så det som jag kom att tänka på. Jag har ingen känsla av identitet med honom. Kanske gick jag inte ner i tillräckligt djup avslappning.

Men Jörgen säger att upplevelser under regression kan kännas överkliga, som om man bara hittar på för att ha något att komma med.

– Alla känner det så. Knepet är att bli involverad i det som händer och inte bara vara som en yttre betraktare. Det finns inget säkert sätt att skilja ett tidigare liv-minne från en fantasi.

Det som visar om det inte rör sig om bara fantasier är bekräftelser som kan erhållas vid undersökningar, så som i tidigare liv-serien i Kanal5. Men detta ger ändå inget bevis för identitet.

I alla händelser är TV-serien Tidigare liv imponerande. Det tycks ha blivit kontakt med något som *kan* vara tidigare liv. Något paranormalt är det som sker. Det är svårt att tänka sig en s k naturlig förklaring.

Jörgen Sundvall har mottagning i Gränna, 0390–122 88.

Från hans hemsida:

”Tidigare-Liv-Terapi kan gå till på olika sätt. Ett sätt är att följa ett symptom genom olika liv. Så kan man t ex finna att en klient, som söker för obotlig migrän, i ett tidigare liv blivit sårad i huvudet. Återupplevelsen av den situationen med allt vad det innebär i form av känslor och insikt räcker ofta för att migränanfallen skall upphöra.”

Numer sysslar dock Jörgen mest med utbildning av hypnoterapeuter. För regressioner brukar han hänvisa intresserade till andra terapeuter.

SM

Visdomsbladet

Vi har ansvar inte bara för det vi gör utan också för det vi underlåter att göra.

R. Whitley

Kärlek är den enda kraften. Kärlek är den enda vägen.

Rabbi David Zeller

Slå ut i blom, där du är planterad!

Mary Engelbreit

Ibland visar sig det som tycks vara dårskap vara gudomlig visdom.

Alan Cohen

En människa lär sig åka skridskor genom att vackla omkring och göra sig löjlig. I själva verket beror en människas framsteg inom alla områden på om hon vågar ta risken att göra sig löjlig.

G. Bernard Shaw

Vi har alla varit med om att ha förlorat ett jobb eller drabbats av någon sjukdom bara för att upptäcka en oväntad inre styrka.

Thomas Moore

Jag är det, du är det, allt detta är det, och det är allt som finns.

Deepak Chopra

Om du verkligen gör dig bekant med det opersonliga Jag Är inom dig, så när du fram till det Jag Är som finns överallt.

H. B. Jeffrey

Det finns en ledning för var och en av oss, och genom att lyssna ödmjukt kan vi höra de rätta orden.

Ralph Waldo Emerson

Det finns ett obegränsat Medvetande, en obegränsad Ande, som är källan till allt. Denna Ande finns i och omkring människan. Det är den enda Ande som finns, och varje gång människan tänker, använder hon den. Det finns en gränslös Ande, och varje gång människan säger ”Jag är”, ger hon uttryck för den. /.../ Det finns en obegränsad Lag, och varje gång människan tänker, sätter hon denna Lag i verksamhet. Det finns en obegränsad Gud, och varje gång människan talar till denna Gud, får hon ett direkt svar: En! En! En! ”Jag är Gud och det finns ingen annan.”

Ernest Holmes

Om vi ser ärligt på oss själva, finner vi ofta att vi börjar argumentera mot en ny idé redan innan den har förklarats i sin helhet för oss.

Wilfred Trotter

Det finns inget bättre sömnmedel och lugnande medel än skepticism.

Friedrich Nietzsche

Det är lika fatalt som fegt att blunda för fakta för att de inte är i vår smak.

John Tyndall

Upptäckten av sanning hindras effektivt av förutfattade meningar, av fördomar.

Arthur Schopenhauer

Universum är större än våra åsikter om det.

Henry David Thoreau

Det finns en princip som är en spärr för all kunskap och som inte kan undgå att hålla en människa i evig okunnighet – den principen är förakt före undersökning.

Herbert Spencer

Om vi vill lösa ett problem som vi aldrig löst förut, måste vi lämna dörren till det okända på glänt.

Richard Feynman

Om du får folk att tro att de tänker, kommer de att älska dig, men om du verkligen får dem att tänka, kommer de att hata dig.

Don Marquis

Många tror att de tänker medan de i själva verket bara arangerar om sina fördomar.

William James

I allt som finns i naturen är det något vidunderligt.

Aristoteles

En ny andlighet kan skapa en bättre värld hävdar Neale Donald Walsch

Av Åsa Freij och SM

– Ja, när Walsch är i Sverige, måste man lyssna, säger Conny Larson, som är på plats i en sal i Stockholm, där Neale Donald Walsch håller ett seminarium.

Hans ton är självklar och han ler litet som om det vore ofrånkomligt att en reporter från Sökaren är närvarande. (Conny är känd som tidigare anhängare av Maharishi Mahesh Yogi och Sai Baba, vilka inte hållit måttet som människor, enligt Conny.)

Många är de andligt intresserade som söker en guru, vilken kan förklara livets mening. Conny menar att guruberoendet är ett slags pappakomplex. Ja, många som söker en ledare att följa, söker nog en föräldraersättare.

En annan allvarlig sökare, som lyssnar på Walsch, är Jeya, som säger sig vara öppen för allt men skeptisk till mycket – bland annat skeptisk till medier, sedan flera av dem felaktigt sagt att de sett att hennes far i Indien var död.

– Tack vare min skepsis, eller sunda distans till allt och tilltro till min egen känsla, reste jag till Indien och letade efter min far – och fann honom vid liv och god hälsa. (Jeya kom till Sverige som adoptivbarn vid fyra års ålder.)

Nu säger hon om Walsch, eller snarare den stora skaran av beundrare kring honom:

– Jag kan inte undgå att få obehagliga associationer till sektism.

Det stör henne också att denna ledargestalt, som vill väcka människor till insikt och engagemang i denna kritiska "elfte timme" på jorden, där mänskligheten är nära att förstöra förutsättningarna för liv på sin planet, ska kosta 2.700 kronor att lyssna till en lördag och söndag.

– Tänk om Martin Luther King och andra eldsjälur, som velat engagera människor för en stor sak, hade sålt biljetter och därmed sållat bort åhörare som inte kunnat eller velat betala för att lyssna, säger hon.

(Men det påpekas för Sökaren att det inte är Walsch som bestämmer priset, utan arrangörerna. Biljettintäkterna ska täcka stora kostnader.)

En tredje Walsch-åhörare är Lennart Hallström. Han menar att Walschs böcker är "helt fantastiska". Han har själv i flera år arbetat med att skriva något som är mycket likt Walsch-böckerna, men tycker nu att det inte behövs. För Neale Donald Walsch säger allt som han själv tänkt och på ett mycket bättre sätt än han själv

kunnat göra.

För ett fåtal journalister på en presskonferens, ordnad av Richters Förlag och "Livets hus", som arrangerar hans Sverigebesök, formulerar sig Walsch så att man kan tro att han verkligen upplever sig ha talat med Gud själv, särskilt under den tid i hans liv som gav upphov till den första boken, vilken blev en bestseller och heter just "Samtal med Gud". Men samtidigt undrar man om han inte bara använder sig av ordet Gud för att göra folk nyfikna att ta del av hans budskap. Kanske är Gud för Walsch det som i andra sammanhang kallas bland annat högre intelligens, universell närvaro, inre visdom och överjag.

Neale Donald Walsch ser själv inte särskilt guruaktig ut, utan som en vanlig västerlänning med vana att tala inför många människor och att möta utfrågare på en presskonferens.

Nästan lite blasé, eller kanske snarare trött, släntrar han in, förbi den lilla skaran som samlats i det lilla rummet och slår sig ner framför oss.

Och det verkar mycket äkta, när han pratar, med eftertryck fast lågmält. Vi, mänskligheten, befinner oss i ett mycket kritiskt skede i vår historia. Vaknar vi inte nu upp till en realistisk inställning till vår belägenhet och engagerar oss i tillräckligt antal så att det blir en vändning i vårt liv på jorden, så väntar oss helvetet... Nå, jag minns inte om han använde just det ordet.

Väckarklocka, sanningssägare

Men som väckarklocka är han viktig.

Även vi som tror oss medvetna och engagerade, ägnar oss åt blundande och självbedrägeri, för det framtidsperspektiv som träder fram som en möjlighet är alltför kusligt för att vi skall kunna ta det riktigt på allvar.

Men många olika sanningssägare framträder i denna kritiska tid, till exempel varje år vid utdelningen av det så kallade alternativa nobelpriset, *Right Livelihood Award*. Och liksom man där även får höra hoppets röster, så hade Walsch ett mycket ljust alternativ att peka på – även det mer fantastiskt än vi riktigt kan föreställa oss. Likaväl som vi kan förverkliga helvetet, kan vi göra paradiset verkligt, föreföll vara Walschs budskap. Det är vi som väljer, det är vi som skapar, det är vi som har möjligheter som tycks vara utan gränser.

Temat gränslöshet återkommer i Walschs budskap. Det gränslösa innebär bland annat att det inte finns några gränser mellan oss människor. Vi är "ett". Strax efter hans Sverigebesök hyllades denna "oneness" med en egen festival, *Oneness Celebration*, där det förklarades att vi mänskliga individer hänger ihop på ett djupt plan – som fingrarna på en hand hänger ihop med varandra

och med handen i övrigt och med kroppen.

Insikten att en sådan oneness finns har en mycket stor betydelse för oss, poängterar Walsch, och det framgår att detta är en hörnsten i hans budskap.

Nåväl, vad sa då Gud till Walsch enligt Walsch?

Det följande är ett referat av en intervju i den amerikanska tidskriften *Science of Mind* samt hemsidor på nätet om Walsch.

Han ställde en fråga till Gud

1992 upplevde amerikanen Neale Donald Walsch att hans liv var miserabelt. Det fungerade helt enkelt inte. Han led svåra kval.

Han hade lyssnat till de vanliga auktoriteterna i samhället som hade talat om för honom hur han skulle leva och vad han skulle tro på, men deras anvisningar fungerade inte för honom. Han övervägde på allvar att sluta sitt liv frivilligt. Men i stället sökte han sig bort från de ledande auktoriteterna och vände sig i desperation till Gud.

Han ställde en fråga rakt ut:

"Gud, vad krävs för att leva ett bra liv?"

Efter det började han höra en röst i sitt huvud, mjuk och vänlig, varm och kärleksfull, och den svarade på alla hans frågor om livet. Han skrev ner svaren.

Det blev en fortgående dialog med Gud. Ja, han är övertygad om att det var Gud som svarade.

Genom samtalet med Gud fick Walsch omvälvande insikter om Guds natur och roll både i världen och i våra egna liv.

Gud talar

Idag säger Walsch att Gud försöker tala till oss och genom oss. Gud vill uttrycka sig genom människorna – men det talar varken religioner eller sekulära sammanslutningar om. Ändå är det detta som Walsch har kommit fram till: mänskligheten skall vara Guds språkrör. Och det har vi möjlighet att bli. Livet har tagit fram människan som det högsta och mest gudalika, livet har stora förhoppningar när det gäller människan. Hon skall representera Gud på jorden, och hon skall göra det med glädje. Vi skulle kunna, poängterar Walsch, totalt förändra livet på jorden över en natt.

Walsch har grundat en stiftelse, Humanity's Team, vars uppgift är att befria människan från hennes oriktiga föreställningar om Gud, livet och oss själva, så att vi kan finna ett sant kärleksfullt förhållande till Gud, till livet och till varandra.

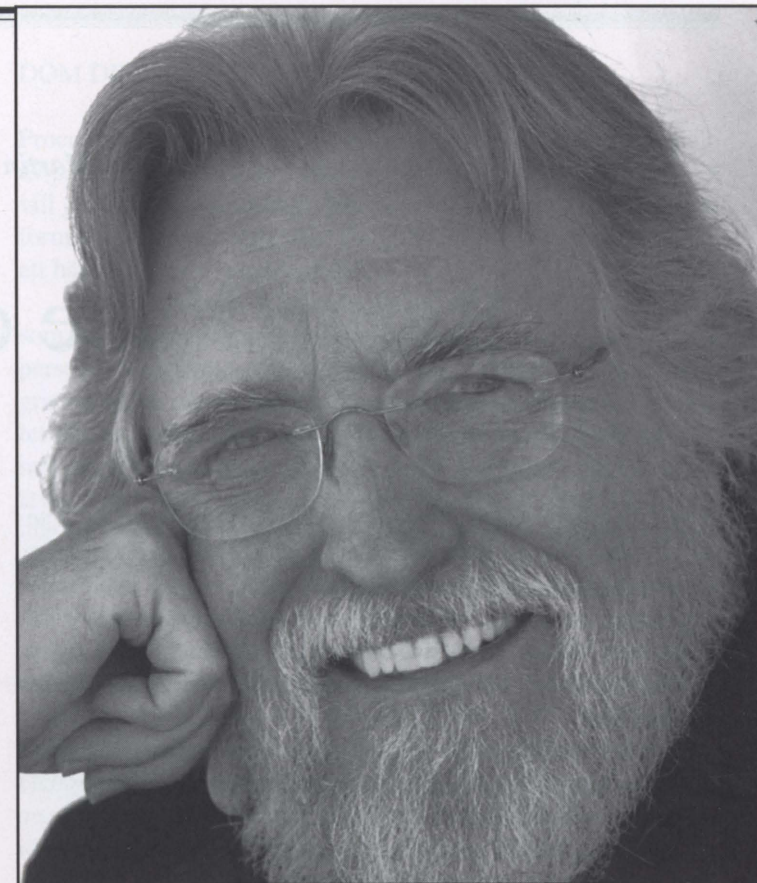
En ny andlighet: oneness

Det är en ny andlighet som Walsch vill föra ut bland människorna. Den innebär en ny uppfattning om det gudomliga. En grundtanke är, som nämnt, alltings enhet. Och han menar att man inte behöver försöka övertyga människorna om detta – till slut kommer det att uppfattas som en självklarhet. Och denna självklara insikt kommer att leda till att en ny och bättre värld skapas.

Han säger att denna nya andlighet nu sveper fram över världen. Dess tid är inne.

Neale Donald Walsch vänder sig mot de religiösa begreppen rättfärdighet och bättring. De säger att vissa människor är bättre än andra och att de som enligt Gud är bättre kommer till himlen, medan resten av oss går till helvetet. Dessa föreställningar har resulterat i motsatsen till det som religionen är avsedd att åstadkomma – de har lett till separation i stället för till en enad mänsklighet. I dagens religioner är Gud hämndlysten och våldsam och dödar människor som inte håller med honom.

De religioner som förkunnar en hämnande och belönande Gud säger: "Vår väg till Gud är den enda!" Men denna exklusivitet att Gud tar emot bara vissa människor kommer inom den nya

Alltings enhet är ett centralt begrepp hos Neale Donald Walsch.

andligheten att ersättas av en helt annan Gudsbild. Det finns religiösa nytänkare som Ernest Holmes (*Religious Science*) Myrtle och Charles Fillmore (*Unity*) som har beskrivit en Gud som är tillgänglig för alla som uppriktigt söker Gud och inte bara exklusivt för vissa som tror på "rätt sätt".

Walsch menar att människan kommer att skapa en helt ny teologi med en ny bild av Gud, en kärlekens Gud, som inte kräver att någon skall tro på "honom". Människorna kommer att föreställa sig en Gud utan kroppslig gestalt, utan kön och utan några som helst fysiska egenskaper. Den nya andlighetens Gud kommer att tala till envar, när som helst. Gud kommer inte att uppfattas som en supervarelse utan i stället som en naturlig process som kallas Livet. Morgondagens Gud kommer att uppfattas som villkorslöst kärleksfull, icke dömande, icke fördömande och icke straffande. Morgondagens Gud kräver inte att bli tjänad utan kommer att uppfattas som en tjänare av allt liv och vara med i allt som människorna gör. Detta innebär skapelsen av en radikalt ny teologi, med en helt ny syn på gudomligheten.

Walsch talar gärna om andlighet, till skillnad från religion. Religion är vissa trossatser, dogmer, som människor skall ansluta sig till. Andlighet däremot, säger han, är att se och ta fram det högsta och bästa hos oss människor. Andlighet kan göra världen bättre.

Mänskligheten närmar sig nu sanningens ögonblick. Vi befinner oss mitt i en allvarlig kris. Om vi inte är försiktiga kommer vi att förstöra den fantastiska värld vi lever i.

Vår kris är en andlig kris, och den kan bara lösas med andliga medel.

Neale Donald Walsch har skrivit boktrilogin *Samtal med Gud*, som har översatts till drygt ett tjugotal språk, och några efterföljande böcker. Han har bildat en stiftelse vars syfte är att sprida de nya tankarna om Gud. På hans hemsida läser vi: "Vad vi väljer att göra är att förändra världen. Vad vi bjuder in dig att göra är att förena dig med oss i det arbetet. Vad vi vet är att vad vi än gör, så måste det bli gjort nu."

Gunnar Martin Aronsson:

Byron Katie och The Work

Med fyra frågor och en "vändning" skulle Byron Katie, en "vanlig" kvinna från en liten stad nära Kaliforniens ökenområden, komma att skapa en häpnadsväckande enkel väg till ökad självkännedom, som idag, via hennes egna föreläsningar och workshops samt boken "Älska livet som det är" (Richters 2002, övers. Kerstin Kennedy), har spridit sig till hundratusentals människor världen över.

Det hela började i februari 1986, när Byron Katie, då 43 år, vaknade upp på golvet på ett behandlingshem för kvinnor med psykiska problem. Hon hade låtit skriva in sig på grund av en decennielång period av depression, som inkluderade agorafobi (rädsla för stora, öppna ytor), starka vredesutbrott, sömnsvårigheter och återkommande självmordstankar. Eftersom de andra kvinnorna på hemmet var rädda för henne, hade hon tilldelats ett vindsrum. Och eftersom hon inte känt sig "värdig" att sova i sängen, hade hon lagt sig på golvet.

ILLUMINATIONEN

När hon slog upp ögonen märkte hon en kackerlacka som kravlade över hennes fot. Men reaktionen var minst sagt ovanlig. Katie upplevde att hon själv, hennes jag, var borta och ersatt av ett "något". Hon berättar om sig själv i tredje person: "Vad som var fött var inte jag /.../ hon reste sig, hon talade, uppenbarligen talade hon. Hon var hänförd. Det är så extatiskt att vara född och inte född..."

Dessutom hade depressionen och de starka humörsvängningarna upphört:

"All min ilska, alla mina tankar som hemsökt mig, hela min värld, *hela* världen, var borta. Samtidigt upplevde jag ett bubblande skratt ur en inre källa som bara fortsatte."

Byron Katie hade uppenbarligen förändrats, men ingen direkt händelse i den yttre världen kunde pekas ut som orsak. Kvar står sålunda möjligheten att det rörde sig om en direkt inre "illumination", så som det brukas beskrivas hos olika mystiker genom historien.

VARFÖR LÅTSAS DU ATT DU INTE ÄLSKAR MIG?

Till att börja med blev illuminationen ett slags noll-punkt: Hon fick informeras om att hon hade familj och var hon kom ifrån, på vilket hon svarade "bra, bra".

Hon skrev ut sig från sjukhemmet, men hennes beteende var definitivt förändrat:

"Vad som var typiskt för mig var att gå ut på gatorna. Att

öppna mina ögon och bara gå runt på gatorna, kanske stöta på någon /.../ och bara lägga mina armar runt personen /.../ eller vandra bredvid dem /.../ Och kanske de då förskräckta gick iväg från mig. Och jag kunde säga något som 'varför låtsas du att du inte känner mig, varför låtsas du att du inte bryr dig om mig, varför låtsas du att du inte älskar mig?' "

Hemma kunde hon fridfull sitta i timtal vid fönstret, eller vandra i den ökenaktiga natur som omgav staden. Hon kunde be sina barn att betrakta hennes händer och fingrar, eller en av barnens fötter. "Det var nytt. Nytt. Nytt. Det tog ungefär tre år innan Det började bli balanserat." Ljuset ändrade nivå – men bara till synes. "Det är som en kameleont", säger hon. "Jag kallar Det 'kärlek möter sig själv'. Det bryr sig inte om vad. Det bryr sig inte om vad. Det bara gör." Trots dessa kryptiska utläggningar gick det snart upp för familj och vänner, att Katies förändring var permanent och att den nya atmosfär hon spred omkring sig, attraherade allt fler människor. Folk i svårigheter knackade på och ville ha hjälp, och hon blev inbjuden att berätta mer om sin livssyn, en verksamhet som sedermera blev till The Work.

PERFEKTIONEN I DEN DU ÄR

På frågan om Katie (som hon mest kallas) är "upplyst" har hon dock framt svarat: "Jag vet inget om det. Jag är bara någon som vet skillnaden mellan vad som smärta och vad som inte gör det." Hon tillbakavisar att hon skulle förespråka en metod för att utveckla medvetandet; vad det handlar om är "un-doing", att lösgöra sig från de föreställningar som förhindrar den rena upplevelsen av verkligheten. Häri liknar hennes inställning Eckhart Tolles, Mirakelkursen och i viss mån även Krishnamurtis: den enda "metoden" är så att säga icke-metoden.

En brevskrivare svarar hon: "Jag har inte tanken att du skulle nå något annat sinnestillstånd än det du är i. Jag ser den absoluta skönheten och perfektionen i den du är nu." Dock fram-

går vid vidareläsning, att Katie menar att vi låtsas som om vi inte vet om vilket sinnestillstånd vi egentligen har eller, uttryckt på ett annat sätt: att vi går omkring i ett drömtillstånd. Genom att göra The Work kan vi dock vakna upp till den vi är, till den Verkliga verkligheten.

THE WORK – EN METOD?

Men är då inte The Work just en – metod?

Svaret torde bli ja, men kanske kan vi kalla det en antimetod i personlig utveckling, eftersom det inte handlar om att "utvidga" sitt medvetande, utan om att "avkläda" medvetandet de föreställningar som inte har med verkligheten, enligt Katies definition, att göra. Hon betonar också att The Work inte är menat som en "snabbfixlösning": de fyra frågorna och "vändningen" (the turnaround) används istället varje dag eller så snart behovet finns som ett sätt att leva i verkligheten.

Del I – PÅSTÅENDE (ÅSIKT)

Ex. "Min syster Lena tror alltid att hon har rätt."

Du skriver också ned hur du vill att personen eller samhället skall förändra sig så att det skall passa dig bättre.

Ex. "Om Lena bara förstod, att hon måste ta in andras åsikter och ge andra rätt, då skulle hon kunna må mycket bättre."

DE FYRA FRÅGORNA

Nästa etapp är frågorna.

1. ÄR DET (PÅSTÅENDET, FÖRESTÄLLNINGEN) SANT?

Om svaret är "Ja, det är sant. Min syster vill alltid ha rätt", gå då vidare till nästa fråga. (Med ordet "sant", menar Katie, kommer det att visa sig, vad som inte bara är en "story" om verkligheten, dvs en subjektiv beskrivning.)

2. KAN DU ABSOLUT VETA ATT DET ÄR SANT?

Kan du ex. vara med i alla situationer då din syster möter andra och då tror att hon har rätt?

Om svaret blir: "Nja, det är klart, att jag kan inte vara *helt* säker på det", då är du alltså inte helt säker på att det är sant.

Och då är det dags för nästa fråga.

3. HUR REAGERAR DU NÄR DU TÄNKER TANKEN (ex. att Lena är en besser-wisser)?

Svaret kan ex. bli: "Jag känner mig underlägsen Lena, och blir irriterad när hon gör så."

En anknuten fråga blir:

– Kan du finna en anledning till att släppa den stressframkallande tanken?

(Och Katie brukar tillfoga, att det *inte* är ett direktiv att släppa den stresskapande tanken, bara en fråga.) Svaret kan bli ex.: "Ja, det skulle ju vara skönt att släppa tanken,

DÖM DIN GRANNE

Processen skall kunna genomföras av vem som helst med hjälp av papper och penna och ett öppet och ärligt sinne. För den som vill göra det hela grundligt, hänvisas till www.thework.com, där formuläret, kallat Judge Your Neighbour (Döm din granne) finns att hämta hem för pappersutskrift.

Kronologiskt är gången denna: Du skriver ned de tankar som är fyllda med stressrelaterade känslor om exempelvis andra personer (din partner, dina föräldrar, dina syskon, arbetskamrater, grannar) eller om samhället, eller om sjukdom eller död. Resultatet blir ett flertal påståenden. Byron Katie understryker att man inte skall hålla tillbaka sitt "dömande" – tvärtom! Skriv ned så ärligt som möjligt vad du anser. The Work är avsett för dig själv, inte för andra. Du behöver aldrig visa ditt arbetsmaterial för den eller de som berörs av din utredning.

eftersom jag då skulle slippa känna mig underlägsen min syster."

Nästa följdfråga kan vara:

– Kan du finna en anledning att hålla kvar tanken medan du samtidigt släpper stressen?

Svar ex.: "Nej, eftersom tanken på min systers besser-wisseraktighet gör att jag känner mig underlägsen, kommer jag nog att känna likadant framöver om jag tänker tanken."

4. VEM SKULLE DU VARA UTAN DIN "STORY" (dvs din subjektiva beskrivning av verkligheten)?

Det gäller alltså vad jag skulle vara, hur jag skulle se på mig själv utan min "dömande" tanke gentemot min syster. Ånyo uppmanas till fullständig ärlighet. Kanske är detta den svåraste frågan att besvara, eftersom den kräver än mer introspektion.

– Hur skulle jag tänka om mig själv utan den dömande tanken?

– Hur skulle jag känna mig utan min "historia" om att min syster är en besser-wisser?

Del II – VÄNDNINGEN

Här kommer så den så kallade vändningen (The turnaround).

Den finns i flera varianter, men en skulle vara att vända på det första påståendet så att det riktas till mig själv. "Jag tror alltid att jag har rätt."

Efter detta: Är det lika sant som det första påståendet? Eller kanske *än* mer sant än det första, dömande påståendet om system?

Ex.: "Ja, det kannogfinnas i mig också, att jag gärna vill ha rätt..."

Nästa menings vändning:

"Om jag bara förstod att lättare ta in andra synpunkter, skulle jag må mycket bättre."

Är det sant? →

"Jo, det är klart, att när jag gärna vill ha rätt, tar jag inte in andras synpunkter, och ibland är det ju viktigt att kunna lyssna på dem."

Vändningen kan också vara mot *den andra personen*.

Ex.: "Om jag bara förstod att lättare ta in min systers synpunkter, skulle jag må mycket bättre."

Vändningen kan också vara en vändning till *motsatsen*.

Ex.: "Min syster är inte en besser-wisser."

Hur känns den tanken? Är den stressframkallande eller släpper stressen?

Alltså: Jag skalar av mina egna föreställningar och projektioner mot andra, den ena efter den andra, och söker svaret hos mig själv, istället för att vända det utåt, mot andra.

ATT AV-LÄRA MIG MINA DÖMANDE TANKAR

Genom att "av-lära" mig mina dömande föreställningar om andra, skapas en allt större förståelse för mig själv och för verkligheten, som den *är* och inte som jag vill eller kräver att den skall vara, menar Byron Katie.

Även den så kallade Mirakelkursen (ACIM) är inne på samma linje: om jag drar tillbaka mina egna "dömande" projektioner på andra ersätts, menar ACIM-läran, egots perception av "verkligt" förnimmande.

I samband med De fyra frågorna och Vändningen börjar vi alltså, enligt The Work, skåda Verkligheten som den Är, i sin essens.

MÖJLIGA INVÄNDNINGAR

Det är otvivelaktigt starka påståenden och för många provocerande åsikter: Försvinner inte exempelvis vid ett flitigt praktiserande av The Work behovet av socialt engagemang och en förståelse för hur politiken påverkar samhället? Är det inte en inkrökt, konserverande individualism som här predikas?

Blir inte alla bedömningar av andra människors karaktärer också nollställda och verkningslösa om vi skulle vända dem mot oss själva? Kan vi tänka oss en psykologi utan personlighetsanalyser? Skall vi bara acceptera allting som händer i livet? Om min tanke är att "jag avskyr min make eftersom han miss-handlar mig", är det då meningen att jag skall vända det mot mig själv? Är det jag som avskyr mig själv? Och om min son miss-brukar sprit och jag är ledsen över att han inte lyder mig och tänker att "han borde lyda mig, men det gör han inte", skall jag då vända det mot mig själv och säga: "Jag borde lyda mig själv, men gör det inte"? Hur skulle det hjälpa min son?

Ja, vissa kritiker skulle säkert hävda, att det istället är Byron Katie som inte är verklighetsförankrad och att hon lär ut en new age-färgad fantasi för blåögda.

Katie verkar dock ta sådana invändningar med upphöjd ro. Exempelvis kan hon svara: "Är du absolut säker på att The Work är en fantasi för blåögda?" Det handlar också om att bli varse distinktionerna.

Katie: "Att säga att vi bör acceptera vad som helst är bara ännu en historia (story), ännu en filosofi eller religion, något som aldrig har fungerat. The Work säger inte vad någon bör eller inte bör göra. Vi frågar helt enkelt: Hur reagerar du när du argumenterar mot verkligheten?"

Byron Katies The Work är en arbetsprocess med frågor och svar, som är avsedda att hjälpa människor att se sina personliga problem i ett helt nytt perspektiv.

Vi tror gärna att för att bli lyckliga måste vi förändra världen omkring oss: skaffa oss ett större hus, mer pengar, en mer attraktiv eller mer förstående partner. Men Byron Katie menar att dessa föreställningar, ett slags det omedvetnas religion, innebär att vi tillbringar våra liv med att strida mot världen som den är. Vi har strävat efter att få verkligheten att stämma med hur vi tycker att den borde vara, och vi undrar över varför vi inte upplever en varaktig tillfredsställelse eller inre frid. Byron Katie menar att vi inte kan känna frid så länge vi är inbegripna i denna strid med det som är. "If you argue with reality you will lose." Därför är lösningen: älska livet som det är.

MINA AFFÄRER, DINA AFFÄRER OCH GUDS AFFÄRER

Byron Katie menar att det bara finns tre egentliga ansvarsområden:

Mina affärer, Dina affärer och Guds affärer. (Möjligtvis slår här Byron Katies egen bakgrund som fastighetsmäklare igenom; under den tid hon bodde hemma med sina barn, förrättade hon sina affärer från sovrummet med hjälp av telefonen.)

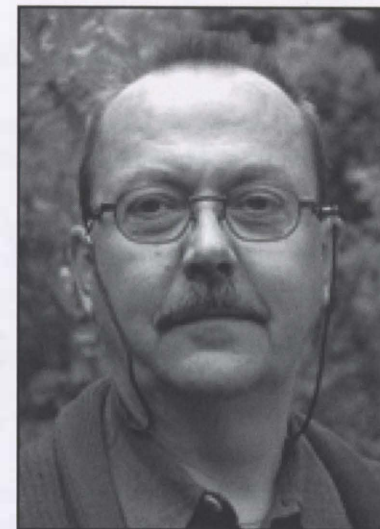
Katie säger att det inte är meningen att jag skall ta hand om dina affärer eller Guds affärer. Mitt ansvar handlar om det jag själv har skapat och framförallt det som jag projicerat av verklighet på andra. Den person som jag projicerat mina föreställningar på, ex. via tanken "Min syster Lena är en besser-wisser", kan mycket väl ibland uppföra sig så som jag tänker, men det är isåfall *hennes* affärer, och det är alltså inte min uppgift att försöka förändra en annan vuxen person, eftersom det är omöjligt, menar Byron Katie. Jag kan inte förändra min syster, det är hennes avdelning. Jag kan inte förändra min chef, det är hans eget ansvar.

Några analyser om den ontologiska aspekten av verkligheten, själva varandet, eller "Guds affärer", går Byron Katie inte in så mycket på, troligtvis handlar det om den övergripande ansvarsnivån vad gäller allt levande. Helt klart är att Guds affärer är perfekta, det är bara vi som ännu inte förstått eller känt eller upplevt det.

"Life happens FOR me, not TO me", menar hon i en svåröversatt fras, som dock understryker att vi har en personlig relation med livet vare sig vi vet om det eller inte. Vi är kontinuerligt förbundna med ett levande Något. Och genom att med ett aktivt val "ge upp" de stressande tankarna och konsekvent slutar att begära att livet borde vara något annat än det är, finner vi frid.

Bo Ahrenfelt

Krönika

Låt oss glädjas över Emellanrummet

Något mycket spännande händer idag för den som intresserar sig för medvetandet och kunskapsutvecklingen inom detta område. Tidigare har vi sett hur huvudfåran i den västerländska vetenskapen endast accepterat idén att medvetandet är ett epifenomen av materiella processer – en slumpmässig och överksam biprodukt av kemiska reaktioner i hjärnan. Så var det med det. Uppmätt, utforskat och klart. Samtidigt fanns en helt annan åsikt, sprungen ur källor som t.ex. buddhismen, den nya fysiken, nära döden-upplevelser (NDU) och mysticism. Medvetandet sågs här som något primärt. Det hade ett eget ursprung och en egen historia. Medvetandet var varken bundet till eller kunde förklaras av materian. Båda lägren hade lika dåliga belägg för sina åsikter. De kunde inte heller tala med varandra. Än mindre såg de något värde i den andra gruppens kunskapsutveckling.

De två positionerna finns delvis kvar idag, som bekant, men jag ser också en annan och tydlig tendens i relationen mellan de två lägren. Vi har nämligen sökare och forskare på vardera sidan, som inser att vi ännu inte kommit till vägs ände när det gäller kunskap om medvetandet och verklighetens komplexitet.

I en fundamentalistisk position uteblir det kreativa mötet till förmån för en moraliserande, enfaldig och fördömande hållning. Kunskap om människan och världen utvecklas därför inte utanför egna paradigm och tanke-mönster. Inte heller sker en personlig utveckling, eftersom även en sådan process innefattar ett ifrågasättande av de egna tankemönstren. Detta gäller givetvis båda lägren.

Idag har sökare och forskare funnit varandra och samarbetar, vilket gläder mig mycket. Ett Emellanrum har skapats där kreativa möten sker. Den internationella medlemsorganisationen Scientific & Medical Network, SMN (www.scimednet.org), som funnits i trettio år har tillsammans med t.ex. Insitute of Noetic Sciences

(www.noetic.org) blivit mötesplatser för såväl forskare som mer upplevelseorienterade sökare och praktiker. SMN har återkommande konferenser som t.ex. Mystics & Scientists och Beyond the Brain. Med respekt och öppenhet för varandras positioner kan vi föra en dialog som är idéskapande, ömsesidigt lärande och som ger nya insikter och idéer.

HH Dalai Lama har skapat ett forum för dialog kring medvetande, vetenskap och världsbild tillsammans med västerländska universitet och forskare i Mind & Life Institute (www.minandlife.org). Han hävdar att om vetenskapen kullkastar en idé som finns i buddhismen, måste buddhisterna ändra på den idén. Så talar en äkta forskare och sökare – en som ser verkligheten som den är och inte som han eller hon vill att den skall vara.

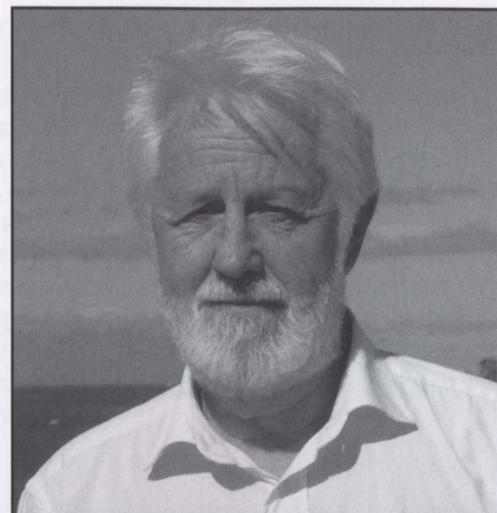
Nya typer av forskare, över matematiker, fysiker och kosmologer till biologer och medicinare, träder fram, vilka studerar medvetandet utan några som helst fundamentalistiska hinder från något håll. Alan Wallace t.ex., upphovsman till Santa Barbara Institute, har både fysik, PhD och fjorton år i tibetanska kloster med sig i bagaget. Exempler kan lätt mångfaldigas.

Även inom den vetenskapliga litteraturen sker en förändring. Den respekterade medicinska tidskriften Lancet publicerade 2001 en artikel om NDU. Att Lancet tog in artikeln och att chefredaktören diskuterade hur vi kan forska om ut-ur-kroppen-upplevelser, betyder att hypotesen att medvetandet är en primär verklighet har tagit plats inom "vanlig" vetenskap. Den aldrig bevisade teorin att medvetandet och minnena sitter i hjärnan kan nu diskuteras i båda läger.

Jag har under de senaste trettio åren följt en process som gått från en låst vetenskaplig religionism och en lika låst new-age-religionism till en kreativ, mer andlig och interaktiv miljö. Ett Emellanrum är skapat. Låt oss mötas, lära av varandra och glädjas!

Vad är jaget?

Mentalismen har ett svar.

I sin bok "Känn dig själv" (2004) förklarar bokförläggare Robert Larson, född 1930, sin livssyn, vars bas är "mentalismen", vilken lagts ut av filosofen Paul Brunton.

Enligt mentalismen är *det universella medvetandet* tillvarons grund. Det förklarar Robert Larson i inledningen till sin bok "Känn dig själv". Han tillägger att det universella medvetandet även är din och min innersta verklighet.

Robert Larsons livsåskådning har sin utgångspunkt i filosofen Paul Bruntons tänkande. Robert har själv gett ut en rad av "PB":s böcker i svensk översättning.

Mentalismen strider mot den materialism som i nutiden dominerar det akademiska tänkandet om människan och universum. Enligt dagens vetenskap är medvetandet hos levande varelser en produkt av hjärnan. Men enligt mentalismen är medvetandet själva livsgrunden, och även botten i vår personlighet.

Dagens vetenskap... kan man bara skjuta den åt sidan? Nej, men som Robert säger genom ett citat från en dr Parmia: "Det är häpnadsväckande hur ofta vetenskapen har ansett något vara sant men som 50 år senare visat sig vara förlegat."

Alltså: Vad som är naturvetenskapligt rätt tänkande i dag kan vara föråldrat i morgon.

Mentalismen finns som ett alternativ till den vetenskapliga materialismen. Man kan också säga att mentalisterna är dissidenter (oliktänkande) i dagens samhälle. Men det materialistiska synsättet har å andra sidan *alltid* ifrågasatts av några filosofer.

I en presentation av mentalismen skriver Robert att det enda som kan sägas om det Högsta Universella Medvetandet, Medvetandet med stort M, är att det ÄR.

Det är det som är verkligheten. Och i verkligheten existerar allt.

Robert förklarar att detta Medvetande karakteriseras av en ofattbar stillhet och frid men att det samtidigt är den levande grundvalen för allt pulserande liv, all rörelse och utveckling.

Robert:

"Den dynamiska aspekten av Medvetandet med stort M kallas 'Världsmedvetandet'. Världsmedvetandet 'skapar' kontinuerligt och upprätthåller genom sin blotta närvaro hela universum med ett oändligt antal galaxer, stjärnor, planeter och allt vad som däri lever, rör sig och är till."

Världsmedvetandet är vårt ursprung och vår hemvist.

Robert skriver att han kan föreställa sig Världsmedvetandet som en stor cirkel och alla andra medvetanden som mindre cirklar inuti den stora. Ingenting kan existera utanför Världsmedvetandet. Det innebär att allt i grunden är Ett.

Hur uppstod Världsmedvetandet? frågar Robert. Hans svar är att det är ofött och odödligt. Det har ingen början och inget slut, är tidlöst, formlost och osynligt, men synligt genom sina manifestationer.

Robert:

"Om Världsmedvetandet inte existerade skulle vare sig världen eller människan finnas till."

Robert ställer frågan om Världsmedvetandet är ett enda. Han svarar att det bara finns ett Världsmedvetande som är gemensamt för allt och alla.

Inom hinduismen kallar man det av världsmedvetandet, Brahman, som finns i

varje individ för Atman. Robert använder beteckningen Närvaron. I botten av vårt andliga väsen finns Närvaron. (Några skulle kalla det Gud.)

Närvaron är vår verkliga identitet, säger Robert. (Man kan också uttrycka detta så, vilket Robert inte gör, att i botten av vårt väsen är vi alla Gud.)

Mentalismen är nu inte en skapelse av Paul Brunton. Dessa tankar finns i Vedanta och på andra ställen. Även kristna människor kan säga att vi alla existerar i Guds medvetande, även om sådana tankar inte finns i Bibeln.

Några kan skälla de mentalistiska tankarna för hinduism. Det är i så fall dumt, för det rör sig här om djupa reflexioner kring världen och de levande varelserna.

Robert tar upp mycket i sin bok, bland annat reinkarnation och karma. Men grundvalen för hans tankar är mentalismen. SM

"Jag tror att vi kommer att finna att medvetandet mycket väl kan vara åtskilt från hjärnan och fortsätta att fungera när vi har nått livets slut och hjärnans funktioner har upphört. Detta kommer att ha en enorm betydelse för hela mänskligheten, det är ingen tvekan om den saken.

Det kommer att revolutionera det vetenskapliga tänkandet och öppna dörrarna till ett helt nytt forskningsfält, som idag är okänt."

Dr Sam Parmia, citerad av Robert Larson.

En form av alternativ medicin: håranalys

Det finns många former av alternativ medicin. En är att utifrån analys av ett hårstrå från en människa eller ett djur kunna ställa korrekt sjukdomsdiagnos och föreskriva verkkningsfull behandling. I Norge har ett par veterinärer, Annica och Are Thoresen, gjort ett test av en svensk homeopat – namnet nämns inte – som ställer diagnoser utifrån hårstrån och säljer egenproducerade mediciner på grundval av sina hårtester.

Källa är Alternativt Nettverk, nr 4, 2004, som är en tidskrift för "en helhetlig livsstil".

Till homeopaten sändes fyra hårprov från samma häst. Han gavs intrycket att det rörde sig om hår från fyra hästar. Hans diagnoser var helt olika, och stred mot varandra, trots att det rörde sig om samma häst. Bland annat sa homeopaten att häst A hade för litet järn i blodet, medan häst D hade för mycket järn i blodet; A hade i tvåårsåldern haft en allvarlig lungsjukdom, medan C hade haft kolik i den åldern.

Hästen hade klart diagnostiserade åkommor. Homeopaten ställde inte i något fall riktig diagnos.

Homeopaten gav sina svar per telefon. Han avböjde att lämna skriftliga svar. De föreskrivna medicinerna för två av hästarna skulle kosta 3.000–4.000 kronor. För de två andra hästarna avböjde författarna medicinering.

Författarna skriver till sist att flera hästägare har förklarat att dessa homeopatiska mediciner har verkat på deras hästar. De kommenterar att sådan effekt är väl känd från både medicin och statistik och beror på andra mekanismer och faktorer än något verkkningsfullt i den homeopatiska medicinen. När hästägaren verkligen tror att medlet skall verka, har en positiv inställning till behandlingen och försöker se en förbättring, så kan detta leda till aktivering av flera mekanismer hos hästen, som faktiskt leder till en verklig förbättring. Detta kallas inom vanlig medicin placebo. När det gäller djur är det djurägaren som har tron.

Ur Vidomsboken:

Precis som en drake stiger i motvind, så kan även de största svårigheter stärka oss.

R. Brasch

Vad lever vi för – om inte för att göra livet lättare för varandra?

George Eliot

Var alltid lite vänligare än nödvändigt.

James Bærie

Stormar ger ekar djupare rötter.

George Herbert

Visdomsboken, Pedagogförlaget, Klippan

Gåvor

Alejandro Palacios, 50:-, Povel Randén, 300:-, Anja Halme, 50:-, Bengt Holsby, 50:-, Maila Tjsupukka, 50:-, Tore Alsing, 50:-, Sture Hazard, 50:-, Ann Andersson, 150:-, Eva Mattson, 50:-, Berit Holmqvist, 50:-, Brita Nykvist, 50:-, Inger Liljedahl, 50:-, K. Paldanius, 50:-.

Stort tack! Red.

Helande på avstånd – är det möjligt?

Kan man mentalt påverka en annan persons kroppsliga tillstånd? Spännande aktuell forskning!

Aktuell Parapsykologi nr 22 har 48 rikligt illustrerade sidor i A4-format om denna forskning. Redaktör är Göran Brusewitz; bland medarbetarna märks Göran Grip.

Sätt in 130 kr på **postgiro 35 17 57-0** till Sällskapet för Parapsykologisk Forskning (SPF) och beställ "Healing-Rapport 2004".

Aktuell Parapsykologi nr 21 berättar om **aktuell telepatiforskning** i Sverige och utomlands.

Sätt in 60 kr på **postgiro 351757-0** och beställ "Telepatirapport".

Alla är välkomna som medlemmar i SPF. Avgift för 2004 är 200 kr, 170:- för studerande och pensionärer. Som medlem i SPF kan du följa med vad som händer inom parapsykologin.

Rupert Sheldrake besöker Stockholm 21–22 september – en av världens ledande parapsykologer

Han är känd för idén om 'morfogenetiska fält' och för böcker som *A new science of life*, *Seven experiments that could change the world*, *Dogs that know when their owners are coming home*: and other unexplained powers of animals, och nu senast *The sense of being stared at*.

Han håller två föredrag:

Den 21 september kl 19.00: **Unexplained animal and human abilities**. Plats: Hamburgersalen, Brygghuset, Norrtullsgatan 12 N, T-Odenplan.

Den 22 september kl 19.00: **The sense of being stared at**. Plats: Stora Salen, Fältöversten, Valhallavägen 148, 1 tr upp till vänster. Kaffe i pausen.

Entré: 100 kr per föredrag. Plats kan reserveras, betala till pg 51 85 07-9, Symposium för Gränsöverskridande Vetenskap. Ange datum för föredraget samt ditt namn och telefonnummer.

Föredragen är en samverkan mellan Sällskapet för Parapsykologisk Forskning och Stiftelsen Arcia. Se mer om föredraget på www.parapsykologi.se

Hejsan red!

Jag har en fundering kring det här med ID. Du verkar ju ha tänkt igenom frågan och nu undrar jag hur du ser på frågan huruvida Designern själv har blivit designad.

Grundtanken är väl att komplexa organismer (eller vad vi ska kalla det) inte har uppstått av en slump utan måste ha tänkts ut av någon. En klocka måste ha tänkts ut och konstruerats av någon. Men urmakaren är mer komplex än klockan. Om klockan pga sin komplexitet måste ha designats bör ju detta i ännu högre grad gälla urmakaren. Och eftersom Den Yttersta Urmakaren ofta benämns Gud (Högre Intelligens, Medvetande etc) följer att även Gud har designats av något som är mer komplext än Gud. Övergud? Som också har designats etc.

Det första argumentet mot detta är att, om det är möjligt, Gud har uppstått av sig själv eller har funnits i evighet och därför aldrig är skapad, så betyder det att det är möjligt att "något" uppstår av sig självt eller alltid har funnits, och då kan detta "något" lika gärna vara materien.

Och själv finner jag det lättare att förstå att något icke-komplext med en egenskap till självorganisering har funnits i evighet (eller dylikt) än att ett mycket komplext väsen skulle ha gjort det.

Vore intressant att höra din synpunkt på detta.

Mvh

Lennart Hedlund

Svar:

Jag tänker i den här stilen:

Det syns uppenbart att det inte är mekaniska slumpprocesser som byggt upp universum. Livsformerna är inte bara "komplexa", utan komplexa på ett sådant sätt att tanke och vilja kan ses bakom dem. Det finns således av allt att döma en intelligent faktor i evolutionen. Men alternativet till slumphypotesen är inte att "någon", som kan kallas Gud eller en högre makt, har skapat världen. Det är omöjligt att tala om "någon", ett slags singular varelse, som "Skaparen". "Något" är kanske bättre – en kraft, en medvetandeocean. En rimlig tanke är att världsgunden är icke-materiell, andlig, medveten, skapande. Intelligens och skaparförmåga är då egenskaper hos världsgunden. Man kan tänka sig att skapandet sker så att säga *lokalt* i världsgunden, så att de olika livsformerna designas spontant *utifrån sina egna behov*, inte av en "högre makt", utifrån dess vilja.

Världsgunden kan vara själv-existerande, så att den inte finns på grund av något utanför sig själv, utan är det som existerar. Den har "alltid" funnits. Från dess första ska-

pande tanke kan man räkna tidens början.

Nu är detta saker som vi inte vet något om och har svårt att föreställa oss. Vi kan bara famla. Men det är min mening att intelligens tycks finnas bakom, eller i, världssalltet. Jag tror också att de flesta innerst inne tänker så. Men det kan innebära en mycket stor förenkling om man säger att "Gud" har skapat allt.

En förmåga till självorganisering i universum är en diffus tanke. Man vet inte vad den egentligen syftar på. Självorganisering kräver nog en medverkande intelligens.

SM

Försvaret jag psykisk kirurgi? Nej, men jag är nyfiken.

Jesper Jerkert tycker i Folkvett nr 2, 2004 att jag "försvaret" företeelsen psykisk kirurgi, när jag i ett referat av James Randis "show" i december i Stockholm är kritisk mot Randis sätt att hantera denna fråga.

JJ verkar tycka att jag alltför enkelt accepterar psykisk kirurgi och utan vidare skulle tillstå att det är ett äkta fenomen. Jag skulle t o m "försvaret" fenomenet, det ord som valts i rubriken. "Försvaret" är mycket starkt. Det gör jag inte, och kanske skrev jag lite onynanserat om bevisbördan. Kanske ett litet förtydligande kan vara på sin plats.

Jag är väl medveten om att det är fantastiskt, det som dessa kirurger påstås kunna göra, att tränga in i en patients buk med bara händerna, utföra operationer och

sedan blixtnabbt få öppningen att läka så att intet spår syns. Det som får mig att inte helt nonchalera dessa påståenden, är att flera personer som jag stött på under årens lopp och som jag inte uppfattar som fantaster utan balanserade människor, på mycket nära håll har sett dessa fenomen och blivit imponerade. Dessutom har jag sett flera filmer där man på nära håll ser "kirurgerna" agera, även om det förstås är svårt att se alla detaljer och kunna avgöra vad som händer.

Självklart är inte detta studier under kontrollerade former. Om sådana gjorts vet jag inte.

Jag kan förstå JJs åsikt att här får inte omvänd bevisbörda gälla. Den som påstår att ett fenomen finns ska kunna visa att det har demonstrerats under kontrollerade former. Detta har inte gjorts, så vitt jag och några som jag frågat känner till. Psykisk kirurgi är ett av många påstådda intressanta fenomen som ingen verkar ha försökt undersöka mer vetenskapligt. JJ drar slutsatsen att det på grund av detta inte finns någon anledning tro att det rör sig om något annat än illusionsnummer. Den slutsatsen drar inte jag.

Men jag delar hans åsikt att alla påstådda paranormala fenomen ska undersökas strikt vetenskapligt, även "psykisk kirurgi", innan de betraktas som äkta fenomen.

Vad skiljer oss då åt? Kanske att jag är nyfiken på märkliga påståenden som kommer från personer som jag betecknar som sansade.

Göran Brusewitz

Marcos Orbito opererar. Foto André Rönqvist

Öppet brev till professor Germund Hesslow

En tiopoängskurs på läkarlinjen gjorde att jag blev mycket intresserad av neurovetenskap och gav mig en stor respekt för dem som är verksamma inom området. Av den anledningen tar jag professor Hesslows invändningar mot inrättandet av den nya professuren vid Lunds universitet i *psykologi med parapsykologi och hypnologi* på stort allvar.

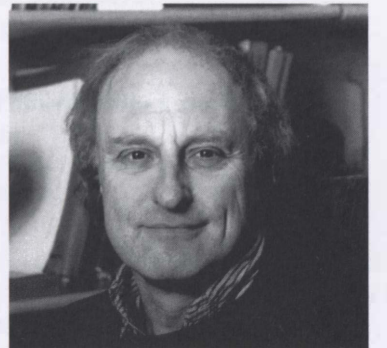
Kursen i neurovetenskap gav mig en gedigen kunskap som har gjort det möjligt för mig att ta del av den aktuella forskningen om hjärnan och medvetandet som presenterades på årets BIAL-konferens. BIAL Foundation har med den portugisiska regeringens goda minne syftet att stödja forskning inom neurovetenskap och har valt att satsa på två områden: neurofysiologi och parapsykologi. Deras konferens har blivit en "hit" – ett livligt forum där några av världens främsta inom neurovetenskap möts. Vid årets konferens deltog bland andra neurofilosofen Patricia Churchland, psykofysiologen Adrian Burgess, neurofysiologen Stephen Kosslyn och kognitivpsykologen Viktor Lamme samt även Dick Bierman och Bob Morris vilka är de nuvarande europeiska professorerna i parapsykologi (i Holland och Skottland). Poängen i sammanhanget är att ju mer man lär om hjärnans komplexitet desto mer ödmjuk blir man beträffande de gränser som gäller för dagens kunskap. Detta skall inte tolkas så att allt är tillåtet och att dörren står vid öppen för newagare. Tvärtom. En polarisering av åsikter i form av "fanatisk skepticism" och "new age" pekar snarare på vikten av att inta en mellanposition där både äkta (open-minded) skepticism och en kritisk öppenhet får komma fram. Modern parapsykologi skall vara en stringent vetenskap som har lika mycket att göra med "tomar och troll" som neuropsykologi har att göra med frenologi. Godkänd av den högsta sammanslutningen inom vetenskapen (AAAS) har parapsykologin en klar relevans när det gäller forskning om själ-kropp-relationen. Av den anledningen är det inte något tecken på intellektuell svaghet att under årens lopp många stora namn inom neurovetenskapen och en lång rad nobelpristagare har intresserat sig för parapsykologin. För några år sedan publicera-

des en enkätundersökning av tidskriften New Scientist, utförd av skeptikern Christopher Evans. Evans fann till sin stora förvåning att 88 procent av läsekretsen tyckte att parapsykologi är ett legitimt forskningsområde och att 67 procent trodde att ESP sannolikt eller säkert finns. Nyligen ägnade återigen New Scientist och denna gång även Journal of Consciousness Studies ett helt nummer åt parapsykologin.

Personligen utesluter jag inte möjligheten att parapsykologin ändå till sist kommer att visa sig vara en återvändsgränd, men de gjorda rönen (från bevisinriktade experiment, metaanalyser och replikationsförsök) pekar i stället på en försiktig väg framåt. (Se artikeln: *A Compendium of evidence for psi* på min webbsida: <http://www.psy.gu.se/EJP/EJP.htm>).

Läsaren skall betänka att det inte är över hundra års normal forskning som har ägnats åt parapsykologi – de resurser som parapsykologin har haft motsvarar knappt två månaders amerikansk psykologi.

Professor Hesslow uttrycker farhågor beträffande Lunds universitets goda rykte och dess tillgång till doktorandresurser. Men Lunds universitet har faktiskt under flera år haft en professor i parapsykologi. Martin Johnson, med ett gott anseende i den akademiska världen, har varit professor vid Utrechts universitet i Holland och är numera professor emeritus i parapsykologi, knuten till Lunds Universitet, där han tidigare varit verksam som psykolog och parapsykolog. Under sina år i Utrecht bedrev han en produktiv och välanseend verksamhet som resulterade i en rad färdigutbildade doktorander. Den person som i praktiken blev hans efterträdare som professor, holländaren Dick Bierman, var under en period anlitad av det ansedda think-tank-projektet StarLab och är numera uppskattad i både Utrecht och Amsterdam inte bara som forskare och utbildare utan även för sin tekniska och metodologiska kunnskap. Bob Morris vid Edinburghs Universitet har under sin tid som professor i parapsykologi varit ordförande för avdelningen för psykologi vid British Association for the Advancement of Science. Morris' avdelning har även fått en särskild

Adrian Parker kommenterar ett uttalande av Germund Hesslow i förra Sökaren.

utmärkelse av ett regeringsutskott för dess forskningskvalitet. Framgången har varit så påtaglig att seriös parapsykologisk forskning nu förekommer vid minst tolv universitet i England och Skottland. De trettiotal personer som redan har doktorerat i ämnet har utan svårighet fått anställning vid olika universitet. En anledning till detta är att parapsykologi som forskningsämne erbjuder metodologisk stringens, och som en del av medvetandeforskningen betraktas ämnet som ett hett och spännande område.

En annan nyckel till den framgång som parapsykologin har haft är att man bedriver en verksamhet som är dubbelspråkig, dvs inriktad på såväl vanlig psykologi som parapsykologi. Parapsykologidelen skall stå för metodologisk stringens, men det är viktigt att doktorander väljer en utbildning som ger dem kompetens även inom ett vanligt akademiskt område. Det är den modell som tillämpas här i Göteborg då Anneli Goulding under 2004 kommer att lägga fram en doktorsavhandling som är inriktad på klinisk forskning såväl som på parapsykologi. Donationen i Lund skall stödja forskning inom parapsykologi och hypnologi. Eftersom hypnologi i Lund tolkas som "förändrade medvetandetillstånd", skapas möjligheten att införa Morrismodellen även i Lund. Finns det möjlighet i så fall för professor Hesslow att visa sin öppenhet genom att gratulera Lunds Universitet till dess moraliska kurage?

Adrian Parker

Docent i psykologi

Den mångsidige Sture Lönnerstrand

Av Bertil Falk

Sture Lönnerstrand är en i svenskt kulturliv marginaliserad gestalt. Han gick sin egen väg framåt utan att snegla på kalkontillvaron i etablissemangets hängd.

Vi kände det i skolan, vi glin,
att vi avundades Sven Hedin.

Tusan också att jag var för grön
för att hitta den vandrande sjön.

För att se Dalai Lama en stilla vår
pånyttfödas efter hundra år.

Dessa rader står i Sture Lönnerstrands diktsamling *Ung Mans Gåtor*, som skrevs 1938. Sture Lönnerstrand, som inte är okänd för äldre läsare av Sökaren, snuddar som synes redan här vid tanken på reinkarnation, som långt senare ledde till att han skrev boken om reinkarnationsfallet Shanti Devi. Den har översatts till bortemot ett tjugotal språk. *Ung Mans Gåtor*, som var Lönnerstrands debutverk, har ofta avfärdats för att den innehåller pekoralistiska formuleringar, men Sture Lönnerstrands rimmade dikter är knappast sämre än t ex Pär Lagerkvists. Dessutom är en hel del dikter i samlingen välformulerade och innehållsmässigt intressanta i flera avseenden. Med tanke på att samlingen skrevs 1938, känns den i långa stycken visionär.

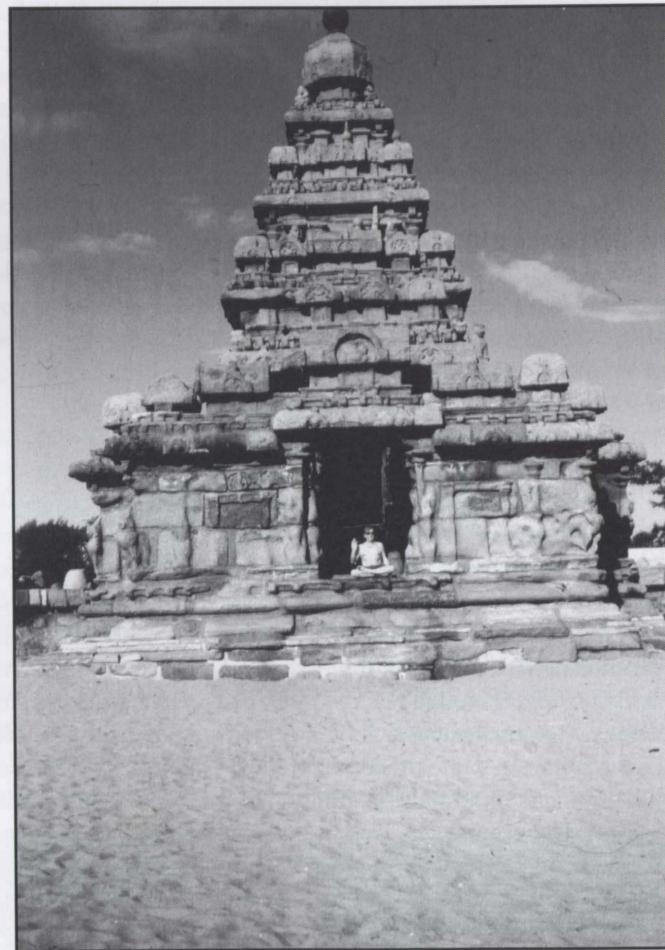
Här dyker science fiction-artade motiv upp innan Teknik för Alla och Jules Verne Magasinet 1940 öppnade dörren till modern amerikansk sf. I det avseendet låg Sture Lönnerstrands samling något före i fas med Karin Boyes *Kallocain* (1940) och långt före Harry Martinsons *Aniara* (1956). Dikten *Kolonisation* känns – liksom många andra dikter i Lönnerstrands samling – dessutom visionär med tanke på vad som komma skulle:

Det står om döda kanaker
en minneste av lydelse:
det var den sista massaker
av någon betydelse.

Vi mördade alla japaner,
maorier, fellaher,
malliga indianer,
primitiva weddaher.

Vem spådde vita rasens
kortfristiga undergång?
Den fristen blev tack vare gasens
begagnande ganska lång.

När Sture Lönnerstrand avled häromåret var han inte helt bortglömd, men han var marginaliserad eftersom han inte passade in

Sture Lönnerstrand övar yoga i öppningen till en indisk tempelbyggnad.

i kulturetablissemangets fållor. Lönnerstrand var en särpräglad människa och som det heter en främmande fågel i svenskt kulturliv. Genom hela hans verksamhet löper de existentiella frågorna som en röd tråd. Det gäller också de underhållningsnoveller han skrev för veckotidningar, främst en serie unika science fiction-berättelser. Han var bildkonstnär och målade indiska gudar. Han utövade yoga i perfekt lotusställning. Så tillbringade han också många år i Indien. Till skillnad från oss alla andra var Lönnerstrand dessutom pionjär på en rad områden. Hans märkliga protofantasy *DÅR* (1941), ett epos med sånger och sagor på vers och prosa, föregrep Tolkiens Ringen-trilogi i Sverige med 20 år. Hans grepp om språket har i *DÅR* tagit ett skutt framåt från *Ung Mans Gåtor*. Åren 1943–1945 skrev han varje vecka sf-berättelser i

äventyrstidningen Levande Livet. Dessa noveller kan med fog betecknas som de första moderna sf-berättelserna i Sverige, präglade av starkt existentiella problemställningar, vilket inte minst framgår av en rad titlar som *Reportage från Hades*, *Ödesradion*, *Inspärrade i evighetstunneln*, *Den gröna dödsmetallen*, *Den döde får ej väckas*, *Fem vägar mot döden* och *Dödens vikarie*. Tidigare sf-författare i vårt land, som Vladimir Semitjov och Bertil Cleve, skrev i den äldre av Jules Verne knäsatta stilen.

Själv hävdade Sture Lönnerstrand att han bara skrev sina sf-berättelser för brödfödans skull. Hans stora önskan var att slå igenom som poet. Ändå kan man säga om Lönnerstrands noveller i Levande Livet som Julian Symons sa i förordet till antologin "Strange Tales from the Strand Magazin", en brittisk tidskrift som kom ut mellan 1891 och 1950: "Detta är typiska Strand-berättelser – robusta, opretentiösa, utan pretentioner på psykologisk subtilitet. De flesta skrevs utan någon annan allvarlig avsikt än att fånga läsarens uppmärksamhet under någon timme, ändå gör de flesta mer än så, de lämnar ekon i sinnet." Lönnerstrands annorlunda berättelser väckte förvisso tankar och lämnar ekon i sinnet.

Några år senare skulle Sture Lönnerstrand återigen bli pionjär. Jag citerar honom, där han berättar om sig själv i tredje person: "Två unga män med radikala idéer träffades en sommar i Varberg 1950. Båda var författare, båda var refuserade, båda hade inga illusioner utom låt oss säga framtidens möjligheter. Detta kunde vara inledningen till en novell av Saroyan eller för att vara stygga, O. Henry. På det sättet föddes den svenska SF-rörelsen, fan-rörelsen, om man så vill. SF-föreningen Futura grundades mellan en solig badstrand och en något överhettad vindskupa. Roland Adlerberth var mycket entusiastisk över Sture Lönnerstrands SF-noveller, denne själv var förvånad över att dessa noveller som för honom inte var mycket mer än en födkrok kunde väcka entusiasm. Han visade inte sin förvåning alltför tydligt, han 'höll masken'. Sture skrev ju diktsamlingar som han skickade till Bonniers och andra stora och de kom regelbundet tillbaka i assurerat brev. Han envisades att förbli författare, vilket förskaffade honom en kroniskt dålig ekonomi. Sin 'pulpwriting' ville han helst inte tala så mycket om. Men han hade ett speciellt sätt att se på framtiden i aningar, visioner, som han ofta inte kunde förklara riktigt, de bara kom. I *Ung mans gåtor* hade han skrivit om atomkriget, 'bomben som förstörde en hel stad' om 'antikolonisation' etc. Hur kunde han känna till en sådan bomb 1938, när *Ung mans gåtor* skrevs, och reaktionen för de färgades frigörelse hade väl ännu inte ens 1950 slagit igenom riktigt. Det var en andra natur hos honom att förutse, och detta är ju just SF:s trend."

1951 kom hans märkliga diktsamling *Den Oupphörliga (Incestrala) Blodsymfonien*. Att den höjdes till skyarna av kompisen Roland Adlerberth kan naturligtvis hänföras till normal kulturell vänskapskorruption. Adlerberth ansåg att den var en ny *mannen utan väg* och 20 år före sin tid, men samlingen kom också att betecknas som för-konkretistisk av Öyvind Fahlström, när denne några år senare publicerat sitt konkreta manifest. Till skillnad från de flesta diktsamlingar som skrevs på den tiden, så är *Blodsymfonien* inte glömd, men den är än i dag kontroversiell och ett stridsäpple. Lönnerstrand kallade den en psykoanalytisk diktsamling. På senare år har samlingen både bedömts som ett primalterapeutiskt mästerverk och ett lallande pekorall. Man kan med facit i handen också konstatera att verket i vissa stycken förebådar hiphop och Daniel Boyacioglus *Istället för hiphop* med dikten *Mister Minister*. Att ge ett begrepp om *Blodsymfonien* med uttryckta citat är inte enkelt, men följande rader kanske ger någon

liten aning om dess speciella karaktär:

(o Universmakare,
Ja Cassiospejare
omnämmande Individernas
lyssnande det nattligt
om en nova i nåd
slitande i navelrepet
Madonnamaka

Månmanare manisk
vår Nebulossare!))
krav att som själva
utvecklas individare
klängande nedrop
(o psykoanalytisk
i Sexualitet!))
(o Liv- och Dödsamma,
Ja Maktdonna,
Demon Lisa!))

Adlerberth hade kanske fel när han talade om ett tjugooårs-perspektiv. Det har gått över 50 år sedan diktverket med sina fantasieggande ordbildningar och mantraliknande upprepningar kom ut. Det skiljer sig alldeles för mycket från den mainstream som är inne bland de utövare och kritiker som likt katter kring het gröt kretsar kring Tomas Tranströmers haikudikter. Man är osäker på kejsarens beklädnad.

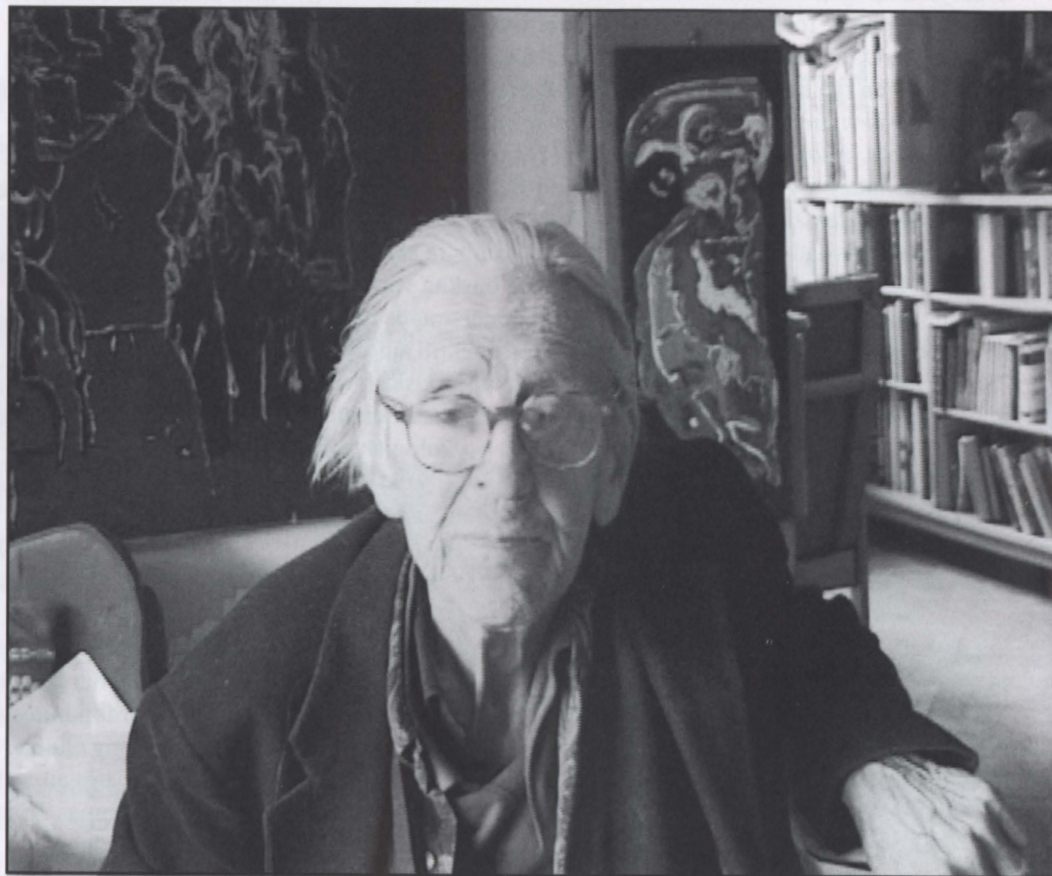
Sture Lönnerstrand var en renodlad individualist. Det är svårt att så här i efterhand tänka sig honom läsa dikter högt i kretsen av andra lyriker. Men under en period umgicks han med femtiotalets avsidade belägna spjutspetsar: Thorvald Sundbaum, Per Lindström, Dag Wedholm, Öyvind Fahlström m. fl.

1952 råkade han ut för en svår bilolycka i Tyskland under en reportageresa. Han berättar om detta i tredje person: "Återkommen till Sverige fick han diverse sviter efter skullskadan, dubbelsyn, minnesförlust, svindelanfall, apati etc. När han gick upp ur sängen, rörde han sig som en 'zombie'. Framstående läkare förklarade att han var arbetsoförmögen, och en gammal vän till honom, en advokat, ville hjälpa honom att skaffa en kiosk där han kunde sälja cigaretter och coca-cola och annat smått och gott. Hans EEG var abnormt (kanske det hade varit abnormt tidigare?). En massa svårigheter anhopades kring Sture också av personligt, familjärt

Sture Lönnerstrand i yogisk lotusställning.

Sture Lönnerstrand med egna målningar i bakgrunden ett halvår före sin bortgång. Foto: Bertil Falk.

slag. Han stirrade förvånad på sitt öde till sist: vad vill du mig? Gäller det här verkligen det som skall vara jag?"

Men livet gick vidare och 1954 vann Lönnerstrand första pris med sf-romanen *Rymdhunden* och kom till sist i alla fall ut på Bonniers, fast det inte blev med en diktsamling. 1960 kom *Virus*, som han kallade (Psy)komedi. Detta skådespel är så långt att det har betecknats som ett läsdrama, men det kan inte vara svårt att redigera *Virus* till spelbart format. Det är ett sf-drama där Lönnerstrand bl a använder sig av en psykkör som återanknyter till de metoder han använde sig av i *Blodsymfonien*.

Sin stora framgång fick Sture Lönnerstrand med boken om Shanti Devi, ett reinkarnationsfall, som en undersökningskommission, tillsatt på initiativ av Mahatma Gandhi, gick igenom och förklarade vara ett tveklöst fall av äkta reinkarnation. Fallet med Lugdi Devi som föddes 1902 och avled när hon födde en son 1925 handlar om hur hon återföddes 1926 i Delhi, nu som Shanti Devi. Omständigheterna kring fallet är också mycket märkliga. Sture Lönnerstrand var emellertid säker på sin sak: "Jag har vid flera tillfällen under långa samtal med Shanti Devi fått ta del av hennes ovanliga historia. Jag har även talat med hennes närmaste anhöriga och andra släktingar – från två liv – och med medlemmar av undersökningskommissionen samt med andra personer som har insikter i detta märkliga människoöde."

Sture Lönnerstrand var intresserad av parapsykologi och närliggande ämnen. Friedrich Jürgenson, som experimenterade med att spela in röster från andevärlden, har berättat att han bjöd in Sture Lönnerstrand och Ivan Troëng (som experimenterade med magnetterapi) att vara vittnen vid ett försök, varpå de efteråt åt middag tillsammans i Gamla Stan.

Förebådade Lönnerstrand atombomben 1938 som han säger? I den avslutande dikten *Deus Contemplator* i *Ung Mans Gåtor* kan man läsa följande:

De fladdra som fjärlar mot ljuset
från jordens hekatomb.
Nu faller en jättestad i gruset
för en bomb.

Och längre fram låter det så här:

Ej finns mer Mount Everests tinne,
ej New Yorks vacklande hus,

ej Mayas ruinkupoler,
ej Nilens deltaländ,
ej Venedigs kanaler,
ej Saharas sand.

Sju år efter det att detta skrevs föll bomberna över Hiroshima och Nagasaki. Då förverkligades visionen i det första citatet. Talet om "New Yorks vacklande hus" i det andra citatet påminner i all sin kuslighet om World Trade Centers vacklande torn. Lönnerstrand skrev 1938, tornen föll 2001.

Trots att jag ingalunda har berört allt av intresse när det gäller Sture Lönnerstrand, hoppas jag att det framgår att han var en mångsidig man. De som är intresserade av science fiction knyter inte sällan åt reinkarnation. Ändå har svensk science fictions främsta utövare Sture Lönnerstrand och Denis Lindbohm, båda varit övertygade om förekomsten av reinkarnation. Å andra sidan är de som tror på reinkarnation kanske inte några större anhängare av science fiction. Olika människor har alltså kunnat närma sig Sture Lönnerstrand från skilda håll. De som uppskattat hans lyrik saknar kanske intresse för både reinkarnation och science fiction.

Lönnerstrands existentiella noveller som aldrig utkommit i bokform är mycket svåråtkomliga där de ligger i gamla veckotidningar och fanzines. Men här är en lista över böcker av honom, som man i viss utsträckning kan finna både på antikvariat och bibliotek:

Ung mans gåtor (Lund 1939)
DÅR (1941)
Den oupphörliga (Incestrala) Blodsymfonien (1951)
Sanningen om Viola Widegren (1951)
Rymdhunden (1954)
Virus (1960)
Shanti Devi (1994)

Ensamhet och gemenskap

Ensamhet – ett ord som många av oss fruktar. Vi har en månghundraårig vana att leva i grupp, i en familj, i en klan, i ett folk. När denna vana nu är på väg att brytas ned, är det också "naturligt" att den processen ledsagas av rädsla.

Varför skulle vi önska att ställa oss utanför kollektivet, "de våra"? Varför skulle det över huvud taget kunna finnas en kraft i oss, som driver oss från vår etablerade trygghet?

Enligt vissa tänkare, bland dem Martinus, beror detta på att vi är på väg att växa som människor, att kvalificera oss för andra uppgifter än de som varit våra historiskt givna uppgifter. Vår grupp eller klan eller folk gav oss trygghet, men tenderade också att tänka åt oss. Vi handlade oftast i enlighet med gruppens åsikter och ideologi, oreflekterat, eller färgat av den kraft som finns i "den starkares åsikt", eftersom vi annars riskerade att bli uteslagna, bannlysta, fredlösa, ja, även bli bragda om livet.

Nu spaltas vår individualitet av från kollektivet, från gemenskapen i gruppen. Vi kommer ibland på oss själva med att tänka annorlunda än "de andra". Vi har, i högre grad än tidigare, avvikande meningar, känslor och vilja. Detta gör att vi allt oftare kommer i otakt med vår tidigare flock eller samhällets etablerade värderingar och förlorar kanske gemenskapen som vi tidigare känt genom att instämma, smälta in, vara medgörlig, säga ja till den starkaste, eller – vad gäller förespeglad makt eller inflytande – de dominanta instanserna.

Vi blir, oftast utan att vi förstår den djupast liggande processen, ensamma eller avvikande. Det tidigare så självklara i livet, värderingar och regelsystem för rätt och fel blir plötsligt ett område som istället är fyllt av frågetecken: "Om jag skulle pröva att använda ett nytt tänkesätt för mitt gamla problem?" "Vad händer om man istället för det vanliga X gör det helt oväntade Z?"

Vi börjar känna för att utvidga de gränser som vi – i vår gemenskap med flocken – har satt för vår egen existens, vårt varande och handlande här och nu. Vi trodde att de gränserna var orubbliga men fann snart oanade möjligheter. Ja, först i samband med vår smärtsamma ensamhetsfas fick vi möjlighet att leta oss fram genom våra inre hemlighetsfulla gånger till den innersta porten, bakom vilken skattkammaren fanns.

Och härigenom blev vi berikade – inte i form av materiellt överflöd men av andliga insikter, av nytänkande, av talanger och färdigheter. Utan ensamheten ingen omorientering – ty hur skulle individen kunna lösgöra sig från flockens tänkande om den fortfarande varit en del av den?

Vi har fått en större förståelse för vilka vi är och vart vi är på väg. Vi har fått en större förståelse också för andra människors ensamhet, andra människors avvikande hållning, andra människors önskemål att vara sig själva, oberoende av vad massan eller samhället tänker och tycker.

Genom vår avspaltning, vår ensamhet upptäckte vi sanningar om oss själva – och därigenom även om världen kring oss – som tidigare varit fördolda. Det som tidigare upplevts som en förbannelse – ensamhetens svåra tid – kan sålunda långsamt men säkert omvandlas till en upplevelse av välsignelse. Och vi sneglar aldrig igen tillbaka på flocken som ett ideal, eftersom flocken tjänat ut sitt syfte för oss (om ock en viss nostalgisk längtan kan ge sig till känna, liknande tillfälliga stråk av längtan från vår barnoms försvunna dofter, människor och landskap).

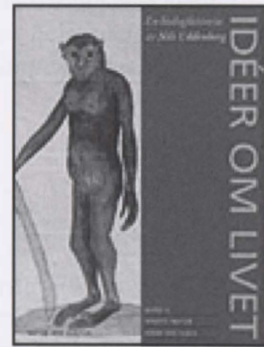
Men genom att vi nu också vet, att flocken har ett syfte för andra – den ger näring åt de människor som fortfarande har sina rötter i dess jord – förbannar vi inte heller flocken utan söker att – på ett balanserat, integritetsfullt, flexibelt sätt – samverka med den. På liknande sätt som barnet behöver sina föräldrar, behöver vi först vår flock, vår gemensamma grund, och vi lär oss det som vår flock kan lära oss.

Men när vi sedan vuxit upp vet vi, att det är dags för oss att själva ta ansvar för vårt tänkande, kännande och handlande. Och då hjälper oss tydligen ensamhetens period att nå vår längtans egentliga mål: öppnandet av dörren till den innersta skattkammaren.

Först därigenom kan vi också återvända till gemenskapen – men inte till den gamla, som för alltid är passerad, men till en ny, betydligt mer mänskligt mogen gemenskap, för alla de personer som passerat genom ensamhetens period och därigenom kvalificerat sig för detta friare förhållningssätt till sig själva och till andra.

Gunnar Martin Aronsson

(Tillägnad Sture Emby, min mentor)

En mekanistisk biologi

Det har på svenska kommit ett stort verk i två delar av Nils Uddenberg: *Idéer om livet. En biologihistoria* (Natur och kultur 2003). Författaren skriver kunnigt och sakligt men samtidigt lättsamt och underhållande.

Boken är utmärkt illustrerad med vackra och intressanta bilder. Den har fått både Augustipriset och Natur och Kulturs kulturpris.

I princip intar Uddenberg den hållning som i dag ses som "korrekt" inom naturvetenskapen, eller närmare bestämt den som han från sin position i Vetenskapsakademien i Stockholm anser vara den korrekta. Man kan jämföra med föreställningen under 1950-talet och senare att den logiska empirismen, den "analytiska filosofin", var den enda korrekta, den enda "vetenskapliga" filosofin. Ett visst tankesystem anses av en generation inom en viss kultur – eller kanske snarare av systemets mest högljudda företrädare – representera den enda rätta formen av vetenskap, nu och för all framtid.

Vilken naturvetenskaplig uppfattning är då enligt Uddenberg den korrekta? I upptakten av sin bok anför han ett berömt citat från den forskare som brukar ses som den mest långtgående företrädaren för ett materialistiskt synsätt:

"I sin uppmärksammade bok *Slump och nödvändighet* (1972) sammanfattar den franske biokemisten och nobelpristagaren Jacques Monod den moderna biologins verkligsuppfattning i några meningar: 'Den gamla alliansen är bruten; människan vet äntligen att hon är ensam i Universums likgiltiga oändlighet, varur hon framstigit genom en slump.' Gång på gång understryker Monod att det 'endast och allenast är slumpen som ligger till grund för varje nyhet, varje skapelse i biosfären'. Insikten att det förhåller sig så 'är inte längre en hypotes bland andra möjliga eller åtminstone tänkbara hypoteser' utan 'den enda tänkbara, då endast den överensstämmer med fakta grundade på observationer och erfarenhet'. Det finns ingen anledning att 'anta (eller hop-

pas) att våra slutsatser på denna punkt måste eller ens skulle kunna revideras'."

"Monod är en värtig företrädare för den materialistiska världsbild som många betraktar som en oundviklig konsekvens av naturvetenskapens arbetsmetoder och resultat", kommenterar Uddenberg. Själv skulle jag vilja säga att Monod, på ett sätt som möjligen kan betraktas som typiskt franskt, har dragit de yttersta logiska konsekvenserna av ett bestämt betraktelsesätt utan hänsyn till annat än just logiken. Till de många meningsfränder till Monod som Uddenberg nämner hör Richard Dawkins. Men Uddenberg är också klar över att en sådan materialistisk filosofi har stött på motstånd. "Den dominerande tankeströmningen – legitimerad såväl av filosofiska och teologiska auktoriteter som av folklig intuition – har nämligen varit att liv förutsätter någon icke-materiell princip", skriver han. Men det finns starka motargument mot det synsättet, upp lyser han och fastslår vad han anser vara den slutliga sanningen: "På sikt kom den mekanistiska och materialistiska naturuppfattningen därför att segra – åtminstone bland professionella biologer." Liksom i fallet den analytiska filosofin har ytterligheten blivit norm.

Uddenberg har skapat sin bok i en krets av "professionella biologer" och likasinnade naturvetare. I själva verket är förut-sättningarna för hans bok sådana, att den nog inte kunde ha skrivits på annat sätt. En handbok som vill vara ett standardverk måste med nödvändighet avspejla den förhärskande uppfattningen.

Men Uddenberg har i sin bok *Ett djur bland andra?* (1993) med den äran presenterat Ilya Prigogines oortodoxa teori om "dissipativa strukturer", självorganiserande system, och han noterar i den nya boken också – från Lucretius och framåt – tankar om hur materien kan skapa genom "sina inneboende krafter". Så han är inte främmande för avvikande synsätt.

I avslutningen ställer Uddenberg vetenskapen mot "ideologierna". Det försigår dock, konstaterar han, en livlig trafik mellan vetenskap och "livsåskådning":

"Trafiken går i båda riktningar: För det första kommer livsåskådningen inte sällan att dominera vetenskapen. En övertygelse, den må vara religiös eller sekulär [...] får bestämma tolkningen av de empiriska iakttagelserna. För det andra får den vetenskapliga övertygelsen inte sällan invadera uppfattningen av förhållanden som strängt taget inte är undersökta [...] med vetenskapliga metoder. I det senare fallet brukar man tala om vetenskapstro eller

scientism."

"Ofta stör ideologierna sökandet efter data och tolkningen av dem", och samtidigt har vetenskapstro "ofta fått invadera livsåskådningen", sammanfattar Uddenberg. Icke desto mindre är hans grundtanke att det finns en självklar skiljelinje mellan vetenskap och ideologi. "Hemligheten heter [vetenskapens] metodik", en metodik som eftersträvar objektivitet. Det låter sig kanske sägas, även om Uddenberg själv medger att vetenskaplig kunskap nog aldrig kan bli helt objektiv. Men allt kommer inte an på metodik, utan det gäller också det resultat som uppnås med metoden, resultat i form av en uppfattning av forsknings-objektet. Och den uppfattningen är underkastad sådana begränsningar och svagheter, som Uddenberg visat alltid behäftat idéerna om livet i biologins historia.

I själva verket är den moderna naturvetenskapen, som ersatt alla tidigare förklaringsförsök med "slumpmässiga skeenden som kunde beskrivas i fysikaliska och kemiska termer och uttryckas i matematiska modeller", *själv en ideologi*. Den är vår tids mäktigaste ideologi, en fullständig motsvarighet till den mäktiga kyrka som vetenskapen en gång gjorde revolt mot. Uddenberg ser inte detta, men det beror på att han själv skriver inifrån denna ideologi.

Sedan detta har sagts skall det villigt erkännas att Uddenberg också söker göra rättvisa åt andra uppfattningssätt, såsom den romantiska naturfilosofin under 1800-talets första hälft. Det är därför hans bok kan upplevas som så rik och mångsidig, ja ljus. Man kan rentav undra om han inte själv är mer vidsynt än den vetenskap han säger vara "korrekt".

Men detta gäller *historiska* förhållanden. När det blir fråga om alternativ i samtiden gäller däremot följande bannstråle: "I den populära debatten har begreppet 'paradigmskifte' tyvärr ofta missbrukats och kommit att syfta på allsköns mer eller mindre dunkelt 'nytänkande'!". Att dunkelheten skulle kunna bero på det konservativa etablissemangets oförmåga eller ovilja att tillgodogöra sig andra idéer än sina egna, det faller honom tydligen inte in.

Uppfattningen om vad som är "korrekt" vetenskap blir alltså i stället avgörande för vad som *inte* tas upp till behandling, nämligen samtida alternativ till den "korrekta" biologin. I religionens värld finns samma fenomen: Islam kan tolerera profeter före Mohammed, som Jesus, men profeter efter Mohammed är en omöjlighet.

Erland Lagerroth

Hur klarar mänskligheten sin framtid?

Uthållig utveckling – mänsklighetens framtid. Gunnar Sundqvist. 352 sidor. Studentlitteratur 2003.

Beteendevetaren och ingenjören Gunnar Sundqvist har sedan lång tid varit engagerad i miljöfrågor. I den här akademiskt upplagda boken har han ställt samman förefintliga fakta, teorier och synpunkter från många olika håll i ett slags hälsorapport/sjukdomsrapport för jordklotet och dess natur. Begreppet uthållig utveckling härrör från FN-dokumentet *Världsstrategin för naturvård* 1980, där det definieras som "att bruka naturresurser utan att de förbrukas".

Förutom några personliga sidor om släkten Sundqvist håller författaren tillbaka sina egna åsikter i den löpande texten för att koncentrera sig på att ordna ett resonemangsunderlag via andra källor. Det synes formellt korrekt, men gör framställningen en smula torr och redovisande. (Ett åttasidigt litteraturregister finns för läsare som önskar läsa de refererade författarnas originalverk.)

Boken är uppdelad i tre temablock, vilka i sin tur innefattar kapitel om exempelvis ideologier, vetenskap, teknik, biologi, ekonomi, politik och media.

Hypotesen är att vår tids tryck på människor i form av accelererande informationsstress, ökad global konkurrens om jobben och intensifierad "kamp om uppmärksamhet" leder till minskad empati och hänsynslöst utnyttjande av naturens resurser – vilket i sin tur leder oss mot katastrofens rand. Här tycks författaren utesluta stora delar av den tredje världen, men då makten förvisso tillhör de starka ekonomierna är det ett begripligt perspektiv.

Intressant är, tycker jag, noteringen att medan naturfolkstro och de östliga religionerna från Kina och Indien vidarebefordrat en vördnad för och omsorg om naturen, finns hos judendom och kristendom mest en präglning av att det inte är människans upp-

drag att samverka med naturen utan att istället underkiva den. Naturen har liksom sexualiteten stått för det vilda, ohämmade och otuktade som måste "civiliseras" och tuktas.

Sundqvist sammanfattar sina slutsatser dels efter temablocken, dels i en längre konklusion: Vi behöver ändra vårt vanetänkande, och detta gäller såväl för individen som för nationer och de intressekollektiv som bygger upp de nationsövergripande aktiebolagen.

James Lovelocks "Gaia-hypotes" om jordklotet som en superorganism kan enligt författaren möjligtvis underlätta kursändringen: Om vi samfällt kunde uppleva jordklotet som ett slutet system, där i stort sett inget material försvinner utan istället kontinuerligt återanvänds i nya former, blir det logiskt att i högre grad också tänka på konsekvenserna av exempelvis skövling av regnskogar, överexploatering av fiskefångster, ohämmat giftutsläpp och genmanipulerad gröda.

Sundqvist ställer upp ett nytt enkelt "bio-regionalt" paradigm, som bland annat innebär decentralisering framför centralisering, hushållning framför exploatering och samarbete istället för konkurrens. För att komma vidare till en uthållig utveckling behöver vi också, enligt författaren, uppleva att mänsklighet är ett överordnat värde gentemot religiösa, etniska och individuellt präglade värderingar.

Det låter rimligt. Frågan som hänger i luften efter läsningen är förstås: Hur når vi fram till detta "överordnade värde"?

Gunnar Martin Aronsson

Om frihet

Att vara fri och höra till. Om viljan att vara sig själv och viljan till anpassning. Erica Falkenström. 222 sidor. Svenska förlaget 2004.

Vad konstituerar frihet? När blir frihet oansvarighet? Vad innebär tillhörighet? När hämmas den egna friheten av anpassningsviljan? Det är frågor som Erica Falken-

ström, med bakgrund som arbetslivsjournalist, föreläsare och beteendevetare, tar upp i den här boken.

Klassiska filosofer som Aristoteles och Spinoza passerar revy med några reflektioner, liksom existentialistiska tänkare som Kierkegaard, Rollo May och G. H. von Wright. Wright hävdar att friheten har ett pris, och det är ångest, May att förtvivlan är "en nödvändig förberedelse för frihet" och att vägen ut ur förtvivlan är tacksamhet. Dessutom finns det enligt May flera nivåer av frihetsförnimmelse. Familjeterapeuten Virginia Satir talar om "friheten är säga vad man känner och tänker, istället för det man borde tänka och känna". Falkenström själv menar att den enda frihet som är värd något är frihet under ansvar men att "friheten kommer före tillhörigheten, den är en förutsättning för tillhörigheten i bemärkelsen att medvetet grunda det du gör, dina val, på den du är".

Författaren skriver, i de av livserfarenhet präglade avsnitten, att människor i arbetslivet "anpassar sig så till den grad att de utplånar sig själva och blir psykiskt sjuka och långtidssjukskrivna". Även om bolagsstyrelser ibland genomför storslagna etik-kampanjer gör de ofta inte arbetstagarna delaktiga varken i beslut eller genomförandeprocesser. Det blir tomma slagord. Istället bör ledningen enligt Falkenström betrakta varje medarbetare som "fri och ansvarig inom ramen för verksamhetens mål och idé".

En första synpunkt: uppenbarligen anser författaren att det inte finns något övergripande hierarkiskt värderingsfilter, varför resonemangen tenderar att vandra runt mellan olika personers tankar och teorier på samma "humanistiskt-existentialistiska" nivå. Alla åsikter har samma valör men olika individuell präglning. Detta är i sig i linje med själva filosofin, men ger mig ett intryck av att Falkenström inte vill ta ansvar för en egen hållning.

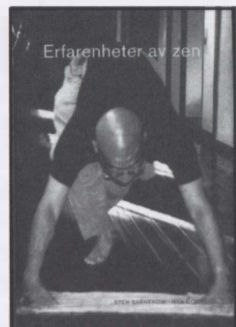
Den andra synpunkten baserar sig på en språklig faktor: de för boken centrala orden "frihet" och "tillhörighet" är generaliserade abstrakta substantiv betecknande en viss upplevelse, och det finns miljarder upplevare. Liksom alla sådana kategorier är orden förhållandevis "tomma" och därmed möjliga att "fylla på" med individens eget erfarenhetsmaterial. Egentligen anar vi bara vad May menar med sina olika existentiella nivåer, och vad Kierkegaard menade, när han skrev ned sina tankar om ångest, och det sker när individen möter texten.

Falkenströms åsikter om hur en ar-

betsledning skall fungera kan mycket väl stämma överens med hur ledningen själv uppfattar att den agerar. Istället handlar det om tolkningen. Det vanligaste är, menar jag, att vi på grund av individuell eller kollektiv egocentrism drar slutsatser som stödjer den redan intagna positionen, och filtrerar bort möjliga tolkningar som talar emot den. Därför blir också resonemangen kring begreppen "frihet" och "tillhörighet" (med respektive associationer) ett ständigt letande efter en föregiven reell eller fast verklighet. Men så snart en ny person övertar begreppet tenderar innehållet att upplösa sig för att istället fogas samman på ett nytt och individpräglat sätt. Jag tycker om bokens ambitiösa anslag, den klara dispositionen och författarens enträgna strävan efter att hitta något substantiellt bland filosofiska och psykologiska riktningar, jag uppskattar även de biografiskt färgade styckena och uppluckringen av stoffet genom citerad poesi (Tranströmer, Ekelöf) och prosa (Torgny Lindgren).

Vad som tycks finnas under författarens öppna intentioner är kanske också en strävan efter att uppfattas som kapabel och "duktig": boken utmanar aldrig det socialt-kulturellt accepterade och rör sig intellektuellt i väl inkörda tankespår. För att komma vidare kanske Falkenström i nästa verk behöver accentuera "viljan att vara sig själv" framför "viljan till anpassning"?

Gunnar Martin Aronsson

"Tegelsten" om zen

Erfarenheter av zen. Sten Barnekow. 1.237 sidor. Nya Doxa.

Det skall genast tillstås: anmeldaren har inte gått igenom denna massiva 1.237-sidiga volym, utan gjort nedslag här och där. Följande skall därför ses framförallt som en orientering för eventuellt intresserade.

Sten Barnekow har under mer än ett decennium studerat och praktiserat zen, dels som ett led i sin akademiska forskning, dels som en aspekt av egen personlig utveckling. "För egen del avkrävde jag den akademiska

studien en personlig och existentiell relevans: det vill säga att jag skulle lära mig något om mig själv och andra och livet genom zen, och att jag skulle förändras som människa."

Zen förklaras av Barnekow som "det japanska namnet på vad som i allmänhet betraktas som en kinesisk buddhistisk praktik med betoning på meditation".

Barnekows resa börjar någon gång 1989, då han landar i Tokyo och börjar diska på en sushi restaurang. I ryggsäcken har han plockat med sig "Walt Whitman, Bibeln och en flaska whisky". Under sju år levde och reste han med Kerouacs *The Dharma Bums* och poeten Gary Snyders verk. Bakgrunden är förstås den zen-buddhistiska boom som uppträdde i slutet av 50-talet i USA i olika avantgardistiska kollektiv.

Frågan är förstås: Vad går zen egentligen ut på? Något definitivt svar kan nog inte ges, eftersom målet inte låter sig beskrivas med vanliga begreppskategorier: zen är så att säga "över, inom, utom och bortom allt".

Boken är, åtminstone av denna första granskning att döma, att se som en otroligt detaljerad dagbok från de olika zencentra i Japan (1989–1990) och USA (Minnesota Zen Meditation Center 1995–1996) som Barnekow bevistade och praktiserade zen vid. 1998 var han tillbaka i Japan för att göra en dokumentärfilm om Zen. Fram till 2003 sammanställde han det gigantiska materialet, som även inkluderar många svart-vita foton.

Här finns förstås en beskrivning av zens födelse, "i mötet mellan indisk mahayanabuddhism och kinesisk kultur någon gång på 600-700-talet", inblickar i de olika grenarna av zen (framförallt då soto-skolan, grundad av Dogen 1200–1253, och rinzai, som etablerades i slutet av 1100-talet), kommentarer kring zenutövande och zenfilosofi från olika lokala och klassiska zenmästare, detaljerade beskrivningar av de många invecklade rituella momenten i utövandet, levande porträtt av vänner och lärare samt reflektioner och slutsatser.

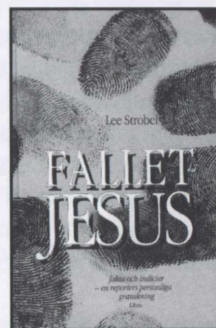
Det som är mest förvånande vid läsningen är kanske det myckna nyttjandet av öl och sprit, både av författaren och andra zenelever. Då alkohol som bekant är ett nervgift som påverkar organismen menligt torde nyttjande av sprit väl vara i högsta grad kontraproduktivt om man har en vilja att använda kroppen för att nå andliga mål?

Vad gäller själva grunddisciplinen handlar zen om zazen, att sitta förväntans-

lös, ambitionslös, "tömd på tankar", fullt närvarande i nuet, en övning som sedermera skall kunna utsträckas till att gälla alla aktiviteter under dagen och kvällen. Barnekow rapporterar inte minst om de fysiska smärtorna och de psykiska utmaningarna som är förknippade med zen. Men också om de positiva upplevelserna med zenträningen rapporteras; även om Barnekow inte, vad jag förstår, upplevt ett andligt genombrott, har hans liv blivit markant berikat. Boken avslutas föredömligt med bibliografi, för dem som blir intresserade av ännu mer zenläsning samt med en lista över viktiga zentermer. Likt en redaktör för Kerouacs skulle denne anmeldare nog hellre ha sett ett beskuret verk, där de vitala elementen, den personliga tonen, nyfikenheten, viljan att belägga teori med praktik och grundligheten fortfarande är närvarande. Men då vore det ett annat verk.

Så varför inte falla till föga, och istället konstatera, att Sten Barnekows mammutverk naturligtvis är en ovärderlig källa för svensktalande zenintresserade och forskare, att ösa ur – ett referensverk för lång tid framöver.

Gunnar Martin Aronsson

Argument för kristen tro

Lee Strobel är en amerikansk journalist och pastor. Hans bok *Fallet Jesus – fakta och indicier – en reporters personliga granskning* (Libris 2003) bygger på intervjuer med tretton personer – teologer och troende experter på frågan om de bibliska evangeliernas trovärdighet.

Det amerikanska originalet kom 1998 och svensk översättare är Anna-Karin Naylor.

Upplägget av boken är att genom valet av informatörer beskriva berättelserna om Jesus i Nya testamentet som trovärdiga – med slutsatsen att Jesus var Gud som blivit människa och som dött på korset och sedan uppstått från de döda.

En författare som velat teckna bilden

av Nya testamentet som icke tillförlitligt, eller som eftersträvat vetenskaplig objektivitet, hade gjort ett annat urval av experter.

Nu finns det i Amerika en grupp skeptiker som framträder under beteckningen Jesusseminariet. Ingen av dessa intervjuas av Strobel – i stället lyssnar han på en kristen person, som uttalar sig ogillande om Jesusseminariet.

De tretton experter som intervjuas presenteras med synnerligen uppskattande ord – de nära nog geniförklarar. Deras meningsmotståndare skymtar bara förbi i korta citat.

Antika historiker, som skrivit om den tid då Jesus var verksam, har knappast något att säga om honom. De tycks inte känna till honom. Men av Strobel valda experter understryker att det både hos Josefus och Tacitus finns mycket viktiga textavsnitt som nämner Jesus. Den romerske historikern Tacitus uppger att det fanns kristna i Rom på kejsar Neros tid – Nero skyllde en stor brand på dem. Men att det fanns kristna i Rom redan när Nero var kejsare, säger ingenting väsentligt om Jesus själv, utan visar bara att en form av tro på Kristus fanns där vid tiden för Roms brand år 64 e. Kr. (Aposteln Petrus led martyrdöden i Rom på Neros tid.)

En litet stycke hos Josefus, där Jesus nämns och kallas Kristus, är omstritt. Det nämner Kristus i positiva ordalag men är trots det märkligt kortfattat. Det kan vara ett senare tillägg av en kristen avskrivare. (Böcker mångfaldigades ju på den tiden genom avskrifter, och det är inte förvånande om en kristen avskrivare velat lägga till några uppskattande ord om Kristus.)

Många fromma konstigheter finns i boken. Exempelvis betecknas Paulus som ett "ögonvittne" till Jesu uppståndelse, trots att det rörde sig om en syn.

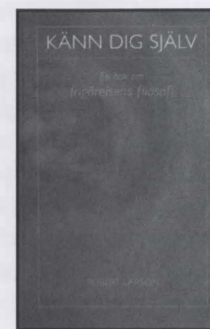
Detaljerade resonemang som förs för att visa att Jesus verkligen dog på korset och inte som skendöd överlevde korsfästelsen, är inte övertygande.

Slutet av det äldsta evangeliet, Markus, där det berättas att Jesus visade sig efter sin uppståndelse, saknas i de äldsta avskrifterna av evangeliet. Detta är "oroande", skriver Strobel, men betydelsen därav avfärdas snabbt av en av informatörerna: Markus berättar i alla fall om den tomma graven, och han "trodde helt klart att uppståndelsen hade ägt rum" – hur nu någon i vår tid kan veta vad Markus trodde för två tusen år sedan. Kanske insåg han att den sista länken i beviskedjan saknades?

Lee Strobel tar upp väsentliga frågor för dem som är intresserade av Jesus och kristendomens upprinnelse. Det gör boken läsvärd, men den är främst skriven för personer som gärna vill tro; de som vill veta har mindre att hämta där.

Enligt min mening är de bibliska evangelieberättelserna trovittnesbörd som skrivits i en religiös anda för att övertyga läsaren om att Jesus var Messias – de är inte skrivna i en historievetenskaplig anda, där syftet är att berätta om vad som verkligen hänt. Detta medför att Bibelns evangelier är otillförlitliga historiska dokument.

SM

Robert Larson och Paul Brunton

Känn dig själv. En bok om frigörelsens filosofi. 168 sidor. Larsons förlag 2004.

Robert Larsons förläggargärning har haft en stark länk till filosofen och författaren Paul Brunton (1898–1981). Redan i denna boks förord lyfter Larson fram Bruntons oerhörda betydelse för honom personligen: "Den aura av kärlek, visdom och frid som omgav (Brunton) var svaret på den längtan som jag burit på under lång tid."

"Känn dig själv" vill presentera vad Larson kallar "frigörelsens filosofi", och detta görs i en fråga-och-svar-form, där Bruntons ideologi finns i centrum.

Enligt författaren bekände sig aldrig Paul Brunton till någon specifik filosofisk riktning, men helt klart är att det finns många paralleller mellan Brunton och indiskt andligt tänkande. Brunton (och Larson) skiljer mellan den materialistiska synen på verkligheten och vad Brunton kallar mentalismen. Den senare innebär bl a att skilja mellan illusion och verklighet. Till verkligheten hör återfödelse och karma, medan döden och identifikationen med ett självständigt ego faller in under kategorin illusion.

Boken är indelad i tre huvudavdelningar.

GRUNDEN, som här anses vara

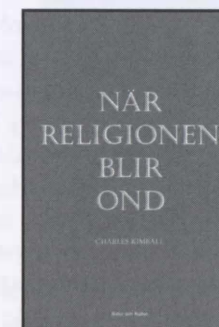
"den universella Närvaron" – begreppet är i princip identiskt med vad andra esoteriska riktningar benämner Gud.

MÅLET, varmed menas fullkomlig medvetenhet om att vi är delaktiga i Närvaron.

Samt VÄGEN, som här främst konkretiseras via Paul Bruntons övningar *Den tysta bönen* (meditation följt av kontemplation för "att söka uppnå enhet med Närvaron bortom det dualistiska synsätt som hindrar oss från att uppfatta verkligheten"), *minnesövningen* (att ständigt erinra sig "vad är jag?"), dvs att återknyta sig till Närvarokänslan) och slutligen "som om"-övningen (dvs att föreställa sig hur en upplyst människa betar sig och tänker, och därefter söka efterlikna detta ideal). Dessa viljestyrda övningar är praktiska verktyg för att vi efterhand fullt medvetet och kontinuerligt skall kunna ha Närvaron i våra tankar.

Robert Larson skriver ett begripligt språk om komplexa andliga teman. Tonen är mild men ändå övertygande. Det framstår med önskvärd tydlighet att författaren anser att han, via Brunton, funnit viktiga nycklar att låsa upp verklighetens hemligheter med.

Gunnar Martin Aronsson

Destruktiv religion

Charles Kimball: *När religionen blir ond*. Översättning Per Rundgren. 300 sidor. Natur och Kultur 2004.

Att religion kan utnyttjas i de mest destruktiva syften är ett välkänt faktum. En författare som intresserat sig för detta är Charles Kimball, med bakgrund som baptistpastor och professor i religionsvetenskap men dessutom medlare i Iran-USA-konflikten 1979, då 53 amerikaner togs som gisslan av militanta studenter som ockuperat ambassaden.

Kimball söker primärt att särskilja religionernas kärna av meningsbildande föreställningar från dess praxis – vilket inte alltid är så lätt som man skulle kunna tro, eftersom tolkningarna av religiösa uppen-

barelser och heliga texter är otaliga. Vad gäller utövandet kan detta i inledningsskedet av en ny andlig rörelse börja på ett för deltagarna mycket "gott", positivt och upplyftande sätt, för att därefter växla över i den "onda" och destruktiva fasen, bland annat inkluderande lydnadstvång gentemot en auktoritär ledargestalt, isolering från det övriga samhället samt aggressioner mot oliktankande och avhoppare.

Som exempel nämner författaren Jim Jones, ökad Folkets Tempel-ledare, och Asahara Shoko, lika illa beryktad ledare för sekten Aum Shinrikyo.

Medan den förstnämnda sekten i första fasen – på 1950-talet – arbetade för rasintegration och social rättvisa (bland annat i form av gemensam församlingsekonomi enligt föreskrifter från Apostlagärningarna), sysslade den sistnämnda med esoterisk buddhism. 1984–1987 predikade Shoko att anhängarna helst skulle hänge sig åt olika former av yoga och att en direkt samverkan mellan mästare och elev så småningom kunde ge adepten den fullkomliga befrielsen. I förhållningssättet skilde sig därmed Shokos undervisning inte från många andra andliga skolor.

Slutfaserna känner vi till: Jim Jones tog 638 vuxna och 276 barn med sig i döden genom kollektivt självmord i Guyanas djungel, Ashara Shoko lät sina medlemmar sprida ut den dödligt giftiga gasen sarin på 16 olika tunnelbanestationer i Tokyo. 12 dödades och mer än 5.000 skadades.

Ett för Kimball mer närliggande exempel är ayatolla Khomeini, den iranske ledare som under Iran-Irak-kriget enligt författaren instruerade tonåringar att gå genom minerade områden som levande minröjare medan de ropade "Gud är den störste". De två möttes julen -79 och Kimball konstaterar:

"Khomeini var en remarkabel gestalt i många avseenden... Han var en ledare med ett brett folkligt stöd som envetet och med stort personligt mod utmanade det brutala förtryck som bedrevs av shahens regim... Khomeini själv kastades i fängelse och tvingades sedan i landsflykt." Kimball låter oss alltså se fler sidor av dessa karismatiska personer, såväl "det goda" som "det onda" i dem, och deras utövande av sin makt synliggörs.

Helt klart lurar det alltid en fara i att blint lyda en ledare. Samtidigt söker sig människor uppenbarligen till personer som de upplever ger dem trygghet, kunskap och visshet. Häri ligger kluvenheten. Hur kan

vi i framtiden undvika de fällor som ett religiöst genomsyrat ledarskap med stark karisma skapar?

Hur undvika att fler våldspräglade religiöst betonade sekter föds?

Författaren räknar upp ett flertal varningssignaler, varav de viktigaste är en rörelses anspråk på absolut sanning, blind lydnad, ändamålet helgar alla medel och suggererande föreställningar om att kunna etablera en "guldålder" eller frälsning för just gruppens medlemmar i en värld som generellt sett anses närma sig undergången.

Kimball är dock försiktig med slutsatser. Exempelvis ber han oss notera att ordet sekt ursprungligen är ett neutralt ord. De flesta etablerade religioner och konfessioner har dessutom startat som sekter, dvs "utbrytargrupper" ur en större gemenskap: kristendomen ur judendomen, protestantismen ur katolicismen, osv. I en sista sektion tar han upp den möjliga lösningen: en tolerant religion som samtidigt är fast förankrad i den egna traditionen. Ty religionen ser han som nödvändig: "Religionens själ och hjärta är människans oförtröttliga sökande efter mening och hopp."

Kimball är också i egenskap av amerikan i synnerhet engagerad av händelserna efter den 11 september, där han tolkar in risken för ökande globala motsättningar mellan kristna och muslimska grupper. USA:s administration är för närvarande enligt författaren dominerad av en specifik kosmisk-dualistisk bibeltolkning, där människor och nationer delas upp som just "goda" (vi) och "onda" (de).

Bibeltolkningens konsekvens är att Förenta staterna har ett "gudomligt uppdrag" att föra ut sin (kristet präglade) ideologi till den övriga världen.

I den muslimska dimensionen av världen (islam är, liksom kristendomen, utspridd över hela jordklotet) passar detta resonemang av naturliga skäl inte in i den grundläggande världsbilden. Bland annat ses Jesus inte som Frälsare och Guds Son utan som en profet, liksom Abraham och Moses. Den siste profeten var Muhammed. Då han fullkomnade successionen och dessutom fick Guds "rena och oförfälskade" ord Koranen är det förstas mindre intressant för en sökare att anamma en av Muhammeds föregångare – dessutom i så fall också att anamma villfarelsen att Jesus (Isa) skulle vara Guds enfödde son. Bara tanken torde vara hädisk eller i alla fall uttryck för okunskap. På den muslimska sidan finns även som bekant mer extrema riktningar som vill

införa Gudsstaten, reglerad via sharialagar som är betydligt strängare än exempelvis europeiska sekulariserade nationers lagstiftning.

Ett spektrum av differentierade religiösa tolkningar, levande inom kollektiv med skiftande sekulariseringsgrad, kan vi finna även inom judendomen, hinduismen och buddhismen. Det finns i den religiösa processen inga entydiga sanningar, konstaterar Kimball, allt är tolkningar av något som den troende uppfattar som sant. Det är en viktig distinktion.

Charles Kimball kommer med en hel del kloka synpunkter, men naturligtvis låter sig inte dessa motsättningar lösas genom blott enskilda analyser. Troligen handlar den teoretiska lösningen isåfall om ett helt paradigmskifte; att få ett nytt helhetsgrepp om människan som varelse betraktad – socialt, biologiskt, psykologiskt och andligt.

Om en nyskapande och djupare förståelse av existensen vore möjlig, kunde förmodligen också en hel del fallgropar – i form av exempelvis trångsynthet, intolerans och våld mot oliktankande – kunna undvikas.

Idealet vore sannolikt om vi efterhand kunde gå bortom de förstelnade tankekategorierna för att komma till en nivå där vi kontinuerligt kunde uppleva oss själva och andra bortom det dualistiska "vi och de"-tänkandet.

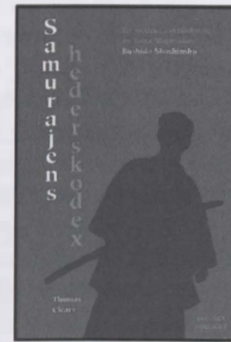
Kimballs bok är hur som helst ett tacknämligt personligt bidrag till en sådan önskvärd men måhända utopisk utveckling.

Gunnar Martin Aronsson

Bushidos ideal

Samurajens hederskodex – en modern översättning av Taira Shigesukes Bushido Shoshinshu. Bearbetning gjord av Thomas Cleary. Svensk översättning Agneta Sellin. 200 sidor. Svenska Förlaget 2004.

Jodå, det är den "riktiga" hederskodexen från 1600-talets feodala Japan som här kommer oss till synes i en översättning. Thomas Cleary har moderniserat texten och även skrivit ett inledningskapitel om den historiska bakgrunden till bushido – riddarens eller krigarens väg. Samurajen placerar in som en utlöpare av den dåtida aristokratin. En polygam överklass skapade, enligt Cleary, fler barn än vad som kunde inrymmas på samma samhällsnivå, framförallt på grund av att endast den förstfödde sonen fick ära fadern. Återstod alltså att bli munk – eller krigare. (Bonde eller hant-

verkare tycks däremot varit ett skamligt val, eftersom Cleary inte ens nämner dessa yren.)

Bushido, som baseras ideologiskt på den urgamala shintoreligionen, konfucianismen och zenbuddhismen, beskriver vad som förväntas av en samuraj när det gäller exempelvis arbetsetik och plikter gentemot den länsherren som är hans arbetsgivare. Centralt är att varje dag tänka på döden. Därigenom uppmärksammar riddaren nuet och dess skyldigheter istället för att lata sig.

"Du äter och dricker måttligt, undviker sexuella utsvävningar och uppträder klokt."

Vad gäller ekonomin: var sparsam men inte snål. Ha dock alltid tillräckligt för att kunna leva i enlighet med din sociala ställning. Undvik att förlora ansiktet inför andra. Vad gäller utbildningen skall i denna, förutom krigskonster, även ingå att studera klassisk poesi och att vara väl förtrogen med téceremonin. Föräldrarna skall hedras, oavsett om de räkar vara "skråniga, lynniga och trätgiriga", också därför att det finns en förbindelselänk mellan föräldraloyaliteten och troheten mot länsherren. De underlydande krigarna, i sin tur, skall kunna utrustas med "hel kroppsutrustning och hjälmar av järn" och de mer enkla lakejerna med "bröstplåtar, huvuddukar och järnhattar". Dygder som tapperhet och offervilja framhävs. Att dö för sin herre är en självklarhet – om det skulle bli nödvändigt – eftersom samurajens liv tillhör denne.

Boken beskriver sålunda samurajens kod för att göra ett bra jobb och leva ett rättskaffens liv. 1868 avskaffades det traditionella samurajståndet. Frågan är förstas om denna kod kan intressera oss här och nu? Möjligtvis skulle det vara att själva kärnan i bushido även återfinns i dagens japanska samhälle. Medan järnhjälarna, lansarna och svärderna är utbytta mot kritstreckrandiga kostymer och lojaliteten mot feodalherren utbytt mot ett företag. Hedrandet av föräldrarna består, liksom

fruktan för att inte kunna leva upp till vad plikten föreskriver.

För oss utanför den japanska kulturen blir dock bushido mest ett historiskt betingat fenomen som inte ger någon förståelse för de moderna tendenser som snarare handlar om att gå ifrån blind lydnad och lojalitet till att avveckla konstruerade hierarkier och utveckla ett självständigt tänkande och handlande.

Att avhålla sig från sexuella känslor, enligt bushido "männsklighetens främsta störningsmoment", verkar också vara en förlegad attityd för de flesta.

Kanske dock bushidos tapperhetsideal kan vara gångbart även idag? En definitionsfråga. För egen del anser jag att alla som arbetar för mänskliga rättigheter i världen tillhör de tapprars skara. I likhet med samurajerna kämpar de – ibland med livet som insats – utan att förvänta sig någon lojalitet från dem som vill värna. Och till skillnad från 1600-talets svärdsmän agerar de vanligtvis utan vapen i händerna.

Slutinttrycket blir att Samurajens hederskodex nog är av mindre betydelse som inspiration för sökande västerlänningar av idag, men däremot är en viktig kulturell-historisk nyckel för att förstå dagens Japan.

Gunnar Martin Aronsson

Hållningslös. Snäll. Lysande poet
Johan Cullberg: *Gustaf Fröding och kärleken*. Natur och Kultur 2004.

Gustaf Fröding har varit min litterära favorit ända sedan min mor, när jag var barn, läste några av hans dikter för mig – och jag skrattade väldigt åt Jan Ersas och Per Persas som aldrig höllo fred. I tonåren läste jag om den fumlige Fröding och upplevde där en likhet med mig själv. En gång som barn skrev jag i skolan om Gustaf Fröding som min favoritförfattare; jag betecknade honom som Sveriges bäste författare, vilket var ett djärvt uttalande mot bakgrund av att jag knappast läst någon annan, förutom barnboksförfattare.

Fröding har alltid framstått för mig

som ett geni, och jag vallfärdar en gång om året till Frödinggården i Alster, där Gustaf föddes.

Jag har läst flera böcker om honom. Ändå har det varit en överraskning för mig att nu riktigt få insikt i vilket eländigt liv han levde med svårkronisk alkoholism, psykisk sjukdom, erotomani med ett stort utnyttjande av prostituerade samt total ekonomisk oansvarighet; hans personlighet präglades av slapphet, oföretagsamhet och oduglighet. Efter misslyckade studier i Uppsala låg han släkten till last då han inte kunde försörja sig, fränsett en kort tid som journalist på Karlstads-Tidningen. Vid hans död, då han hyllades av ett helt folk, sa en släkting att det var märkligt att det blev Gustaf som kom att ge en viss glans åt släkten – han var den man minst hade trott detta om.

Trots sitt eländiga liv, som förstörde honom kroppsligt och tog slut vid 50 års ålder, hann han med att skriva en stor mängd dikter som räknas till de yppersta i den svenska skönlitteraturen.

Det var synd om Gustaf Fröding. Men det är roligt att läsa hans dikter.

SM

Bevis för överlevnad av döden?

Kontakt med andra sidan? av Gary E. Schwartz med William L. Simon. Veje International, 2004.

Denna bok har med originaltiteln *The Afterlife Experiments* fått en del uppmärksamhet. Författaren är amerikansk doktor i psykologi och har varit professor vid toppuniversitetet Harvard och Yale.

Experimenten som redovisas har gått till så att medier har försökt få kontakt med avlidna anhöriga till seansdeltagare. Det som mediet har sagt, har sedan jämförts med verkligheten, och man har funnit avsevärt fler överensstämmelser än vad kontrollgrupper fått. (I kontrollgrupper har medierna ersatts av personer utan medial förmåga.)

Schwartz experiment har kritiserats av skeptiker. Jag tror att den kritiken väger lätt. Under experimenten har sannolikt nä-

got paranormalt ägt rum. Däremot utgör dessa överensstämmelser mellan mediernas utsagor och verkligheten inte bevis för överlevnad av döden. Medier säger ofta saker som de normalt inte kan veta. Detta är ett välbekant fenomen men saknar bevisvärde; man känner ju inte förklaringen. Det kan vara ESP eller super-ESP eller vad man vill kalla det. Ur den synpunkten är Schwartz experiment misslyckade.

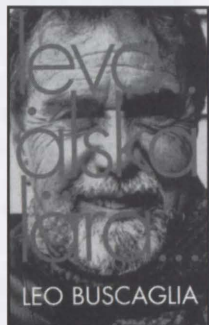
Mediala fenomen har studerats av parapsykologer i över ett århundrade, framför allt under den psykiska forskningens tidigaste år. Hittills har man inte funnit några klara belägg för en spiritistisk tolkning.

Schwartz har en del kommentarer till skeptikerna. Han skriver bland annat att den ledande skeptikern professor Ray Hyman sagt till honom: "Jag har ingen kontroll över mina övertygelser." Hyman hade redan under tidiga år fått uppfattningen att det inte finns något paranormalt, och den inställningen kunde han sedan inte släppa. Ja, inbitna skeptiker kan inte lämna en grundmurad övertygelse, vilka fakta de än ställs inför. De kan inte, vill inte, ta sig ur sin totala skepsis.

Den svenska översättningen av *The Afterlife Experiments* har inte alltså fått en god språklig form, vilket försvårar läsning och upplevelse av texten. Boken innehåller också, tycker jag, en hel del onödigt prat och kunde ha koncentrerats bättre på det väsentliga.

Boken ger Internetadresser till en debatt mellan Hyman och Schwartz.

SM

Älska varandra!

Leva, älska, lära. Leo Buscaglia. Tretton föreläsningar redigerade av C. Steven Short. Översättning Britt Arenander. Litteraturhuset, Ystad. 2004.

Leo Buscaglia, amerikan av italiensk börd, var verksam som professor i pedagogik vid University of Southern California. Efter en elevs självmord tog han initiativet till en ny kurs med namnet Kärlek 1A. Då hans föreläsningar blev allt mer populära

började han efterfrågas som talare även utanför den akademiska världen. Någon kom på idén att trycka upp en enkel utskrift av talen och sälja. Kopierna tog emellertid slut i ett huj. Så småningom kom tretton föreläsningar att samlas i föreliggande volym, något redigerade av Steven Short.

I det nyskrivna förordet till denna andra svenska upplaga av boken "Leva, älska lära" (den första utkom 1985) berättar Short bl. a. om de kramkøer som vanligtvis bildades när Leo haft en föreläsning: de flesta av åhörarna ville spontant uttrycka sin tacksamhet till denne. Själv sa Buscaglia, att han blev mest nöjd, när deltagare (utan tillsägelse) började krama om sin bänkgranne.

Föreläsningarna har behållit sin talspråksprägel, vilket gör texten lättläst. Visst har Britt Arenanders översättning från 1985 en smula daterade uttryck som "jös-ses", "sötnosar", "gullig", "milda makter" och "knasig", men trots dessa skönhetsfläckar är det svårt att inte sympatisera med innehållet. Buscaglias texter formligen ångar av värme och passion för sitt ärende.

Om vi inte längre rör vid varandra, om vi inte längre ser varandra i ögonen, har vi då inte förlorat vår mänsklighet? Vi behöver, skriver Buscaglia, kramas mer, skratta mer, vara lite galna. Och vi behöver tala *med* varandra, inte till varandra. Ibland påminner han om vår salig Ludvig Jönsson, biskopen i Stockholms Storkyrka, som 1980 utgav icke-ortodoxa kärlekspredikningar i bokform, kallad "Postilla för sökare". Men Leo Buscaglia hämtar sin inspiration från flera andliga traditioner, och han tycks vara fullständigt obunden av dem. Han hämtar dessutom lika gärna stoff ur brev han fått från elever, eller personliga upplevelser, som denna:

"Om ni vill uppleva hur alienerade vi har blivit, titta när en hissdörr öppnas. Alla står där som zombies och stirrar rakt fram med händerna i sidan. 'Våga inte komma närmare därför att du kanske nuddar någon.' Himlen förbjude!... Vem har sagt att man måste se rakt fram? Jag älskar att gå in i en hiss och vända ryggen mot dörren! Jag tittar på alla och säger 'Hej! Skulle det inte vara underbart om hissen fastnade och vi kunde lära känna varandra allihop?' Då händer något otroligt. Dörren öppnas på nästa våning och alla kliver ut! 'Det finns en galning i hissen. Han vill lära känna oss!'"

Buscaglia pläderar: Återupptäck dig själv. Glöm rollerna! Var i nuet!

"Du är det enda du har. Därför ska

du göra dig själv till den vackraste, ömsintaste, underbaraste och mest fantasitiska personen i världen."

"Leva, älska, lära" vill alltså lära oss att – ja, älska varandra. Självfallet är det provocerande. Vågar vi det?

Vill vi verkligen det? Kan vi det? Leo Buscaglia var i alla fall övertygad om att det var den enda rätta vägen.

Gunnar Martin Aronsson

Oshos filosofi

Yogans väg – finn själens innersta kärna. Osho. Övers. Cecilia Lyckow Bäckman. 190 sid. Energica Förlag, Orsa. 2004.

Energica fortsätter oförtrutet sin utgivning av Oshomaterial: "Yogans väg" är förlagets fjärde volym.

Som påpekats i tidigare recension i Sökaren finns det hur mycket som helst att ta av: Böckerna är nämligen sammanställda av "ljud och videospelningar av spontant hållna föredrag och tal, som har getts som svar på frågor under 35 års tid".

Oshos texter är präglade av intentionen att integrera centrala delar av den moderna västerländska idétraditionen med den (lika intellektuella) indiska idéhistorien. Osho hänvisar när det gäller yoga till såväl Buddha som Patanjali, vars Yoga Sutras anses vara de mest grundläggande texterna i ämnet, men väver också in utsagor från kända européer som Nietzsche, Niels Bohr, Kant, Einstein och Freud. Även ockultisten Georg Gurdjiff och Emile Coué, den moderna affirmationens fader, får tillträde till Oshos tankesfär.

Jag tycker Osho är en bra talare; det hela är poetiskt, medryckande, en finurlig blandning av underhållande och anekdotiskt samt djupare och teoretiskt material. Framställningen är synnerligen välstrukturerad. Ändå blir Oshos centrala tankegångar alltför undanglidande och gåtfulla för att passa i alla fall denne anmälare.

Osho talar om en sak genom att omständligt tala om vad den inte är, och visst: det är ett sätt att komma till kärnan – men det tar en väldig tid i anspråk. Kunskaps-

metodiken är troligen hämtad ur det hinduiska verket Upanishaderna, där doktrinen "neti-neti" hävdar att "sanning kan endast hittas genom negationen av alla tankar kring den".

När det gäller frågan vad yoga egentligen är, blir slutsatsen sålunda, med stöd från Patanjali, att det är "när sinnet upphör att existera". Sakerligen förbryllar ett sådant svar också läsaren om denne inte redan är någorlunda insatt i indisk filosofi. I europeisk kunskapsstradition är ju själva utgångspunkten att vi har ett sinne, ett medvetande, med vilket vi utforskar världen och oss själva. Dessutom finns ytterligare ett dusin definitioner på vad yoga är i de indiska källorna, exempelvis balans, kontroll, fasthållandet av sinnena, extas, och enheten mellan inandning och utandning. Om dessa andra förslag till begreppstäckning nämner dock Osho knappast något.

Yogans väg behandlar bland annat "sinnets fem former": den rätta kunskapen, felaktig kunskap, fantasi, sömn och minne samt de åtta stegen "för orenhetens upphävande": självbehärskning, fast iakttagande, ställningar (asanas), andningskontroll, abstraktion, koncentration, kontemplation och trans.

Ett kapitel går närmare in på kroppsställningar och andningen och det sista fokuserar hur yogan kan användas i det moderna livet.

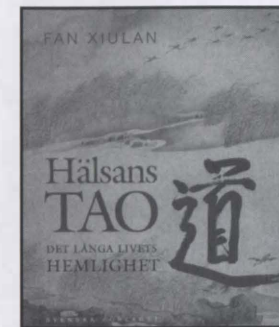
Generellt sett upplever jag texten som essäer kring framförallt Patanjalis texter, och som sådana väl värda att beakta. Däremot torde de rent religionsvetenskapliga kraven vara mindre väl tillgodosedda.

Osho citerar uråldriga dialoger väldigt fritt; bland annat säger Bodhidharma, som var verksam i slutet av 400-talet och som var mannen som introducerade buddhismen i Kina, ordet "okej", vilket onekligen överraskar. Uttrycket är säkerligen korrekt översatt, ty den svenska texten framstår överlag som klar och redig. I samma dialog tror Osho sig veta, att Kejsaren av Kina hoppar ur sängen klockan fyra på morgonen inför mötet med den karismatiske buddhistmunken och då säger: "Han kanske har något – hans ögon har något visst. Han ser lite galen ut, men jag måste ändå gå och se vad som händer."

Gandhi gjorde, enligt Osho, i hela sitt liv bot för att han föredragit att ha sexuellt umgänge den natten då hans far var döende. Filosofen Nietzsche skall enligt Osho ha sagt: "Döda alla dom svaga. Döda alla som inte är överlägsna. Lämna bara övermänniskor på jorden." Det tror i alla fall inte

jag att Nietzsche sagt. Förklaringen är nog snarare den att Osho gärna tolkar äldre och nyare texter så att de passar in i hans egen version av hur världen, människorna och yogan är. Det är förstås djupt mänskligt. Men kanske borde läsarna uppmärksammas på detta faktum före läsningen?

Gunnar Martin Aronsson

Hälsa enligt gamla kineser

Hälsans Tao – det långa livets hemlighet. Författare Fan Xiulan. Översättare Anna Gustafsson. Redigering Anna Prim. 240 sidor. Svenska Förlaget 2004.

Fan Xiulan lär ut såväl Qi Gong som traditionell kinesisk medicin, inklusive akupressur och vissa kostråd. Hon har etablerat en egen skola i Sverige, Biyun, och gav år 2000 ut en första bok i ämnet, Qigong enligt Biyun. (Se sidan 00!)

"Hälsans Tao" har som tema naturen och människan i harmoni, och därför är det passande att författaren går igenom årtiderna, som enligt det kinesiska tänkandet innebär att vår kropp och vårt psyke passerar genom fem distinkta stadier. Grundtanken är att naturen och vi själva genomströmmas av qi – livskraften. Varje årstid har sin qi-rytm, och de (enligt traditionell kinesisk medicin) fem organparen med sina därmed förknippade känslor och grundelement har var och ett sin rytm. (Sensomaren inkluderas sålunda som en specifik årstid). Den kloke tar då till vara de olika qi-dispositioner som finns eller kan finnas i varje årstidsfas, i varje miljö och i varje momentan livsupplevelse. "Allteftersom kroppen utsätts för yttre påverkan förändras också formen och sinnet enligt sina naturliga lagar", skriver Fan Xiulan, "lagar som man måste anpassa sig till om man vill behålla sin hälsa."

För en läsare som inte är insatt i den äldre kinesiska filosofin torde mycket verka märkligt. Vårmaten skall exempelvis vara "kryddig, söt, varm och mild", vilket beror på att "det kryddiga förjagar vind, det varma driver bort kyla, det milda torkar ut fukt och det söta bygger upp mjälten". Ett helt av-

snitt handlar om njurarna, vilka enligt den taoistiska läran har en speciell funktion som den nuvarande västerländska medicinen inte känner till, bland annat lagras här mingmen, som är "livskraften från tidigare generationer".

Dessutom är njurarna "ursprunget till förmågan att kunna utsöndra sädesvätska." Brist på essentiell qi i njurarna kan leda till "försämrade sexuell förmåga eller alltför tidiga ålderstecken" inklusive försämrat minne.

Huruvida uttalanden som dessa är med fakta överensstämmande kan denne anmälare naturligtvis inte avgöra. Inom den västerländska skolmedicinen idag ruskar man dock på huvudet åt sådana föreställningar. Däremot kan recensenten gärna framföra en pedagogisk synpunkt. Jag tror boken skulle behöva några kapitel som först anpassar läsaren till den taoistiskt genomsytrade världsbilden, även rent språkligt, för att undvika att människor lägger ifrån sig boken på grund av att de inte kan koppla ihop de kinesiska metaforerna med vår "vanliga" begreppssfär.

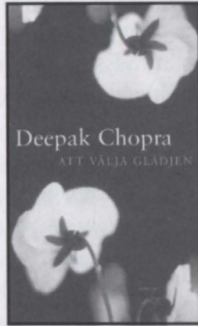
För läsare som dock redan är införstådda med grundfilosofin torde boken kunna addera värde. Det synes vara helt klart att Fan Xiulan vet vad hon talar om, och hon har resultat nog som grund för sina rekommendationer vad gäller kostråd, Qi Gong-övningar och medicinsk behandling. Bland annat berättar Anna Prim i förordet om hur Fan Xiulan kunde ställa en klärvoajant diagnos på hennes son, som då led av en reumatisk sjukdom utan hopp om tillfrisknande. "Efter kursen skickade hon med mig ett helt batteri av kinesiska örtmediciner med noggranna direktiv om hur de skulle intas. Min son tog emot dem och nästa dag var han feberfri."

Överlag har författaren en intressant biografi. Prim skriver att Xiulan av sin farmor invigdes i den kinesiska folkmedicinska traditionen men senare höll på att glömma allt som farmodern lärt henne. Hon arbetade först som forskollärare. I 30-årsåldern blev hon allvarligt sjuk, och läkare gav inget hopp alls. Då började hon träna Qi Gong enligt de metoder hon lärt av sin farmor, och blev friskförklarad då hon återvände till sjukhuset. "Det var först när jag själv upplevde vad det vill säga att vara sjuk, erfor smärtan, som undervisningen jag fått blev riktigt levande för mig", berättar Fan Xiulan själv. Sedemera kunde hon utbilda sig till läkare i traditionell kinesisk medicin, eftersom regimen nu blivit mer välviligt inställd till den folkmedicinska tradi-

tionen.

I övrigt är boken visuellt attraktiv, och innehåller illustrationer med kinesiska motiv, recept på olika sorters gröt, några foton samt en bilaga där viktiga akupressurpunkter är angivna.

Gunnar Martin Aronsson

Chopra talar till oss i ny bok

Att välja glädjen. Författare Deepak Chopra. Översättning Kristina Larsén. 286 sidor. Forum 2004.

Boken kan ses som en utläggning av Chopras livsåskådning, såväl ontologiskt, dvs hur han uppfattar varat eller existensen, som etiskt, dvs hur han uppfattar följderna av den förstnämnda åskådningen.

Grundideologin har han hämtat ur den indiska traditionens vedaskrifter och det filosofiska tankesystem från Shankara som kallas Vedanta.

"Att välja glädjen" är en tämligen lättläst bok. Det märks att Chopra har vana att presentera sina tankar på ett enkelt sätt, både från sina otaliga föreläsningsturnéer och kurser och från ett flitigt författande.

I likhet med flera andra amerikanska nyandliga författare söker Chopra koppla samman rön inom kvantfysiken med urgamla religiösa och filosofiska föreställningar. Om kvantsprång skriver han: "När en elektron byter bana rör den sig inte i rummet för att nå sin nya position; det är snarare så att elektronen i ett ögonblick befinner sig i bana A och i nästa ögonblick i bana B utan att ha färdats genom det mellanliggande rummet". Det blir en indikation på att det existerar ett fält av "oändlig potential", ur vilket materia flödar som ur ett ymnighetshorn.

Mig veterligt har kvantfysiker inom huvudströmmen av naturvetenskapen protesterat mot de dragna parallellerna mellan kvantvärldens sätt att fungera och den "new-age-mässiga" åsikten att kvantvärlden inte bara är ett uttryck för att de "normala" kausala lagarna (dvs orsak-verkan) är satta ur spel, utan också att kvantvärlden bevisar att det finns en andlig värld, en tankevärld.

Chopra gör en distinktion mellan det

lokala (individuella) jaget och det icke-lokala eller universella jaget (motsvarande Vedantas Brahma). Från det universella medvetandets nivå utgår intentioner. Det universella jaget har alltså avsikter med vad som skapas. "Denna organisatoriska kraft koordinerar och synkroniserar ett oändligt antal händelser simultant. Det icke-lokala medvetandet vänder ständigt tillbaka in i sig självt, förnyar sig självt och sin kreativitet så att det gamla aldrig blir avslaget, utan föds på nytt i varje ögonblick." Det är vackert skrivet.

Chopra säger att alla medvetanden står i förbindelse med varandra, och påverkar varandra. Häri finns även en förbindelse-länk till Jung och hans idé om ett kollektivt undermedvetet ur vilket vi hämtar gemensamma arketyper som återfinns i myter, legender och bilder. Och mycket riktigt: Chopra tar fram Jungs arketyper som ett slags ledbilder för oss, gestalter som kan hjälpa oss, vare sig de är hämtade från klassiska myter eller den senaste actionfilmen från Hollywood.

Beträffande "tur" menar Chopra att detta inte finns. Istället handlar det om att en människa med beredskap lär sig när ett gynnsamt tillfälle uppträder för henne och då handlar. Om vi tar bort idén om rent slumpmässiga sammanträffanden och istället upplever hur meningsfullt den universella livsvävens intelligens verkar, då blir varje sammanträffande "en möjlighet för dig att bli den som universum (Gud) avsett att du ska bli".

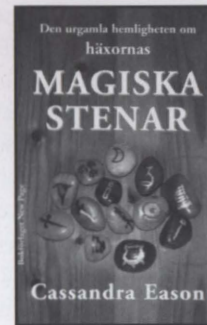
En avdelning med andlig träning i boken inkluderar sju sutror, dvs fraser med en avsikt (till skillnad från ett mantra, som är ett kraftjud utan intention). Bland annat återfinns här den översatta sutran Tat tvam asi: "Jag ser den andre i mig och mig själv i andra." Och "Mina intentioner har obegränsad organisatorisk kraft." Samt "Jag är uppmärksam, vaken för sammanträffanden, och vet att de är budskap från Gud. Jag deltar i den kosmiska dansen."

I den praktiska avdelningen av boken upplever jag att Chopra går för långt i sin optimism. Han talar om utvecklandet av fyra för de flesta okända medvetenhetstillstånd genom denna dagliga träning. Överfört till traditionell hinduism skulle det innebära att "det upplysta" tillståndet är inom relativt lätt räckhåll för den idogt tränande. Troligen har den indiska traditionen som författaren representerar fått denna "överoptimistiska" form i samband med omplanteringen i den näringsrika kaliforniska myllan. Formen är attraktiv, men

Chopra synes blunda för tanken, att svårigheter, sorg och bedrövelser också är inslag i livet som hjälper oss att bli mer mogna människor.

Det må påpekas att förlagets val av svensk titel är alltför långt från det engelska originalets The Spontaneous Fullfillment of Desire.

Gunnar Martin Aronsson

Magi – kan det vara nåt för moderna människor?

Den urgamla hemligheten om häxornas magiska stenar. Författare Cassandra Eason. Översättning Natassja Heimbrand. New Page AB, Nykil, 2004.

Ännu en bok av flitiga Cassandra Eason – och mer blir det: inte mindre än sju ytterligare titlar är schemalagda för svensk utgivning. Liksom i tidigare böcker blandar Eason historiska fakta, fantasier om hur människor tänkt och känt, bergfasta generaliseringar samt praktiska förslag och reflektioner kring detta att vara häxa i 2000-talets högteknologiska värld.

Nutida häxor kan enligt Eason vara såväl kvinnor som män. De kan vara kristna, buddhister eller hedningar – dock är det ju så att den kristna kyrkan fördömer vad den anser vara svartkonst och ockultism; och en buddhist som sysslar med nordisk häxkraft är knappast en vanlig seriös buddhist. Boken synes framförallt rikta sig till divinationsintresserade kvinnor, som vill ta reda på vad olika "tecken" säger om relationer, jobb, hälsa och framtid. Verktögen här är 13 magiska stenar. (Om häxan är vidskeplig, kan en fjortonde, slät sten adderas!)

Spådomsstenar skall ha varit en hemlig kvinnlig tradition. De användes på natten "när männen och barnen sov". Detta därför att häxorna, enligt Eason, levde färligt "från slutet av 1400-talet till början av 1800-talet".

Stenarna är platta, av en femkronas storlek, och skall få plats i en tygpåse. På varje sten skall du rita en symbol med akrylfärg, helst "en natt när det är fullmåne".

Varje sten beskrivs utifrån tre kategorier: relaterade myter, stenens magiska betydelse och stenens vardagliga betydelse. "Ju mer du använder dina häxstenar på alla dessa tre plan, desto kraftfullare blir de", hävdar författaren. Stenarna kastas inom en cirkel, ungefär två meter i diameter, medan häxutövaren står på knä en meter ifrån den.

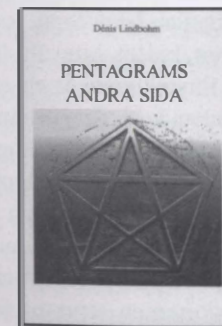
Häxan ställer en fråga samtidigt som påsen med de magiska stenarna hålls mellan händerna. Därpå tas tre eller sex stenar upp, skakas och kastas ut i cirkeln. Är det dessutom en "klient" på plats, tar nu klienten påsen i sina händer och ställer sin fråga och kastar stenar. Slutligen sker tolkningen.

Ja, naturligtvis kan denne anmälare inte uttala sig huruvida häxstenarna fungerar enligt instruktionerna och förväntningarna. Det är upp till utövaren själv att av-göra.

Om stenen, där månen är målad i avtagande, hamnar uppåt är det ett gott tecken för att man skall börja banta och för att upptäcka hemligheter. Hermesstaven skyddar mot "fattigdom och falskspel". Den svarta katten är ett gott omen för "graviditet och lyckad förlossning."

I boken ingår också, för den verkligt engagerade, häxramsor på engelska och i svensk översättning. De skall upprepas gång på gång till dess man kommer in i ett förhöjt medvetandetillstånd. Några exempel fall beskrivs, där författaren hjälper människor i bryderi via häxstenarna. Eason understryker att magi ska användas för att göra gott. "Jag tror att vi alla på vår magiska resa och i våra dagliga liv kan göra världen bättre för oss själva och de som kommer efter oss."

Gunnar Martin Aronsson

Magi enligt Denis Lindbohm

Pentagrams andra sida. Författare Denis Lindbohm. Psi-Cirkelns bokförlag, Malmö 2004. 128 sidor.

1929, när Denis Lindbohm var två år, erhöi han de första minnena av något som liknade trekantiga fönster. Men de minnena härrörde inte från det nuvarande livet,

utan – enligt Lindbohm själv – en annan värld. Långt senare slog det författaren, att "Fönstren" förmodligen var delar av ett pentagram; en femuddig stjärna inskriven i en femhörning. Pentagrammet är en gammal kraftsymbol som enligt författaren mycket väl kan vara porten till andra verkligheter. Pentagrammet skall markera en fjärde dimension utanför rumtiden som endast kan uppfattas intuitivt. Dessutom skall själva strukturen bära magiska egenskaper.

I denna andra bok om pentagrammet – den första var "Vägen genom pentagram" (2001) fortsätter alltså Denis Lindbohm att utforska den hemlighetsfulla symbolen. Stilen är densamma; stram, tydlig, jordnära – långt borta från framförallt de högstämde kanaliseringböckerna nyandligheten är fylld av.

Lindbohms serie "metafysiska" böcker sedan 1971 års "Jagets eld" kan egentligen betraktas som en omfattande, särpräglad självbiografi som kretsar kring och varierar det centrala "magiska" motivet. Eller, med Lindbohms egna slutord i "Legenden av stoft och stjärnor" (1997): "Varenda en av de böcker jag publicerat har magisk betydelse, även de som inte tycks ha ringaste samband med magin. Allt är inte vad det synes vara."

På 1970-talet började Lindbohm försöka att skapa en tredimensionell pentagramkonstruktion, och efter mycken möda lyckades det honom. Dock upplever han inget uppseendeväckande för när han en dag säger att hon hört en röst från sonens pentagram, och därför lagt sitt krucifix i det. Något senare upplever författaren samma sak. "Det var med en känsla av överklighet, nästan yrsel, som jag tittade ner på pentagrammet. Rösten var fullt hörbar, men det gick inte att urskilja några ord. En märklighet med rösten var att den hördes likadan både när jag var i närheten av pentagrammet eller en bit ifrån. Varken lägre eller högre."

Efter att ha låtit pentagramexperimenten vila under lång tid, återuppväcktes intresset i början av 90-talet: "Det var då som minnet av barndomens trekantiga fönster plötsligt fick sin uppenbara förklaring. De triangulära sidorna i en tetraeder!." En kvinna vid namn Iona Rosin analyserade Lindbohms foton av hans 70-talspentagram och lyckades med dessa som underlag skapa en steg-för-steg anvisning hur ett tredimensionellt pentagram kunde byggas. Instruktionerna såldes därpå till intressenter, och köpare ombads att meddela

om de upplevde några mystiska fenomen i samband med det färdiga bygget. "Inte bara röster", betonar Lindbohm, "utan precis allt som inte var förklarbart enligt fysikens lagar."

En stor del av boken innehåller steg-för-steg-foton vad gäller byggandet av ett tredimensionellt pentagram. Även om jag tvivlar på att en läsare enbart på basis av fotona och de noterade måtten kan göra bygget, får ju envar intresserad prova själv. Själva symmetrin hos strukturen har i alla fall på mig en påtaglig estetisk effekt. Lindbohm understryker att man inte behöver köpa just Lindbohm-Rosins instruktioner: "Fältet är fritt för alla att söka och finna andra metoder."

Några rapporter från en pentagrambyggande läsekrets inkluderas också.

Bengt Månsson placerade som ett experiment blomfrön i två krukor, av samma sort. Han placerade den ena krukans inuti pentagrammet, det andra en bit därifrån. Pentagramfröna växte definitivt snabbare. En annan läsare placerade sin smärtande armbåge inuti pentagrammet, varvid smärtan försvann.

Lindbohm ignorerar dock inte andra, inte lika positiva gensvar; somliga pentagramägare har upplevt en "oro" i rummet eller har haft obehagliga förnimmelser under nattsömn, om objektet funnits i sovrummet.

Något definitivt svar på varför pentagrammet har dessa upplevda effekter har inte författaren. Ett antagande forumleras dock: att den tredimensionella symbolstrukturen fungerar som "en tjuv-koppling, antingen till parallella världar eller till civilisationer i andra stjärnsystem".

Gunnar Martin Aronsson

Ta vara på qi-kraften!

Qigong enligt Biyun – låt livskraften återvända. Fan Xiulan. Översättare: Anna Gustafsson. Svenska Förlaget 2004 (urspr. 2000) 176 sidor.

Qigong enligt Biyun utkom ursprungligen 2000 men ges nu ut i det allt mer populära pocketformatet. Fan Xiulan inleder med att berätta delar av sin egen släkthistoria. Som barn ansågs författaren av sin farmor ha ovanligt stark qi-kraft. Vid sex års ålder började farmodern lära henne olika qigong-metoder.

Vid 13 års ålder slutade hon dock helt att träna, började igen när hon gick på universitetet, men släppte det därefter till dess hon råkade ut för en allvarlig blodsjukdom 1981, vid 34 års ålder. Läkarna menade att hon var döende. Då beslöt sig Fan för att bota sig själv med qigong och började träna intensivt enligt de metoder hon lärt av sin farmor. "Mycket snabbt öppnades de subtila energikanalerna i kroppen upp och jag kände mig genomströmmas av kraft." Som vi förstår tillfrisknade författaren, och är sedan 1992 ofta verksam som Biyun-qigonglärare i Sverige.

Biyun betyder "de azurblå molnen" och skiljer sig från annan medicinsk qigong genom att inkludera rätt kosthåll och riktlinjer för livsföringen. Det yttersta syftet med qigong, enligt Xiulan, är "att öppna vårt medvetande så att vi kan se världen som den verkligen är", underförstått ett gränslöst kosmos, fyllt av livsenergin (qi). Mer konkret fokuserar qigong på hur vi kan vidmakthålla god hälsa (även högt upp i ålderna) och att återställa kroppens hälsa om den blivit bruten.

Träningen enligt Biyunmetoden skall pågå i cirka två timmar per dag, vilket i mina öron låter som svåruppnått, med tanke på exempelvis barnfamiljer med redan nu späckade dagsscheman.

Fan Xiulan skriver att metoden är uppbyggd som en hierarkisk pyramid. I botten finns grundträning och träning för seniorer och barn, längre upp bland annat specialkurser för män respektive kvinnor, och högst upp "De fem elementens qigong". Flera sidor foton visar författaren under utövandet av ett qigongprogram som kompletteras med detaljrik text. Seriöst intresserade torde dock behöva gå på riktig träning för att kunna genomföra processen rätt.

En avdelning i boken har den för vissa hälsokostare provocerande rubriken "Grönt te är bra för hälsan" (även grönt te innehåller som bekant koffein och garvsyra). Enligt boken, som hänvisar till kinesisk forskning, inverkar starkt grönt te "reglerande på bakteriefloran i tjocktarmen, hämmar tillväxten av streptokocker och kan även ta död på tyfus- och kolerabakterier".

Dessutom sänker téet blodtrycket och förebygger åderförkalkning. Även koffeinet är välgörande eftersom det "vidgar blodådrorna och ökar oxideringen."

Ja, om sanningshalten får de lärde tvista...

Det jag uppskattar är när Xiulan poängterar den etiska dimensionen av Biyunmetodens qigongträning:

"Det spelar ingen roll hur skickligt man utför rörelserna, hur stor koncentration man har, om man inte försöker bli en god människa kan man i alla fall inte på ett genomgripande sätt bygga upp sitt qifält och förverkliga sin fulla potential, det fungerar inte. Man måste glömma sig själv."

En annan sektion handlar om mat som medicin. Blomkål noteras förebygga cancer, körsbär ska vara bra mot brännskador, lindra sveda och förhindra uppkomsten av blåsor. Potatis stärker mjälten och dämpar inflammationer. Morotsjuice motverkar inflammation i andningsorganen. Kokad aubergine kan motverka leverinflammation av gulsotstyp. Andra kost- och naturmedicinska läror anmälar läst nämner föga om dessa möjliga resultat, vilket naturligtvis inte behöver betyda att den refererade kinesiska forskningen har fel.

Förutom Xiulan kommer andra till tals, bland dem läkaren Lilian Rosenberg Roth, sångerskan Marie Bergman och Annika Wirén, präst i Svenska kyrkan. Samtliga intygar att qigong skapat förbättringar i deras och andras liv.

Avslutningsvis uppräknas olika positiva forskningsresultat av Biyun-qigong i Sverige, bland annat har påvisats en förbättrad psykisk hälsa hos traumatiserade flyktingar, minskad smärta vid nack- och skulderbesvär samt en ökad rehabiliteringsförmåga hos sjukskrivna.

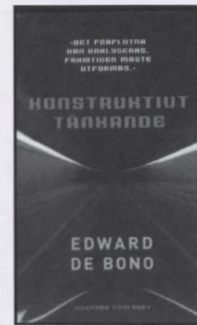
Gunnar Martin Aronsson

Nytt tänkande i en ny tid

Konstruktivt tänkande. Författare Edward de Bono. Översättare Hans O. Sjöström. 310 sidor. Svenska Förlaget 2004 (ursprungligen 2000).

Edward de Bono pekar på vikten av en omstrukturering av vårt tänkande så att det blir mer konstruktivt, vilket i många sammanhang kan ha stor betydelse.

I den här nyttgåvan av en bok som i original har det mer passande namnet "New Thinking for the New Millennium", presenterar de Bono ett slags nytänkandets ABC.

Han inleder med en bredsida mot utbildningsväsendet, som i hög grad sysslar med cirkelkunskap: eleverna skall lära in, lagra och sända tillbaka den information de tillhandahållit från lärarna.

Generellt sett sysslar vi, menar de Bono, med ett "vad-är"-tänkande. "Denna identifieringsprocess ("vad-är"-tänkandet) gör att vi kan använda vår och andras erfarenhet och kunskap till att tillämpa standardlösningar på standardsituationer." Det skapas alltså sällan något nytt ur "vad-är"-tänkande.

Våra etablerade sanningar är oftast spelkonstruktioner: vi förutsätter att något är sant och söker därefter stöd för detta genom forskning eller selektiv uppmärksamhet i erfarenhetsregistret för att bekräfta det önskade resultatet. de Bono nämner såväl Freud som Darwin som exempel på den typen av forskning som är självbegränsande. När Freud väl dragit upp premisserna *hur* forskningen skall ske, och vad man skall leta efter, har han samtidigt konstruerat ett spel, vars regelsystem inte får brytas. För att gå ännu längre, menar de Bono, att "de existerande hjärnmönstren /.../ ser till att data uppfattas enligt de existerande idéerna".

de Bono är framförallt känd för sin distinktion mellan "sten-logik" och "vattenlogik" (även kallat lateralt tänkande). Medan det förstnämnda är ett exempel på "vad-är"-tänkande, är det sistnämnda "vadkan-det-bli"-tänkande. Vattenlogiken fokuserar på möjliga processer, något som "rinner" från något till något. Och detta "rinnande" är inte slumpartat, menar författaren, det finns via en specifik mental påverkan en uppkommen struktur för en idéns flöde mot en annan idé.

Vi behöver alltså nu mer möjlighets-tänkande och "utformningsförmåga", en kapacitet för att nykombinera tänkandet på metaplanet och en förmåga att konkret iscensätta detta. Mot slutet av boken summerar de Bono sina åsikter och erfarenheter och presenterar även 20 grundläggande konkreta laterala tanketekniker eller utform-

ningsförfaranden, exempelvis nr 13, Provokation: att "skaka loss tankandet från ett lokalt jämviktsläge". Genom att vända upp och ned på något föregivet självklart kan oväntade tankeflöden skapas.

Boken "Konstruktivt tänkande" är en liten guldgruva för den som inte är riktigt nöjd med resultaten av det nuvarande tänkandet, kollektivets eller det egna – eller som helt enkelt är övertygad om att ett kontinuerligt nytänkande inte bara är möjligt, utan också nödvändigt.

Gunnar Martin Aronsson

Tillvarons magi

Vårt hopp har redan blivit bemött med ett stort "ja" från Gud. Det är vi som envisas med att säga nej. Orden är Marianne Williamsons i *Gåvan att vara till*. Energica, 246 sidor. (Översättning Cecilia Lyckow Bäckman.) Hon skrev tidigare boken "Åter till kärleken".

I sin nya bok behandlar Marianne Williamson nåden, hoppet och vikten av att skapa mirakel. Att våga vara en magiker också i vardagen och se att det finns en verklighet bakom det materiella planet. Att be om ett mirakel är att be om ett gudomligt ingripande, att bjuda in Guds ande att uppfylla oss. Det är då vi svänger vårt trollspö, enligt författaren. Allt i kärlekens och ljusets tecken.

Transcendens lyfts in i allt som möter i vår värld. Krig, arbetslöshet, avundsjuka, gräl och förlåtelse belyses utifrån hur livet skulle kunna vara. Många av tankarna i boken är hämtade från Mirakelkursen men uttryckta genom Marianne Williamsons sinne och själ.

Det är en ljus och positiv bok med många kloka ord. Här predikas om ett massuppvaknande till en andlig medvetenhet. Vår tids fasor uppstår ur andlig omedvetenhet och bristen på ett holistiskt perspektiv. Vi måste alla hjälpa till att skapa och frambesvärja en ny värld där vi blir bröder och systrar i fred, då tas nästa steg i den mänskliga evolutionen. Precis detta sa

redan en enkel judisk man för tvåtusen år sedan och en hinduisk prins för tvåtusenfemhundra år sedan.

Eva Jagrell

Jag har fått att läsa fyra böcker om hälsa och sjukdom. Förovanlighetens skull är alla fyra av svenska författare. Två är "vetenskapliga", två är "alternativa".

Människans hälsa

Kjell Kallenberg är präst i Svenska kyrkan och dessutom forskare, professor vid universitetssjukhuset i Örebro. Hans ämne där heter något så ovanligt som "livsåskådning, etik och hälsa". Gerry Larsson är psykolog, och professor i psykologi vid Försvärshögskolan i Karlstad. Tillsammans har de skrivit en bok som nu kommer i sin andra upplaga. Den heter *Människans hälsa – livsåskådning och personlighet*. Den nya upplagan har 234 sidor, utgiven av Natur och Kultur 2004.

Författarna presenterar sitt arbete som både lärobok och idébok. De har samlat forskning och idéer från flera olika fackområden som har att göra med hälsa och personlighet. Det handlar om föreställningar om hälsa, hälsans samband med personligheten och vad den egentligen är för något. Det finns också kapitel om vad livsåskådningen kan betyda i kriser och sjukdom. Mentala tekniker, t.ex. avslappning och visualisering, diskuteras rätt utförligt.

Detta är ingen självhjälpbok, utan en personlig översikt över vetenskaplig forskning, med en tjugo sidors litteraturlista. Läsare som arbetar inom hälso- eller vårdområdet kan säkert finna inspiration.

Vad är hypnos?

Nästa författare har också en gedigen vetenskaplig bakgrund. Björn Enqvist är från början tandläkare. Han lärde sig hypnos, forskade om dess användning vid kirurgi och blev medicine doktor på sin avhandling om detta. Dessutom är han legitimerad psykiater, arbetar som sådan och un-

dervisar om hypnos i vårdutbildningar.

Björn har skrivit *Inbjudan till trance*. Boken har 164 sidor, utgiven av förlaget Mareld 2004.

Det finns gott om böcker, mest översatta från engelska, om konsten att hypnotisera. Man kan i princip läsa innantill ur boken och försätta en lämplig försöksperson i hypnos. Det var så jag själv i början av 1960-talet gjorde min första bekantskap med hypnos. Jag hade hittat en engelsk bok (av en på den tiden känd estradhypnotisör) och översatte direkt ur boken för en flicka i min studentkorridor som var villig att pröva. Efter en stund insåg jag att "hon är i trans, vad gör jag nu då?" och bladdrade nervöst framåt i boken till avsnittet om hur man väcker sitt hypnosobjekt. Lyckligtvis kände hon sig bara skönt avslappad efteråt.

Björns bok är inte av det slaget, och han skulle verkligen inte rekommendera den metoden att lära hypnos. Hans bok är en grundlig genomgång av det mesta om hypnosens användning i terapeutiska sammanhang. Han diskuterar vad hypnos är, hur den åstadkommes och vad den kan användas till. Han delar med sig av praktiska erfarenheter och ger några utförliga fallbeskrivningar. I slutet ger han också exempel på hypnosinduktioner. De är dock inget för nybörjaren, utan förutsätter grundläggande kunskaper både om hypnos och om psykioterapi.

Också denna bok vänder sig alltså i första hand till läsare som arbetar inom vårdområdet, med intresse för psykioterapi och hypnos. För dem kan den ge en sammanfattning av beprövad kunskap och aktuell forskning, och inspirera till nya upptäckter.

Mot framtidens medicin?

Med nästa bok kommer vi över på behandlingsmetoder som inte är vetenskapligt erkända. De kallades tidigare "alternativa" men numera oftare "komplementära". Metodernas utövare beskriver dem ofta inte som alternativ till vedertagen skolmedicinsk

behandling, "i stället för", utan snarare som komplement, "som tillägg". I praktiken fungerar det ju ofta så att patienter först söker hjälp i den vanliga sjukvården. Om de får bot där så är allt gott och väl. Men många gånger, särskilt vid kroniska problem eller vid besvär som är svåra att sätta en klar etikett på, kanske inte patienten upplever önskad lindring, utan söker sig vidare till andra terapeuter.

Till vem ska då patienten söka sig? Hanne Knutsson, Monica Nicou och Helena Broander af Winklerfelt har ett förslag. De driver tillsammans ett vårdföretag som sysslar både med behandling och utbildning. Hanne och Monica är homeopater, Helena är näringsterapeut. De har skrivit boken *Läk dig själv med framtidens medicin: Homeopati, näring och medvetenhet*. Den har 280 sidor, utgiven av Natur och Kultur 2004.

Boken börjar med resonemang kring hälsa byggt på energibegreppet. Sjukdom ses som en störning av "vitalkraften", och behandling bör följa med vitalkraften, inte motverka den vilket man anser att vanliga kemiska mediciner gör. Sedan talas om känslolivets betydelse för hälsa och sjukdom. Vi presenteras för "krassliga familjen" med exempel på typiska störningar av livsenergin. Så presenteras fyra vägar till läkning som kompletterar varandra: näringstillskott, rätt mat, homeopati och medvetenhet. Vi får följa "krassliga familjens" väg till läkning genom kombinationen av homeopati, näring och "känslomässig analys". Det finns också flera andra intressanta fallbeskrivningar. Sist följer ett 46 sidors register över exempel på behandlingar vid vanliga sjukdomar och besvär.

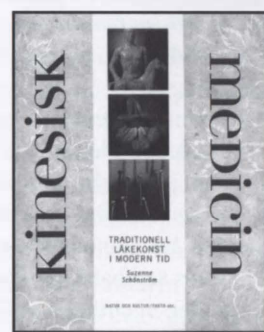
Det finns också ett avsnitt om vitaminer och mineraler, och ett tre sidors register över "glycemiskt index" (GI) för olika livsmedel. GI är ett begrepp på modet; det sägs ange hur snabbt livsmedlet omvandlas till energi i kroppen, rättare sagt hur snabbt blodsockret höjs när du äter födoämnet. Ju högre GI, desto snabbare blodsockerhöjning, med ogynnsam inverkan på kroppen.

(En titt i tabellen gör mig inte övertygad: "Knäckebröd, medelgrovt" sägs ha högre GI än socker, vilket inte verkar rimligt. Jag som trodde knäckebröd var nyttigare än socker. Det finns så många andra besynnerligheter i tabellen att jag inte kan se vad den ska vara bra för; den verkar mer förvillande än upplysande.)

Slutligen finns för den mer intresserade läsaren åtta finstilta sidor med "fakta om homeopati". Man hänvisar till modern forskning som antyder att behandling med omätbar homeopatisk medicin verkligen har mätbara verkningar.

Boken ger alltså en bred överblick över ett sätt att tillämpa komplementär läkekonst. För mig har avsnitten om homeopati varit mest intressanta. Några av fallbeskrivningarna är högst märkliga, som att man med en enda dos av ett homeopatiskt medel kan åstadkomma en vändning av ett flerårigt sjukdomstillstånd. Sådana fall borde ju samlas och publiceras i vanliga medicinska tidskrifter.

Detta är inte i första hand en självhjälpsbok, även om den innehåller många tips hur läsaren kan öka sin tillgång till vitalenergi. I första hand ger den en inblick i ett annorlunda synsätt på hälsa och sjukdom. Delar av det kanske blir accepterade inslag i framtidens medicin.

Läkekonst från fjärran land

Den andra nya boken om alternativ medicin är också utgiven av det välrenommerade förlaget Natur och Kultur — kanske ett tidens tecken? Den är skriven av Susanne Schönström som presenteras som "sinolog, akupunktör och shiatsu-terapeut" samt friansjournalist. Hennes bok heter *Kinesisk medicin – Traditionell läkekonst i modern tid*. Boken har 216 sidor i stort format. Den är snyggt formgiven med mängder av foton i svartvitt och färg samt tabeller och diagram.

Nu är vi långt från skolmedicinen. Kinesisk medicin bygger på en uråldrig filosofi, där varje detalj i behandlingen är en direkt tillämpning av de filosofiska begreppen.

De är t.ex. de två motpolerna i universum *yin* och *yang*; vägen eller *tao* (som numera stavas *dao*); de fem elementen trä, eld, jord, metall och vatten. Kroppen har fem substanser: blod, essenser, vätskor, *shen* (livsande) och det grundläggande begreppet för hela den kinesiska medicinen, *qi* eller livsenergi. Så finns de tolv meridianerna som akupunkturen bygger på. Som yttre orsaker till sjukdom finns sex klimatfaktorer om de är för starka: vind, kyla, fukt, eld, torka och sommarheta, samt en sjunde faktor, smitta. Som inre sjukdomsorsaker finns övermått av de sju känslorna: glädje, ilska, melankoli och sorg, oro, rädsla och skräck. Alla dessa faktorer samverkar. Vad som slutligen avgör om de ger upphov till sjukdom eller inte är kroppens motståndskraft, samt överskott eller underskott av orsaksfaktorer-na.

Diagnos ställs genom iakttagelse: se, lukta, lyssna, fråga, känna. De viktigaste diagnosmetoderna är att känna på pulsen och att studera tungan. Pulsen kan ha 28 olika kvaliteter, som visar hur de grundläggande faktorerna förhåller sig i kroppen. Också tungan har många kvaliteter som vi västerlänningar inte tänker på.

Boken beskriver också de viktigaste behandlingsmetoderna: akupunktur, örtmedicin, massage. Dieten är viktig. Födoämnen har (liksom örtmediciner) fyra grundkvaliteter: kall, neutral, varm och het. Det finns fem smaker: salt, surt, sött, bittert och kryddstarkt. Slutligen finns två motpolarer, substans och flyktighet. Kombinationerna av alla dessa faktorer avgör vad och hur man bör äta under olika förhållanden.

Det finns kapitel om livsstilens betydelse, och exempel på hur vanliga hälso- och sjukdomsproblem behandlas. Forskning och framtid diskuteras.

Många av begreppen i kinesisk medicin som *yin* och *yang*, *tao*, *qi*, behandlingsmetoder som akupunktur och övningar som qigong har vi ju tagit till oss. Ibland använder vi begreppen ytligt och tanklöst, utan att känna till deras djupare innebörd. Här får vi dem insatta i sitt traditionella sammanhang.

Sist i boken intervjuas sex läkare som utövar traditionell kinesisk medicin. En av dem varnar för snabbkurser i delar av kinesisk medicin, utan de filosofiska grunderna. "Kinesisk medicin är som ett hus. För att komma in i det måste man gå vägen som leder till huset och sedan gå in genom dörren. Man kan inte bara hoppa in genom fönstret."

Nils-Olof Jacobson

Skeptomani

Om skeptomani skriver professor Gary Schwartz i sin bok *The Afterlife Experiments* (Kontakt med andra sidan?):

"Det är en sak att vara skeptisk och öppen för alternativa hypoteser. Det är en annan sak att vara *troende* skeptisk, att alltid 'veta' att alla fenomen som ännu inte kan förklaras är lurendrejeri, lögner, bedrägeri och humbug.

Vad betyder det när en person drar slutsatsen att en händelse 'måste vara bedrägeri' oavsett hur starka data som finns? Vid vilken punkt speglar denna instinkt att avfärdade data en förutfattad mening som är så stark att den är på gränsen till patologisk?

Enkelt uttryckt, när blir skepticism till vad jag skulle kalla skeptomani? När blir skeptomanin så stark att en person ägnar sig åt dubbelt svek, snarare än att rapportera fakta på det sätt de inträffade i verkligheten?"

Följande notis återfinns i tidskriften Folkvett nr 2, 2004:

"Till den psykiska kirurgins försvar

Göran Brusewitz, ordförande för Sällskapet för Parapsykologisk Forskning, blev inte så imponerad av James Randis föredrag i Stockholm. Randi har ju bl.a. visat att s.k. psykisk kirurgi kan utföras som ett illusionsnummer, men Brusewitz är inte övertygad: "Det har nämnts att blodet skulle kunna döljas i ampuller i handen, vilka 'mediet' kan tillföra när han hämtar papper för att torka upp. Det är möjligt att Randi skulle kunna utföra tricket på det sättet, men frågan är om man kunnat visa att dessa 'kirurger' faktiskt gjort så. Rymmer ampullerna så mycket att det motsvarar det som kommer fram? Kan de dölja så många ampuller som behövs, utan att det syns? Dyliga frågor måste besvaras innan man kan avfärda psykisk kirurgi som bluff och trolleritrick" (Sökaren 2/2004, s.17).

Detta är ett utmärkt exemel på omvänd bevisbörda. Att det skulle vara möjligt att tränga in i en patients buk med bara händerna, utföra operationer och sedan blixtnasabbt få öppningen att läka så att intet spår syns, är ett fantastiskt påstående. Ingen har demonstrerat en sådan förmåga under kontrollerade former, och därför finns ingen

anledning att tro att det rör sig om något annat än ett illusionsnummer. Att Randi demonstrerat hur tricket kan utföras är bara ett skeptiskt bonusargument. Bevisbördan ligger på de psykiska kirurgerna och deras anhängare."

Kommentar: Jag tycker inte att Göran hävdar en "omvänd bevisbörda". Se hans svar på sidan 20!

För min del menar jag att krav på bevisning kan ställas på *båda parter*.

Skeptiker brukar hävda att de inte behöver bevisa något, utan att det är de "troende" uteslutande som har bevisbördan. Det är att göra det lätt för sig.

Naturligtvis är det rimligt att be skeptikerna visa att deras lösningsförslag är riktiga eller rimliga. Skeptikerna har knappast det självklara tolkningsföretade som de själva tycks tro.

Det kan också sägas att bilden av psykisk kirurgi inte är entydig. En del talar för och en del mot. Avslöjanden finns, men märkliga rapporter, som inte lätt kan förklaras bort, finns också. Frågan om den psykiska kirurgin är äkta, är knappast slutligt besvarad.

Randi kan ge illusion av psykisk kirurgi. Han kan göra många imitationer, få fram effekter som liknar något paranormalt. Men kan han med trick imitera precis det som de psykiska kirurgerna tycks göra? Den frågan torde inte vara besvarad.

Men att be skeptikerna visa litet självkritik torde vara fåfängt.

SM

Suggestionens makt

Pingstförsamlingen i Knutby visar vad som kan hända när människor lever sig in i en religiös fantasivärld. En liten trosgrupp tror att Gud själv talar till dem, till en liten sekt i ett litet land på en liten planet i en av otaliga galaxer i universum, och har ett nära förhållande till dem och ger dem uppmaningar genom en pastor eller flera.

Och eftersom "Gud" naturligtvis har drag av dem själva, kan budskapen vara besynnerliga och ibland destruktiva. De troende suggererar sig själva och varandra, under ledning av någon "karismatisk" gestalt, att tro på absurda idéer.

Suggestion är ett fenomen besläktat med hypnos. Främmande idéer tas okritiskt emot av det egna medvetandet och får ett stort inflytande över tankelivet, om den enskilde inte värjer sig. Men den som ingår i en trosgrupp värjer sig inte så lätt, utan

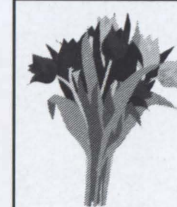
tar till sig tankar som blommar inom sekten. Att dessa tankar kan vara besynnerliga är inget hinder, om de talar till individens behov av mening och av att stå i centrum för Guds intresse.

Men vi sugereras alla, mer eller mindre, från vår omgivning, från skolan, föreningen, från TV, radio och tidningar, av tidsandan.

"Hjorden" suggererar oss i hög grad. Vi gör som andra gör, inte vad förnuftet skulle kunna säga.

De som lever i den akademiska världen suggereras av den anda som dominerar där.

Vi är alla liksom hypnotiserade av vår miljö. Vi leds att tänka och tycka på ett visst sätt. Om vi började tänka litet självständigt, frigöra oss från omgivningen, skulle vi kunna komma fram till andra och bättre synsätt och värderingar.

Medial, 30 års positivt erkännande. Har du frågor, så får du svar. Ring Ulla 0418-23665

Hypnosterapi! Regression!
Vill Du bli kvitt depression, oro, ilska, fobier, stress, beroenden eller annat oönskat beteende?
Kontakta **Charlotta Berglund**, diplomerad erfaren terapeut, för gratis råd och tidsbokning. Personlig överenskommelse!
Mina klienter är mycket nöjda.
08-58016883 / 070-7575689
thesunnydolphin@telia.com
www.alfochcharlotta.nu

Visions & Missions
förlag

Böcker som Berör
www.visionsandmissions.nu

Tidigare liv

Kanal5:s programserie "Tidigare liv" framstod som imponerande för ett oförvillat sinne. Vad som sades under tidigare liv-regressioner stämde i de fall som redovisades väl med verkligheten på ett sätt som inte lätt kan ges en "naturlig" förklaring.

Man undrade hur skeptikerna i landet skulle förhålla sig till detta. Skulle de komma med några intelligenta kommentarer? Föreslå någon förklaring? Kanske visa någon öppenhet?

Men de slingrar sig undan genom att inte själva säga något. Deras tidskrift *Folkvett* har ingen egen kommentar, utan återger bara under rubriken "Femman fortsätter förvillan" en TV-recension från DN 6 april, skriven av en Johan Croneman.

Där står bland annat att Kanal5 "gav dumheten ett nytt ansikte" (!) och att "med hjälp av lite hokuspokushypnos" skickades konstnären Ernst Billgren tillbaka i tiden. "Per Jönsen hette han på den tiden. Den riktige Jönsen är väl ändå den som kläckt den här programidén /.../ Hundra procent humbug."

Hur skall man förklara dessa uttalanden, där intelligent reflexion saknas?

Naturligtvis är det så att en typisk skeptiker har en fast förankring i en rent mekanistisk tolkning av verkligheten (där en intelligens i varat utesluts). När något inte stämmer med den verklighetsbilden, döms det ut som dumheter, och intelligensen sätts ur spel.

Det är både lustigt och sorgligt att se dessa (mycket självsäkra) utspel från fåkunniga personer, utifrån en dogmatisk materialism.

Are Waerlands död

I Läkartidningen nr 9 i år påstod en professor att Are Waerland dog i cancer, inte särskilt gammal. Professorn återtog sedan sitt påstående.

Enligt dödsattesten, skriven av dr Antonio Sala i Alassio, Italien, dog Are Waerland av "herzembolie", dvs hjärtinfarkt. Han var då 79 år gammal.

I den tidiga waerlandrörelsen fanns en utomordentlig entusiasm och man trodde att Waerland och andra waerlandister skulle bli mycket gamla. 140 år nämndes i en boktitel.

Men Eskil Svensson meddelar att Are mot slutet av sitt liv sa att han nog trodde att han skulle bli riktigt gammal, men tillade:

"Bara hjärtat håller." Det kan ha varit en antydning om att hjärtat inte var alldeles bra.

Trots överdrifter inom den tidiga waerlandrörelsen är det dock klart att där har funnits, och finns, en viktig kunskap om sambandet mellan livsföring och hälsa.

Om dagens professorer i medicin framstod vad Are Waerland insåg, skulle svenska folkets hälsa vara oerhört mycket bättre än den är idag.

Försämringen av folkhälsan är ju ett stort samhällsproblem. Detta hade aldrig behövt ske om vårt folk hade gått de hälsans stigar som Are Waerland beskrivit.

Får vi föreslå att Hälsa böcker, Energica eller Världsbild förlag ger ut några av Are Waerlands skrifter i nytryck? I dem finns ett värde långt utöver kvaliteten i mer mediokra hälsoböcker som ständigt kommer ut.

Hemliga inspelningar av telefonsamtal

I förra numret skrev jag att programmet *In-sider* i TV3 i hemlighet spelade in telefonsamtal med mediet Jörgen Gustafsson, och jag tillade att såvitt jag visste är detta förbjudet och att det då självalltet också är förbjudet att sända en sådan inspelning i TV.

Det har visat sig att själva inspelningen utan samtalspartnerns vetskap och medgivande inte är förbjuden. Men den betydande frågan är ju om det är tillåtet att använda en sådan inspelning för att "avslöja" en samtalspartner, till exempel genom att spela upp delar av ett samtal i TV. Det tycks inte heller vara förbjudet. Men visst borde det vara det, om det inte gäller att avslöja grov brottslighet.

SM

Randis miljonerbjudande

I den populärvetenskapliga tidskriften *Forskning & Framsteg*, nr 4, 2004, skriver chefredaktören Björn Fjæstad i ett svar till Adrian Parker:

"Om det vore så att Adrian Parker eller någon annan, under sedvanlig vetenskaplig kontroll, kan demonstrera vilken som helst paranormal förmåga, så kan denna person inom tio dagar hämta hem en miljon dollar (se www.randi.org/research/challenge.html). Någon bakomliggande teori behöver inte presenteras."

Här avses alltså en utfästelse av illusionisten James Randi. Men det är knappast "sedvanlig vetenskaplig kontroll" som gäller. Ett experiment skall i förväg godkännas av applikanten och Randi. Det betyder säkerligen att det blir svårt att lyckas, i synnerhet som närvaron av negativt inställda personer försvårar, ja i det närmaste omöjliggör uppträdandet av psi. Det är den så kallade försöksledareffekten, som skeptikerna inte vill erkänna men som tydligt har visats existera.

En utmaning av Randi vore att föreslå vissa väl gjorda vetenskapliga experiment för att få priset, utan Randis och andra skeptikers medverkan och närvaro och där flera betydande, icke fördomsfulla forskare får bedöma resultatet och avgöra om pengarna skall delas ut. Accepterar han det? Säkert inte. Han vill naturligtvis inte släppa kontrollen.

Man skall förstå att psi har sin rot i det mänskliga själslivet, vilket inte har någon likhet med till exempel fysikens och kemins hårda verklighet. Tankar och känslor flyter, så det är för mycket begärt att man lätt skall kunna ta fram experiment som är upprepbara så sådant sätt att man alltid får samma resultat, när försöken görs på samma sätt. Dock tror jag för min del att möjligheten att göra väl upprepbara experiment finns när det gäller till exempel det så kallade psi-spåret.

Tydligt har Randis utmaning och att hans belöning inte har delats ut stor betydelse för Fjæstad och många andra skeptiker. Men det är ett ytligt ställningstagande. I själva verket betyder naturligtvis trollkonstnären Randi ingenting för den parapsykologiska forskningen. Det är helt andra saker som skall bedömas.

Enligt min mening vet vi att paranormala fenomen finns. Erfarenheter av skilda slag gör det omöjligt att bestrida detta.

SM

www.martinus.se

Uppgifter om aktuella kurser, föredrag, etc. Begär program: Stiftelsen Martinus Institut i Sverige, Fjällg. 23 A, 116 28 Stockholm. Telefonsvarare: 08-766 08 69 Fax: 08-766 08 66 info@martinus.se